SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

W KRAKOWIE

ZA OKRES OD 1. IV. 1935 R. DO 31. III. 1936 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1935.

KRAKÓW 1936.
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
W KRAKOWIE
ZA OKRES OD 1. IV. 1935 R. DO 31. III. 1936 R.

ORAZ FINANSOWE ZA ROK 1935.

KRAKÓW 1936.
NAKŁADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

ADRESY ZARZĄDU GŁOWNEGO:

(Adresy Oddziałów i Kół, patrz str. 51)

CENTRALNE BIURO

Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie, ul. A. Potockiego 5, I. p., telefon 172-22, Konto P. K. O. 406.999.

FILJA CENTRALNEGO BIURA W ZAKOPANEM

Kancelarja Informacyjna P. T. T. w Dworcu Tatrzańskim, ul. Krupówki 14, telefon 13-39, Konto P. K. O. 407.333. — Tamże siedziba Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i Komisji Narciarskiej Zarządu Głównego P. T. T.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA

wydawnictw Zarządu Głównego P. T. T. Kraków, ul. A. Potockiego 5, I. p.

KLUB WYSOKOGÓRSKI P. T. T.

Warszawa, ul. Żórawia 9 m. 1, telefon 9-41-42.

Redakcja i Administracja „Taternika", Kraków, ul. A. Potockiego 4, parter, telef. 112-77, Konto P. K. O. 409.570.

CZCIONKAMI DRUKARNI „ORBIS" W KRAKOWIE, UL. BARSKA 41, POD ZARZĄDEM PAWŁA CZUJA.

SPIS RZECZY.

Józef Piłsudski

(1867—1935).

Los każe nam zdawać sprawę z naszych wysiłków, prac, z zawodów i szczęśliwych osiągnięć niemal w rocznicę śmierci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

I niema dość żywego słowa, aby wyrazić było zdolne głębię żalu, który przejął wszystkich nas, ludzi gór, w żałobny wieczór 12 maja 1935 roku.

Ale niema też dość mocnego słowa na wyrażenie ślubowania cieniom Wielkiego Człowieka zdwojonej pracy i wysiłku, wzmożonego poświęcenia i gorętszego zapału w przyszłości.

Przedkładając w cyfry ujęte wyniki naszej działalności za rok ubiegły, zdajemy zarazem wobec prochów Jego w wawelskiej krypcie raport żołnierski z naszego odcinka pracy nad podniesieniem kultury fizycznej, której był w Polsce pierwszym protektorem.

W Krakowie, dnia 12 maja 1936.

ZARZĄD GŁÓWNY
POL. TOW. TATRZAŃSKIEGO

Polskie Tow. Tatrzańskie w hołdzie Marszałkowi Polski Józefowi Piłsudskiemu.

Na żałobną wieść o śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, Zarząd Główny Pol. Tow. Tatrzańskiego zwołał nadzwyczajne posiedzenie na dzień 14 maja 1935, na którem zarządzono na znak żałoby wywieszenie chorągwi na schroniskach i w siedzibach wszystkich Oddziałów i placówek Towarzystwa i uchwalono wziąć udział w pogrzebie Marszałka w gronie organizacyj społecznych. Ponadto wysłano depesze kondolencyjne do Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i P. W. oraz Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji jako do władz, opiekujących się turystyką czynną w Polsce.

Równolegle z tem wszystkie Oddziały P. T. T. odbyły uroczyste żałobne zebrania, na których kilkominutowem milczeniem dano wyraz hołdu pamięci zmarłego.

W dniu pogrzebu Marszałka na zarządzenie Zarządu Głównego P. T. T. i przy gorliwej pracy Oddziałów zapłonęły na kilkudziesięciu szczytach w Karpatach od Cieszyna aż po góry Czywczyńskie na dalekich krańcach Rzeczypospolitej znicze żałobne, a to na Stożku, Cieślarze, Kiczorach, Starym Groniu, Błotnym, Stołowie, Cisowym, Pochodzitej, Pilsku, Babiej Górze, Hrubym Reglu, Sarniej Skałce, Krokwi, Giewoncie, Gubałówce, Turbaczu, Jaworzynie Krynickiej, Ciuchowym Dziale, Popoweskiej, Wysokim Wierchu, Korczance, Trościanie, Przełęczy Użockiej, na szczytach Gorganów w okolicach Rafajłowej, na Chomiaku, Howerli i Sumaremie.

Zjazd Delegatów Pol. Tow. Tatrzańskiego, odbyty dnia 23 czerwca 1935 roku w Stanisławowie powziął uchwałę treści następującej: „Łącząc się z hołdem, składanym przez całe społeczeństwo pamięci Twórcy Niepodległości Polski, Marszałka Józefa Piłsudskiego i pragnąc utrwalić wspomnienie o Jego Wielkiej Osobie w swem gronie, Walny Zjazd Delegatów P. T. T. postanawia nazwać główny szlak turystyczny P. T. T.

biegnący rdzennym grzbietem Karpat od Ziemi Cieszyńskiej na zachodzie aż po Góry Czywczyńskie na wschodzie — Głównym szlakiem karpackim P. T. T. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego".

Ponadto w wykonaniu powziętej na tymże samym zjeździe uchwały, urządziły Oddziały uroczyste pobranie ziemi i skał z głównych szczytów karpackich.

Poniżej przytaczamy zestawienie Oddziałów, które obok władz naczelnych Towarzystwa wzięły udział w uroczystościach, oraz z jakich stron pobrały ziemię i skały.

Oddział Cieszyński ze Stożka i Czantorji w urnie glinianej.

Oddział Bielski z Błatniej, Klimczoku, Rycerzowej, Przegibku i Wielkiej Raczy w urnie z drzewa orzechowego.

Oddział Górnośląski w Katowicach z Baraniej Góry i Równicy w oryginalnej urnie rzeźbionej z węgla kamiennego.

Oddział Bialski z Groniczek i Hrobaczej Łąki w urnie drewnianej.

Oddział Jordanowski z Policy w kasesie drewnianej.

Oddział Nowotarski ze szczytu Turbacza w wielkim bloku piaskowca z grzbietu Gorców.

Oddział „Beskid" w Nowym Sączu z Radziejowej oraz z Trzech Koron w Pieninach w urnie glinianej.

Oddział Bocheński z Mogielicy i Chyszówek w urnie glinianej.

Oddział Babiogórski z Żywca dwa głazy z piaskowca magórskiego, pobrane na szczytach Babiej Góry i Pilska.

Oddział Krakowski skałę granitową z Mięguszowieckiego szczytu na stylowej podstawce z bronzu.

Oddział Warszawski z Koziego Wierchu, Kasprowego Wierchu i z dna Czarnego Stawu w drewnianym rzeźbionym sąsieku w stylu podhalańskim.

Oddział Kielecki z Góry Chełmowej i z Groty Łokietka w Ojcowie w urnie drewnianej.

Oddział Tarnowski z pobojowisk legjonowych pod Łowczówkiem w urnie glinianej.

Oddział w Rabce ze szczytu Wielkiego Lubonia w kasetce drewnianej.

Oddział Krynicki z Jaworzyny w skrzynce przedstawiającej model schroniska P. T. T. im J. Piłsudskiego na Jaworzynie Krynickiej.

Oddział Lwowski ze szczytu Wysokiej w Gorganach.

Oddział Stryjski z Bubniszcz.

Oddział Stanisławowski z Howerli, Chomiaka, Doboszanki, Synieczki, Makowicy i Jawornika w urnie glinianej.

Oddział Czarnohorski w Kołomyji z Grahitu z Beskidu Huculskiego w urnie glinianej.

Oddział Kosowski z Hnitesy w stylowej skrzynce huculskiej.

Ponadto Klub Wysokogórski złożył w ozdobnej skrzynce odłamki skał pobrane w czasie wypraw egzotycznych naszych wysokogórców w Andach, Atlasie, Kaukazie (z Elbrusu i Dych-Tau) oraz na Spitsbergach.

Wkońcu uczestnicy wycieczki Oddziału Warszawskiego dostarczyli odłamków skał i ziemi ze szczytów Chomiaka, Sywuli, Pnewia i Hnitesy.

Na stylowych urnach, skrzyniach i głazach umieszczono pamiątkowe napisy.

Zarząd Główny oraz Oddziały, Koła i Sekcje P. T. T. uchwaliły przystąpić do akcji finansowego współudziału przy budowie Kopca Marszałka J. Piłsudskiego na Sowińcu i przekazały odpowiedne kwoty Komitetowi budowy Kopca. Zarząd Główny przystąpił do Głównego Komitetu uczczenia pamięci Marszałka w Warszawie i przeznaczył na budowę Kopca na Sowińcu 500 zł.

W dniu 19 października 1935 liczna delegacja wraz z naczelnemi władzami P. T. T. udały się pod przewodnictwem Prezesa Towarzystwa prof. Walerego Goetla na Wawel, gdzie złożono hołd pamięci Wielkiego Marszałka.

Popołudniu tego dnia delegaci wszystkich Oddziałów P. T. T. wraz z członkami naczelnych władz Towarzystwa udali się na Sowiniec. Tam ziemia i głazy polskich gór wysypane zostały na Kopiec, a pamiątkowe urny i szkatuły złożone w pawilonie celem umieszczenia ich w przyszłem Muzeum Marszałka Józefa Piłsudskiego w Oleandrach.

Podniosła uroczystość wywarła niezapomniane wrażenie wśród licznych uczestników, którzy w skupieniu i powadze wzięli udział w hołdzie polskich gór pamięci Wielkiego Człowieka.

CZĘŚĆ I.

SPRAWY OGÓLNE.

1. SPIS ŻYJĄCYCH CZŁONKÓW HONOROWYCH.

(Stan z dnia 31. III. 1936 r.).

CZERWIŃSKI Jan Wacław, inż. b. prezes Dyrekcji Dróg Wodnych w Krakowie, b. prezes Pol. Tow. Tatrz.,

DOMIN Karol, dr. prof. Uniw. w Pradze,

ESCARRA Jan, dr. prof. b. prezes Club Alpin Français, w Paryżu,

GADOWSKI Walenty, ks. kanonik w Bochni,

GOETEL Walery, dr. prof. Akad. Górn. w Krakowie, prezes Zarządu Głównego P. T. T.,

KETTNER Radim, dr. prof. Uniw. w Pradze,

KULWIEĆ Kazimierz, b. prezes Pol. Tow. Krajozn. w Toruniu,

LIMANOWSKI Mieczysław, dr. prof. Uniw. w Wilnie,

LUGEON Maurycy, dr. prof. Uniwersytetu w Lozannie,

De MARGERIE Emanuel, dr. prof., honorowy prezes Club Alpin Français w Paryżu,

De MARTONNE Emanuel, prof. Uniwersytetu w Paryżu,

NOWICKI Jan, dr. praw, prezes Oddziału P. T. T. w Krakowie,

ORŁOWICZ Mieczysław, dr. członek Zarządu Głównego P. T. T., radca Min. Kom. w Warszawie,

OSIECKI Stanisław, wiceprezes Zarządu Głównego P. T. T. i prezes Związku Pol. Tow. Tur. w Warszawie,

PADEREWSKI Ignacy, w Morges,

PASARIĆ Józef, dr. b. prezes Asocjacji Słow. Tow. Turyst. i b. prezes Hrvatskog Planinarskog Društva w Zagrzebiu,

PAWLIKOWSKI Jan Gwalbert, dr. prof. Uniw. we Lwowie, b. naczelny redaktor „Wierchów“,

SEMKOWICZ Władyław, dr. prof. Uniw. Jag. w Krakowie,

SOSNOWSKI Kazimierz, prof. Szkoły Ekon. Handl. w Krakowie,

SZYMANOWSKI Karol, w Warszawie,

TETMAJER PRZERWA Kazimierz, w Warszawie,

WYCZÓŁKOWSKI Leon, b. prof. Akademji Sztuk Pięknych w Warszawie, w Gościeradzu p. Bydgoszczą,

ZARUSKI Marjusz, gen. W. P., prezes honorowy i założyciel Tatrzańskiego Ochotn. Pogotowia Ratunkowego, w Warszawie.

2. ORGANIZACJA I ADMINISTRACJA CENTRALI.

a) Skład Zarządu Głównego P. T. T.

na podstawie wyborów dokonanych na Zjeździe Delegatów w dniu 23 czerwca 1935 w Stanisławowie po ukonstytuowaniu się na posiedzeniu Zarządu Głównego w dniu 23. VI. 1936 r.

Prezes: GOETEL Walery, dr. prof. Wydziału Górniczego Akad. Górniczej w Krakowie, członek honorowy P. T. T., Club Alpin Français, Club Alpino Italiano, Klubu Alpinistów Czechosłowackich, Karpathenverein,

I. Wiceprezes: OSIECKI Stanisław, b. wicemarszałek Sejmu, b. minister Przemysłu i Handlu oraz Reform Rolnych w Warszawie, członek honorowy P. T. T., Club Alpino Italiano, Club Alpin Français,

II. Wiceprezes: MAJEWSKI Wacław, dr. med., naczelnik Wojewódzkiego Urzędu Zdrowia we Lwowie,

III. Wiceprezes: MALICKI Tadeusz, dyrektor Sanatorjum Nauczycielskiego w Zakopanem,

IV. Wiceprezes: DORAWSKI Jan Kazimierz, dr. med. w Krakowie,

Sekretarz Generalny: KRYGOWSKI Władysław, mgr. praw, adwokat w Krakowie,

Skarbnik Generalny: ŁABA Włodzimierz, dr. praw, sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Członkowie Zarządu:

BARZYKOWSKI Stanisław, płk. W. P. w Warszawie,
BUCZEK Tadeusz, urzędnik Banku Polskiego w Stanisławowie,
FIRICH Antoni, inż. w Stanisławowie,
FUCIK Wiktor, inż. Zarządu Lasów Dóbr Arcyksiążęcych w Żywcu,
GUZECKI Michał, dyr. Komunalnej Kasy Oszczędności m. Lwowa,
JAROSZYŃSKI Jan, inż. technolog w Warszawie,
KĘSA Antoni, dyr. Banku Ludowego w Katowicach,
KONOPCZYŃSKI Adam, inż., okr. inspektor pracy w Kielcach,
KOZŁOWSKI Marjan, inż. w Drohobyczu,
LENKIEWICZ Adam, prof. gimn. we Lwowie,
LUBERTOWICZ Zygmunt, prof. gimn. w Bielsku,
ORŁOWICZ Mieczysław, dr., radca Min. Kom. w Warszawie,
RAPF Feliks, prof. gimnazjum w Nowym Sączu,
SKÓRKOWSKI Tadeusz, inż. w Krakowie,
SOJKA Stanisław, dyr. szkoły powsz. w Białej (Małopolska),
SOSNOWSKI Kazimierz, prof. Szkoły Ekon. Handl. w Krakowie,
SOWA Stanisław, prof. gimn. w Cieszynie,
SROKOWSKI-Scholze Włodzimierz, płk. Kier. Okr. Urz. Wych. Fiz. i P. W. w Przemyślu,
WOŁKANOWSKI Józef, inż. Dyr. Kolei Państwowych w Krakowie,
WRÓBEL Tomasz, urzędnik Banku Gospodarstwa Krajowego w Białej Młp.,
ZIELENIEWSKI Tadeusz, płk. W. P. w Warszawie,
ZIĘTKIEWICZ Władysław, płk. W. P., wicedyr. Państw. Urz. Wych. Fiz. i P. W.,

Główna Komisja Kantrolująca:

Przewodniczący: MAŚLANKIEWICZ Kazimierz, dr. naczelnik Urzędu Probierczego w Krakowie,
Członkowie: DRESZER Marjan, prokurent Miej. Kasy Oszcz. w Krakowie,
KSIĄŻKIEWICZ Marjan, dr. docent U. J. w Krakowie,
Zastępcy: NODZEŃSKI Adam, urzędnik Miej. Kasy Oszcz. w Krakowie,
ŻMUDA Piotr, emer. dyr. drukarni w Krakowie,
RALSKI Edward, dr., doc. Uniw. Jagiell. w Krakowie.

Delegat Zarządu Głównego do Klubu Wysokogórskiego P. T. T.:

Krygowski Władysław, mgr. praw, adwokat w Krakowie.

Komisje pracujące w Zarządzie Głównym:

Komisja Narciarska: przewodniczący prof. dr. W. Goetel, wiceprezes inż. K. Schiele, członkowie J. Oppenheim, T. Wróbel (zastępca: inż. W. Fucik), prof. A. Lenkiewicz (zastępca: inż. M. Kozłowski).

Komisja Górskiej Odznaki Turystycznej: dyr. Kęsa Antoni, inż. Kozłowski Marjan, mgr. Krygowski Władysław, prof. Lenkiewicz Adam, Niedenthal Władysław, dr. Orłowicz Mieczysław, prezes Osiecki Stanisław, prof. Rapf Feliks, ppłk. Srokowski Włodzimierz, Wróbel Tomasz.

Komisja Ochrony Gór: przewodniczący inż. A. Konopczyński, członkowie: prof. Benedykt Fuliński, adw. Edmund Kaźmierczak, płk. Tadeusz Korniłowicz, prof. Tad. Kowalski, mjr. B. Romaniszyn, prof. dr. M. Sokołowski.

Komisja Wydawnicza: prof. dr. W. Goetel, red. J. A. Szczepański.

Komisja do Spraw Turystyki Młodzieżowej: przewodn. prof. K. Sosnowski, członkowie: prof. A. Lenkiewicz, prof. F. Rapf, dyr. St. Sojka.

Komisja do Spraw Przewodnictwa Tatrzańskiego: przew. J. Oppenheim, dyr. T. Malicki, I. Bujak, B. Małachowski oraz przewodnicy I-ej klasy Stanisław Gąsienica-Byrcyn i Jędrzej Marusarz-Jarząbek.

Komisje Międzyoddziałowe dla robót w górach:

Tatrzańska: Przewodniczący: prof. dr. W. Goetel.
Zast. Przew. dyr. T. Malicki.
Sekretarz: mgr. W. Mileski.

Zachodnio-Beskidzka: Przewodniczący prof. K. Sosnowski.
Zast. Przew. dla I. Podkom.: inż. M. Mączyński.
Zast. Przew. dla II. Podkom.: prof. F. Rapf.
Sekretarz: mgr. W. Mileski.

Wschodnio-Beskidzka: Przewodniczący: dr. W. Majewski.
Zast. Przew.: inż. M. Kozłowski.
Sekretarz: dr. M. Romanowska.

W łonie Wschodnio-Beskidzkiej Komisji Międzyoddziałowej funkcjonuje podkomisja propagandowa w składzie: prof. A. Lenkiewicz, red. St. Starzewski, inż. A. Firich, inż. M. Kozłowski.

W Komisji Tatrzańskiej współpracowały Oddziały: w Krakowie, Poznaniu, Warszawie i Zakopanem i Klub Wysokogórski P. T. T.

W Komisji Zachodnio-Beskidzkiej współpracowały w I-ej Podkomisji Oddziały w Białej, Bielsku, Cieszynie, Jordanowie, Katowicach, Łodzi, Zagłębiu Dąbrowskiem i Żywcu, w II-ej Podkomisji Oddziały: w Bochni, Gorlicach, Krynicy, N. Sączu, N. Targu, Rabce, Szczawnicy i Tarnowie.

W Komisji Wschodnio-Beskidzkiej współpracowały Oddziały w Drohobyczu, Jarosławiu, Kołomyji, Kosowie, Lwowie, Stanisławowie, Sanoku i Stryju.

Inne Komisje:

Komisja Porozumiewawcza z Pol. Tow. Turystyczno-Krajoznawczem (delegaci z ramienia P. T. T.) pp.: inż. Jan Jaroszyński, prof. Adam Lenkiewicz.

Główna Komisja Porozumiewawcza z Pol. Zw. Narc. (delegaci z ramienia P. T. T.): prof. dr. W. Goetel, mg. W. Krygowski, inż. T. Skórkowski, dr. E. Stolfa.

Komisja Terenowa Zachodnio-Beskidzka P. T. T. i P. Z. N. (z ramienia P. T. T.): T. Wróbel, inż. W. Fucik, T. Wysocki.

Komisja Terenowa Tatrzańska P. T. T. i P. Z. N. (z ramienia P. T. T.): inż. K. Schiele, Z. Ritterschild, I. Bujak.

Komisja Terenowa Wschodnio-Beskidzka (z ramienia P. T. T.): prof. A. Lenkiewicz. p. T. Buczek, inż. M. Kozłowski.

b) **Protokół**

(skrócony) z posiedzenia Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, odbytego w dniu 23 czerwca 1935 w Stanisławowie, w sali Związku Kolejowców Polskich przy ul. Trzeciego Maja 19.

I. *Otwarcie Zjazdu* o godz. 9.20. Prezes Osiecki St. zagaja posiedzenie zawiadamiając, że Zjazd Delegatów spowodu żałoby narodowej po śmierci Marszałka J. Piłsudskiego uległ opóźnieniu.

We wstępnem przemówieniu uczcił Prezes Osiecki pamięć Zmarłego, Pierw-

szego Marszałka Polski, jako opiekuna i twórcy wychowania fizycznego, a w jego ramach także turystyki górskiej, a obecni oddali hołd Jego pamięci przez uroczyste jednominutowe milczenie.

Następnie Prezes podał do wiadomości obecnym uchwały i zarządzenia powzięte przez Zarząd Główny po śmierci ś. p. Marszałka J. Piłsudskiego, omówione na wstępie niniejszego sprawozdania (uchwała nr. 1 i 2).

Prezes Osiecki wita przybyłego na obrady Zjazdu P. Wojewodę Stanisławowskiego Jagodzińskiego, jako osobę szczególnie przychylną wszelkim pracom i poczynaniom P. T. T. na terenie Karpat Wschodnich, p. dr. Z. Strońskiego, prezydenta m. Stanisławowa, p. płk. Kalińskiego przedstawiciela dowódcy dywizji, p. dr. Broniewskiego, naczeln. Wydziału Bezpieczeństwa, p. insp. Zakrzewskiego, zastępcę Kom. Policji Państwowej, p. inż. Tyrałę, naczelnika Wydziału Komunikacyjnego, dr. Cysarza, wiceprezesa Sądu Okręgowego i przedstawiciela Związku Strzeleckiego, dr. A. F. Bonieckiego, reprezentanta Pol. Związku Narciarskiego, dr. F. Uhorczaka, reprezentanta Pol. Tow. Krajoznawczego, mjr. B. Romaniszyna, przedstawiciela Ligi Ochrony Przyrody, i wszystkich innych przybyłych gości.

P. Wojewoda Jagodziński wygłosił następnie piękne przemówienie, w którem zobrazował rolę Pol. Tow. Tatrzańskiego w akcji gospodarowania w Karpatach Wschodnich i jego pionierską działalność na polu rozwoju turystyki we wschodniej części gór polskich: P. Wojewoda zaznaczając swoją szczerą i serdeczną przychylność dla Towarzystwa i jego wszelkich poczynań, wyraził życzenia znakomitych wyników prac Towarzystwa i owocnych obrad Zjazdu Delegatów.

Nastąpiły przemówienia powitalne Prezydenta miasta dr. Z. Strońskiego imieniem m. Stanisławowa, wiceprezesa sądu dr. Cysarza — imieniem Związku Strzeleckiego, dr. A. Bonieckiego — imieniem Zarządu Główn. Pol. Związku Narciarskiego, mjr. B. Romaniszyna — imieniem Oddziału Krakowskiego Ligi Ochrony Przyrody, p. dr. F. Uhorczaka — imieniem Pol. Tow. Krajoznawczego i inż. A. Firicha — imieniem Oddziału Stanisławowskiego P. T. T., jako gospodarza Zjazdu.

Następnie odczytano depesze gratulacyjne dla Zjazdu z kraju i zagranicy poczem uczestnicy zjazdu wzięli gremialnie udział w mszy świętej żałobnej w kościele farnym celebrowanej z okazji zakończenia żałoby narodowej po śmierci Marszałka J. Piłsudskiego.

II. *Przyjęcie protokołu z poprzedniego Zjazdu Delegatów.* Po rozpoczęciu ponownie obrad o godzinie 11 zgłasza prof. F. Rapf imieniem Oddziału w Nowym Sączu następującą poprawkę do protokołu ze Zjazdu Delegatów z dnia 5. V. 1934 r., rozesłanego w dniu 17. VII. 1934.

Na str. 4 powyższego protokołu po wierszu 3-cim od góry skreślić ustęp, zaczynający się od słów „Na wniosek formalny..." aż do słów „...dotychczasowego statutu P. T. T. t. j. $^2/_3$" i w miejsce jego wstawić ustęp następujący:

„Przy głosowaniu nad wnioskiem, aby składka oddziałowa była uchwalona przez Zarząd Główny, za wnioskiem oddano głosów 100, przeciw 69 (przy 12 wstrzymujących się) na 181 obecnych. Delegat Oddziału Nowosądeckiego p. Rapf oświadcza, że w myśl § 64 dotychczasowego statutu zmiana statutu może być uskuteczniona kwalifikowaną większością $^2/_3$, a ponieważ ostatnie głosowanie 100 głosów nie jest kwalifikowaną większością $^2/_3$, przeto uważa on, że § 9 projektu statutu nie przeszedł, że zatem obowiązuje nadal odpowiedni § starego statutu, t. j., że składkę oddziałową uchwala Zarząd Oddziału.

Wówczas na wniosek formalny p. Cz. Bajera uchwalono w dalszym ciągu głosować nad poszczególnemi paragrafami zwykłą większością głosów, a potem nad całym statutem *en bloc* kwalifikowaną większością $^2/_3$.

Delegat Oddziału Nowosądeckiego p. Rapf zakwestjonował prawomocność takiego sposobu głosowania i zgłosił do protokołu swe zastrzeżenia w tej sprawie".

Z powyższą poprawką protokół z poprzedniego zjazdu, którego nie odczytywano, ze względu na rozesłanie go wszystkim uprawnionym jednomyślnie przyjęto (uchwała nr. 3).

III. *Sprawozdanie Zarządu Głównego.* Prof. dr. W. Goetel składa sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego, pokreślając najbardziej charakterystyczne momenty z działalności i życia Towarzystwa w ubiegłym roku — odsyłając uczestników Zjazdu do wydanego drukiem i rozesłanego „Sprawozdania Rocznego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego". Prof. dr. W. Goetel zwraca uwagę na wzrost komórek organizacyjnych Pol. Tow. Tatrz. o 2 nowe Oddziały, na wzrost liczby schro-

nisk i stacyj noclegowych P. T. T. oraz na szereg prac adaptacyjnych i inwestycyjnych, co wpłynęło na znaczny wzrost miejsc noclegowych, wreszcie na wzrost łącznej długości znakowanych barwnie szlaków turystycznych. Rozwój pracy organizacyjnej i energiczna działalność wszystkich organów Towarzystwa jest tem charakterystyczniejsza, że liczba członków Towarzystwa uległa spadkowi ze względu na trwający kryzys gospodarczy, na odjęcie przez władze państwowe niektórych ulg zorganizowanym turystom (jak np. indywidualnych turystycznych zniżek kolejowych), a co zatem idzie, że znacznie również spadły dochody Towarzystwa i że obniżono dwukrotnie składkę do P. T. T. Prof. dr. W. Goetel podkreślił ogrom dokonanych wysiłków w zakresie uzgodnienia z pokrewnemi organizacjami oraz z czynnikami państwowemi programu akcji zmierzającej do racjonalizacji i wprowadzenia planowości w gospodarkę turystyczną w Karpatach Polskich; wspomniał o współpracy na terenie karpackich zjazdów turystycznych, o współdziałaniu z Wydziałem Turystyki Min. Komunikacji, z Państwowym Urzędem Wychow. Fizycz. i P. W., z Państwową Radą Ochrony Przyrody, z Wojsk. Instytutem Geograficznym, z Pol. Związkiem Narciarskim, z Pol. Tow. Krajoznawczem, Tow. Przyjaciół Huculszczyzny i t. p.

Następnie przedstawił prof. dr. W. Goetel rozwój akcji P. T. T. w dziale wydawniczym, propagandowym, narciarstwa, wysokogórskich wypraw egzotycznych, ratownictwa górskiego, międzynarodowej współpracy alpinistycznej i t. d., podkreślił, że najważniejsze zadania czekają Towarzystwo we wschodniej połaci Karpat, gdzie jeszcze pozostaje bardzo wiele do zrobienia dla ich właściwego rozwoju turystycznego.

Wreszcie prof. dr. W. Goetel zaznaczył charakterystyczny moment, że prace P. T. T. oparte są przedewszystkiem o ideowość i ofiarność jednostek pracujących zarówno we władzach centralnych jak w Oddziałach, Kołach i Sekcjach Towarzystwa oraz złożył za energiczne i pełne poświęcenia prace, podziękowania wszystkim współpracującym w P. T. T. miłośnikom gór i pracownikom na polu rozwoju turystyki górskiej w Polsce.

Prezes St. Osiecki przedstawia proponowany przez Zarząd Główny skład Komisji-Matki, którąby dla ułatwienia obrad Zjazdu przygotowała listę nowych władz Towarzystwa; zaznaczając, że wobec wejścia w życie nowo zatwierdzonego statutu P. T. T. wszystkie władze centralne Towarzystwa ustępują, a na ich miejsce będą przeprowadzone nowe wybory; wniosek co do ich nowego składu ma przygotować Komisja-Matka. Jednomyślnie uchwalono propozycję Zarządu Głównego co do składu osobowego Komisji-Matki, a mianowicie: prof. A. Lenkiewicz — przewodniczący oraz inż. J. Jaroszyński, dyr. A. Kęsa, inż. M. Kozłowski, mgr. W. Krygowski, dyr. T. Malicki, dyr. St. Sojka jako członkowie (uchwała nr. 4).

Po dokonaniu powyższego wyboru Prezes Osiecki składa sprawozdanie z działalności finansowej Towarzystwa, podkreślając, że Towarzystwo opiera swą działalność przedewszystkiem na składkach członkowskich P. T. T., subwencje bowiem otrzymane z zewnątrz w roku sprawozdawczym stanowią nikły odsetek dochodów Towarzystwa. Składkę opłaciło w roku ubiegłym zgórą 13.800 członków.

Równowaga finansowa, utrzymana przez P. T. T. mimo zmniejszenia zarówno liczby wpłaconych składek jak i wysokości rocznej składki członkowskiej na rzecz Zarządu Głównego wynikła z rzeczowej i oszczędnej polityki Zarządu w dziale rozchodów. Rozchody Zarządu Głównego skierowane są przedewszystkiem na subwencjonowanie Oddziałów Towarzystwa na roboty w górach, na wydawnictwa (rocznik „Wierchy“, który wszyscy członkowie P. T. T. otrzymują darmo, jak również kwartalnik „Przegląd Turystyczny“, na którego miejsce obecnie otrzymują miesięcznik „Turysta w Polsce“), na pomoc dla zorganizowanego w łonie P. T. T. narciarstwa, na subwencjonowanie polskich wysokogórskich wypraw pozaeuropejskich, które poszczycić się mogą pierwszorzędnemi wynikami naukowemi i alpinistycznemi oraz na niezbędną administrację.

Prezes Osiecki zwrócił uwagę, że w drukowanem „Sprawozdaniu Rocznem P. T. T.“ zobrazowana jest działalność nietylko władz centralnych, ale i całości Towarzystwa, przyczem podkreślił, że wysokość zarówno majątku nieruchomego i ruchomego P. T. T., jak również obrotów Towarzystwa w ciągu roku dowodzą, że P. T. T. gospodarczo stanowi poważną siłę finansową i że przeważnie staje się z biegiem czasu, wobec malejących subwencji z zewnątrz — samowystarczalne.

Imieniem Głównej Komisji Kontrolującej przewodniczący tejże dr. K. Maślankiewicz przedkłada sprawozdanie z działalności tej Komisji. W ciągu ubiegłego roku

przeprowadzono kontrolę zarówno księgowości i finansów Zarządu Głównego, jak również szeregu Oddziałów, Kół i Sekcyj Towarzystwa. Zaznaczając, że na posiedzeniu Zarządu Głównego w dniu poprzednim przedłożył imieniem Gł. Komisji Kontrolującej szereg uwag i spostrzeżeń o konieczności unikania na przyszłość niektórych drobnych niedociągnięć formalnych w kasowości i księgowości oraz o konieczności ścisłego przestrzegania oszczędności budżetowych, dr. K. Maślankiewicz stawia imieniem Komisji wniosek o udzielenie absolutorjum dla ustępującego Zarządu Głównego P. T. T., oparty o zatwierdzenie bilansu oraz zestawienie przychodów i rozchodów wraz z alegatami.

Prezes Osiecki otwiera dyskusję nad sprawozdaniem z działalności Zarządu Głównego i nad sprawozdaniem finansowem.

Po dyskusji uchwalono jednomyślnie absolutorjum dla ustępującego Zarządu Głównego (uchwała nr. 5).

Na wniosek delegata Oddziału w Łodzi p. C. Bajera, uchwalono przez aklamację wniosek: „Walny Zjazd Delegatów P. T. T. w Stanisławowie w dniu 23 czerwca 1935 r. przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości sprawozdanie Zarządu Głównego z działalności P. T. T. i z rezultatów finansowych w roku 1934.

Zjazd podkreśla wybitne zasługi Zarządu Głównego, a w szczególności Jego Prezydjum i Przewodniczących Komisyj Międzyoddziałowych w kierunku utrzymania zwartości organizacyjnej P. T. T., rozbudowy jego agend, sprawnego działania Centralnego Biura, doskonałej reprezentacji ideologji górskiej i turystycznej P. T. T. i wyraża ustępującemu Zarządowi gorące podziękowanie za Jego pracę“ (uchwała nr. 6).

IV. *Program robót i działalności na rok 1935.* Prof. dr. W. Goetel przedkłada zebranym do aprobaty program pracy Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego na rok 1935. W szczególności omawia szczegółowo program inwestycyj w górach w zakresie budowy nowych schronisk i dokończenia robót przy już budujących się schroniskach. Program ten wśród robót, zgłoszonych przez P. T. T. na Zjeździe Karpackim w Wiśle w dniu 10. V. 1935 obejmuje budowę nowych schronisk na Policy, Kocierzu, Przehybie, przełęczy Wyszkowskiej, w Mołodzie, na Ruszczynie, na Kukulu i Kopilaszu oraz przebudowę, remont i wykończenie schronisk na Turbaczu, przy Pięciu Stawach Polskich, na Jaworzynie Krynickiej, w Malmanstalu, na Ciuchowym Dziale, pod Doboszanką, w Burkucie, w dolinie Popadyńca i pod Bałtagulem (uchwała nr. 7).

Następnie uchwalono program robót w zakresie szlaków turystycznych, przyczem główny nacisk postanowiono położyć na wykończenie odcinków brakujących w Beskidzie Niskim na „Głównym szlaku karpackim P.T.T. im. Marsz. J. Piłsudskiego“ i na dokładne skontrolowanie ewentualnych jego braków, na sporządzeniu najpotrzebniejszych warjantów narciarskich, na dalszą przebudowę magistrali turystycznej w Tatrach (odcinek Zawrat—Pięć Stawów Polskich—Świstówka) na naprawę ścieżki nad Reglami i wiele innych robót, zgłoszonych przez Międzyoddziałowe Komisje P. T. T. do robót w górach i zatwierdzonych przez Zarząd Główny P. T. T. (uchwała nr. 8)

Uchwalono w dalszym ciągu prowadzić dotychczasową działalność P. T. T. w zakresie wydawniczym („Wierchy“, „Turysta w Polsce“, wydawnictwa Oddziałów, Taternik, Informator P. T. T. i t. d.), propagandowym (udział w wystawach, odczytach i t. d.), współpracy międzynarodowej (udział w Kongresie Międzynar. Unji Alpinistycznej oraz w Zjeździe Rady Asocjacji Słow. Tow. Turystycznych), działalności alpinistycznej (wspomożenie wyprawy w Kaukaz), wycieczkowym (zamierzona wycieczka zbiorowa członków P. T. T. na zaproszenie Klubu Alpejskiego Francuskiego do Francji), współpracy z Wojsk. Instytutem Geograficznym nad przygotowaniem nowych odcinków map turystycznych, ochrony przyrody i akcji górskich parków narodowych (z naciskiem na przyspieszenie prac około organizacji Parków Narodowych w Tatrach i na Babiej Górze oraz rezerwatu dla zwierzyny karpackiej na pograniczu polsko-rumuńsko-czechosłowackiem w górach Czywczyńskich). Również zatwierdzono program współpracy P. T. T. z Pol. Tow. Krajoznawczem i z innemi organizacjami turystycznemi, zrzeszonemi w Związku Pol. Tow. Turystycznych, jak również przyjęto do wiadomości uchwałę Zarządu Głównego P. T. T. o rozbudowie Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. Z. N. przy jednoczesnem utworzeniu terenowych podkomisyj tejże, któreby współpracowały z odpowiedniemi komisjami dla robót w górach P. T. T.

W programie swej pracy P. T. T. będzie kładło coraz większy nacisk na swoją działalność w Karpatach Wschodnich, rozumiejąc znaczenie ideowe i gospodarcze tak akcji dla państwa w tej części naszych terenów górskich w tem przekonaniu, że ze względu na założenie ideowej swej pracy P. T. T. uzyska pełnię poparcia ze strony czynników państwowych dla swych poczynań w tym terenie.

Prezes Osiecki stwierdza, że program pracy P. T. T. przedstawiony przez Prezydjum uzyskał jednomyślne poparcie Zjazdu, co stanowi zarazem aprobatę dla prac Zarządu Głównego i Oddziałów Towarzystwa nad planem akcji P. T. T. we wszystkich jej gałęziach (uchwała nr. 9).

V. *Uchwalenie wniosków Zarządu Głównego i Oddziałów.* Przedłożony przez Zarząd Główny preliminarz budżetowy Zarządu Głównego P. T. T. na rok 1935 został uchwalony w brzmieniu załączonem do protokołu (uchwała nr. 10).

Następnie uchwalono następujące wnioski:

Wniosek Oddziału Krakowskiego P. T. T. „Zjazd Delegatów P. T. T. zezwala Oddziałowi Krakowskiemu P. T. T. stosownie do powziętej w dniu 30 kwietnia 1935 r. przez Walne Zgromadzenie tegoż Oddziału uchwały — na wystawienie deklaracji, mocą której wszystkie w księgach hipotecznych gmin katastralnych Murzasichle i Brzegi na rzecz Oddziału Krakowskiego P. T. T. dokonane wpisy prawa własności idealnych części poszczególnych realności mają być sprostowane na rzecz Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Krakowie“ (uchwała nr. 11).

Wniosek Oddziału Stanisławowskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego: Pol. Tow. Tatrzańskie zwraca się z prośbą do Ministerstwa Komunikacji o przydzielenie specjalnej corocznej dotacji na cele wykonania i uzupełniania urządzeń sanitarnych oraz sprzętu ratowniczego w schroniskaach P. T. T. na obszarze Karpat Wschodnich (uchwała nr. 12).

Wniosek nagły Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego: Zjazd Delegatów Pol. Tow. Tatrz. uchwala stworzyć „Górską Odznakę Turystyczną P. T. T.“, jako Odznakę, o którą mogą się ubiegać członkowie P. T. T. i niecztonkowie, jedynie w okresie letnim, po wykazaniu się odbyciem określonej liczby wycieczek oraz przy wykonaniu warunków określonych w Regulaminie Górskiej Odznaki Turystycznej P. T. T. Jednogłośnie powierza się Prezydjum Zarządu Głównego P. T. T. przygotowanie Regulaminu Odznaki, sporządzenie spisu przewodników do Odznaki, wybicie odpowiednich blankietów sprawozdawczych i uruchomienie Górskiej Odznaki Turystycznej możliwie w jaknajrychlejszym czasie“ (uchwała nr. 13).

Wobec zgłoszenia przez długoletniego naczelnego redaktora rocznika P. T. T. „Wierchy“ rezygnacji z tego stanowiska Zarząd Główny przedstawia następujący wniosek nagły, przyjęty przez aklamację:

Zjazd Delegatów P. T. T. wyraża głęboki żal spowodu ustąpienia p. prof. dr. J. Gw. Pawlikowskiego ze stanowiska naczelnego redaktora „Wierchów“ i przesyła Mu serdeczne podziękowanie za wieloletnią, wybitną pracę dla P. T. T. (uchwała nr. 14).

Następnie przyjęto wniosek Prezesa Osieckiego z poprawką inż. A. Konopczyńskiego w sprawie ochrony przyrody gór następującej treści:

Zjazd Delegatów poleca Zarządowi Głównemu opracować do dnia 31 sierpnia b. r. i podać do wiadomości publicznej rezolucję w sprawie ochrony przyrody w myśl uchwały Zjazdu Delegatów P. T. T. z dnia 6 maja 1934 r. brzmiącej:

Walny Zjazd Delegatów P. T. T., opierając się o statut Towarzystwa, liczne rezolucje poprzednich Walnych Zjazdów Delegatów, uchwały Oddziałów, Kół i Sekcyj P. T. T. oraz posiedzeń Zarządu Głównego P. T. T., ponawiane od szeregu lat, stoi niezmiennie na stanowisku, że ochrona przyrody górskiej jest jedną z zasadniczych podstaw należytego rozwoju turystyki górskiej. Za najlepszą i najskuteczniejszą formę ochrony przyrody górskiej uznaje Walny Zjazd P. T. T. tworzenie górskich Parków Narodowych i rezerwatów w najpiękniejszych obszarach Karpat, jak: Tatry, Pieniny, Babia Góra, Czarnohora i t. d. z zapewnieniem, że racjonalne uprawianie turystyki letniej i zimowej nie dozna z tego powodu ograniczeń i że realizacja Parków Narodowych będzie się odbywała w pełnem porozumieniu z P. T. T. przy równoczesnem stałem uwzględnianiu interesów miejscowej ludności. Walny Zjazd Delegatów P. T. T. uważa za najpilniejsze utworzenie na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 10. III. 1934 r. Parku Narodowego w Tatrach, jak też uważa za niezbędną obecność przedstawicieli P. T. T. w komisjach górskich parków narodowych.

Walny Zjazd Delegatów P. T. T. w trosce o zachowanie pierwotnego i nieskażonego stanu przyrody i krajobrazu Tatr, uwzględniając ponadto oddawna zajmowane

przez P. T. T. stanowisko, sprzeciwiające się nadmiernemu uprzystępnianiu Tatr, jako pomniejszającemu wartości estetyczne, wychowawcze i turystyczne tych gór, sprzeciwia się stanowczo wszelkim projektom budowy nowych dróg jezdnych w obrębie Tatr (zarówno polskich jak i czechosłowackich).

Walny Zjazd Delegatów P. T. T. wychodząc z założenia, że budowa jakichkolwiek kolejek na obszarze Tatr (zarówno po stronie polskiej jak i czechosłowackiej) jest niezgodna z duchem i z zasadami ochrony przyrody oraz postulatami turystyki, jest przeciwny wszelkim tego rodzaju inwestycjom" (uchwała nr. 15).

VI. *Wybory do władz naczelnych Towarzystwa.* W imieniu Komisji Matki, przewodniczący prof. A. Lenkiewicz zawiadamia, że wobec wejścia w życie nowego statutu, wszystkie naczelne władze Towarzystwa ustępują i na obecnym Zjeździe dokonane być mają wybory członków Zarządu Głównego P. T. T.

Przy sposobności w imieniu członków Zarządu Głównego zwraca się mówca z gorącem podziękowaniem za dotychczasową pracę do Prezesa Osieckiego, przyczem podziękowanie to zamienia się w długotrwałą aklamację wszystkich obecnych.

Prezes Osiecki serdecznie dziękuje za uznanie jego pracy dla P. T. T., zaznaczając, że jest wzruszony uczuciami obecnych i że praca P. T. T. z całej jego działalności społecznej dała mu najwięcej satysfakcji. Jednocześnie prosi o zwolnienie go ze stanowiska w Prezydjum, obiecując, o ile możności dalej pracować w P. T. T.

Prof. A. Lenkiewicz odczytuje następnie protokół Komisji Matki, z projektem składu osobowego nowych władz Towarzystwa: Prezes Dr. Walery Goetel, I. Wiceprezes: Osiecki Stanisław, II. Wiceprezes: Dr. Majewski Wacław, III. Wiceprezes: Dyr. Malicki Tadeusz, IV. Wiceprezes: Dr. Dorawski Jan, Członkowie Zarządu: 1) Płk. Barzykowski Stanisław, 2) Buczek Tadeusz, 3) Inż. Firich Antoni, 4) Inż. Fucik Wiktor, 5) Dyr. Guzecki Michał, 6) Inż. Jaroszyński Jan, 7) Dyr. Kęsa Antoni, 8) Inż. Kozłowski Marjan, 9) Inż. Konopczyński Adam, 10) Mgr. Krygowski Władysław, 11) Prof. Lenkiewicz Adam, 12) Prof. Lubertowicz Zygmunt, 13) Dr. Łaba Włodzimierz, 14) Dr. Orłowicz Mieczysław, 15) Prof. Rapf Feliks, 16) Inż. Skórkowski Tadeusz, 17) Dyr. Sojka Stanisław, 18) Prof. Sosnowski Kazimierz, 19) Prof. Sowa Stanisław, 20) Płk. Srokowski Włodzimierz, 21) Inż. Wołkanowski Józef, 22) Wróbel Tomasz, 23) Płk. Zieleniewski Tadeusz, 24) Płk. Ziętkiewicz Władysław.

Do powyższej listy dodatkowo wpłynęły kandydatury zgłoszone przez pp.: Bajera i Peteckiego: 1) dr. Emila Stolfy, 2) mjr. Bronisława Romaniszyna, 3) red. Jana Alfreda Szczepańskiego. Po ustaleniu sposobu głosowania, przystąpiono do głosowania, przyczem na skrutatorów powołano pp.: inż. A. Konopczyńskiego, inż. M. Kozłowskiego, dr. T. Smoluchowskiego (uchwała nr. 16).

Podczas głosowania kartkami została na wniosek Prezydjum wybrana w składzie proponowanym przez Komisję Matkę Główna Komisja Kontrolująca: Członkowie: 1) Dreszer Marjan, 2) Dr. Książkiewicz Marjan, 3) Dr. Maślankiewicz Kazimierz, przewodniczący. Zastępcy: 1) Nodzeński Adam, 2) Żmuda Piotr, 3) Dr. Ralski Edward (uchwała nr. 17).

W wyniku obliczeń Komisji skrutacyjnej wybrano w następującym składzie Prezydjum Zarządu Głównego: Prezes: dr. Goetel Walery (123 gł.), I. Wiceprezes: Osiecki Stanisław (109 gł.), II. Wiceprezes: dr. Majewski Wacław (124 gł.), III. Wiceprezes: dyr. Malicki Tadeusz (124 gł.), IV. Wiceprezes: dr. Dorawski Jan (123 gł.). Wszystkich głosów oddano 124.

Ponadto następującą liczbę głosów do Prezydjum P. T. T. otrzymali: dr. M. Orłowicz (13 gł.), inż. A. Konopczyńki (2 gł.), prof. K. Sosnowski (1 gł.) (uchwała nr. 18).

Na członków Zarządu Głównego wybrano pp.: 1) inż. Firich Antoni (128 gł.), 2) inż. Jaroszyński Jan (128 gł.), 3) mgr. Krygowski Władysław (128 gł.), 4) prof. Lubertowicz Zygmunt (128 gł.), 5) dr. Łaba Włodzimierz (128 gł.), 6) dr. Orłowicz Mieczysław (128 gł.), 7) prof. Lenkiewicz Adam (127 gł.), 8) płk. Zieleniewski Tadeusz (124 gł.), 9) inż. Konopczyński Adam (124 gł.), 10) inż. Fucik Wiktor (123 gł.), 11) dyr. Kęsa Antoni (123 gł.), 12) dyr. Sojka Stanisław (123 gł.), 13) prof. Sowa Stanisław (123 gł.), 14) inż. Kozłowski Marjan (122 gł.), 15) prof. Sosnowski Kazimierz (122 gł.), 16) dyr. Guzecki Michał (120 gł.), 17) Wróbel Tomasz (120 gł.), 18) ppłk. Ziętkiewicz Władysław (118 gł.), 19) płk. Barzykowski Stanisław (117 gł.), 20) Buczek Tadeusz (117 gł.), 21) ppłk. Srokowski Włodzimierz (115 gł.), 22) prof. Rapf Feliks (107 gł.), 23) inż. Skórkowski Tadeusz (87 gł.), inż. Wołkanowski Józef (86 gł.). Wszystkich głosów oddano 128.

Ponadto następujące osoby, które w wyniku głosowania nie weszły w skład Zarządu Głównego otrzymały poniższą ilość głosów: dr. E. Stolfa (51 gł.), mjr. B. Romaniszyn (46 gł.), J. A. Szczepański (34 gł.), Cz. Bajer (4 gł.), dr. J. Nowicki (2 gł.), B. Małachowski (2 gł.) (uchwała nr. 19).

VII. *Zakończenie Zjazdu.* Jednomyślnie uchwalono wysłać depesze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzplitej prof. Ignacego Mościckiego, do kierownika Ministerstwa Spraw Wojskowych gen. T. Kasprzyckiego, Ministra Komunikacji inż. M. Butkiewicza (uchwała nr. 20).

Wobec braku dalszych wniosków, Prezes uznając porządek obrad za wyczerpany zamknął Zjazd Delegatów o godz. 17.50, dziękując obecnym za żywy udział w Zjeździe, a w szczególności gospodarzom t. j. przedstawicielom Oddziału Stanisławowskiego za sprawną organizację Zjazdu i serdeczną gościnę.

c) **Posiedzenia.**

W okresie sprawozdawczym t. j. od 1. IV. 1935 do 31. III. 1936 r. prócz Zjazdu Delegatów w dniu 23 czerwca 1935, odbytego w Stanisławowie, odbyło się 8 posiedzeń Zarządu Głównego, a to w dniach 28. IV., 14. V., 22. VI., 23. VI., 31. VII., 20. X., 14. XII. 1935 i 19. I. 1936 r. 6 konferencyj prezydjalnych, a to w dniach 28. IV., 26. V., 20. X., 14. XII. 1935 oraz 18. I. i 22. III. 1936 r. Ponadto odbyło się parę posiedzeń różnych komisyj pracujących w ramach Zarządu Głównego, a więc: Komisji Narciarskiej połączone ze Zjazdem Delegatów sekcyj narciarskich P. T. T. w dniu 19. V. oraz samej Komisji w dniu 21. VII. 1935 i Komisji Górskiej Odznaki Turystycznej w dniach 9. V. (Wisła) i 22. VI. 1935 r. (Stanisławów) oraz 18. I. 1936 r. (Kraków).

Z Komisyj Międzyoddziałowych: I. Podkomisja Zachodnio Beskidzka odbyła posiedzenie dnia 18. IV. 1935 w Bielsku, II. Podkomisja Zach. Beskidzka 12. X. 1935 w Tarnowie. Komisja Wschodnio-Beskidzka obradowała w dniach 27. IV. w Krakowie, 25. VI. w Stanisławowie 1935 r. i 7. II. 1936 we Lwowie, zaś Komisja Tatrzańska 16. VI. w Zakopanem.

Ponadto Główna Komisja Porozumiewawcza P. T. T. i P. Z. N. odbyła 9 posiedzeń, a to w dniach: 26. IV., 8. V., 10. V., 18. VI., 16. VIII., 25. IX., 5. XI., 10. XII. 1935 r. i 17. III. 1936 r., nadto odbyły się posiedzenia Terenowych Komisyj Porozumiewawczych P. T. T. i P. Z. N.: Wschodnio-Beskidzkiej dnia 21. II. we Lwowie oraz Zachodnio-Beskidzkiej 25. III. 1936 r. w Krakowie. Komisja Porozumiewawcza P. T. T. i P. T. K. odbyła 3 posiedzenia w dniach 10. XI. i 8. XII. 1935 r. i 29. III. 1936.

d) **Prace statutowe i regulaminowe.**

Rok ubiegły zaznaczył się ostatecznem wprowadzeniem w życie statutu P. T. T. Prawie wszystkie oddziały P. T. T. uchwaliły statuty, opracowane na podstawie ramowego statutu tak, że prace w ubiegłym roku sprawozdawczym rozwijały się już na zasadach nowej organizacji.

Ponadto w dziedzinie administracji przygotowano szereg prac, a to regulamin ramowy dla Kół P. T. T., dla sekcyj narciarskich i sekcyj ochrony gór, regulamin odznaki górskiej P. T. T., oraz regulaminy Głównej Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. Z. N. oraz Terenowych Komisyj P. T. T. i P. Z. N. Obecnie opracowuje się regulamin obrad Zarządu Głównego i Walnego Zjazdu Delegatów.

e) **Prace Głównej Komisji Kontrolującej.**

Jak co roku, przeprowadziła Główna Komisja Kontrolująca kilkakrotną kontrolę ksiąg i alegatów Zarządu Głównego. Ponadto poddała ona przeglądowi księgi Oddziałów w N. Sączu, Szczawnicy, Koła w Dolinie i innych, w czem niejednokrotnie współdziałał także Sekretarjat generalny.

f) **Centralne Biuro P. T. T.**

Centralne Biuro P. T. T. załatwiało całą administrację Towarzystwa w dziedzinach: kancelaryjnej, korespondencji, gospodarczo-skarbowej, księgowości, informa-

cyjno-propagandowej, jak również przygotowywało referaty dla naczelnych władz Towarzystwa. Filja Centr. Biura w Zakopanem prowadziła turystyczną kancelarję informacyjną oraz zarząd Dworca Tatrzańskiego w Zakopanem, sprawy przewodnictwa, a częściowo też ratownictwa górskiego i robót w górach, wreszcie przeprowadziła na miejscu współpracę P. T. T. w „Święcie Gór“ w zakresie organizacji wycieczek grupowych, wykładów „Tygodnia Tatrzańskiego“ i t. p. Filja Centr. Biura prowadziła także sekretarjat Oddziału Zakopiańskiego P. T. T. i jego Sekcji Narciarskiej, Komisji Narciarskiej Zarządu Głównego i Tatrz. Ochotn. Pogotowia Ratowniczego.

Centralne Biuro P. T. T. w Krakowie w ubiegłym okresie załatwiało poza wyżej wymienionemi działami, również następujące sprawy: obsługę propagandową prasy turystycznej krajowej i zagranicznej w zakresie artykułów, notatek i fotografij, prasy codziennej i radja, wykładów i prelekcyj (kierownik C. Biura mgr. W. Mileski miał wykłady turystyczne z przeźroczami w Gdyni w lipcu 1935 r. i w Kaliszu w marcu 1936 r., nadto pośredniczono w akcji wykładowej w Polsce, Jugosławji i Francji); opracowywało liczne materjały dla władz i organów państwowych, przedewszystkiem dla Min. Komunikacji, Państw. Urz. Wych. Fizycznego i P. W. oraz władz admin. ogólnej (mapy, zestawienia, statystyki, notatki, opinje), współpracowało czynnie w bieżącej akcji wydawniczej Pol. Tow. Tatrz., dostarczając licznych materjałów do „Wierchów“ i „Turysty w Polsce“; przyczyniło się wreszcie do zorganizowania zbiorowych wycieczek P. T. T.: narciarskiej w góry Austrji w marcu 1935 r. i letniej w góry Francji.

Nadto Centralne Biuro P. T. T. zajmowało się uruchomieniem Górskiej Odznaki Turystycznej, rozpowszechnieniem odnośnych druków i regulaminów i przy pomocy p. J. K. Peteckiego, zorganizowaniem kartoteki G. O. T. oraz rozesłaniem odznak obu kategoryj osobom, które je w sezonie letnim 1935 zdobyły.

Przy stale rozrastających się agendach P. T. T. musiał szczupły personel Centralnego Biura pracować bardzo wytężająco. Należy podkreślić zapał i poświęcenie wszystkich pracowników Biura, którzy przy tej samej liczbie sił zdołali mimo to podołać w pełni swoim zadaniom. Dla informacji podajemy, że w 1935 r. znowu nastąpił dalszy wzrost korespondencji, przechodzącej przez Centralne Biuro, mianowicie załatwiono 7.707 pism (w 1934 r. 7.051) w tem 2.422 pism wpłynęło do Centralnego Biura (w 1934: 1920), 5.285 pism zaś z niego wyszło (w 1934 r.: 5.131). Nadto kasa i księgowość załatwiły w 1935 r. 3.060 spraw. Ogółem więc w ub. roku Centralne Biuro P. T. T. załatwiło 10.767 spraw (t. j. o 978 więcej niż w 1934 r.).

Pracami Centralnego Biura kierował podobnie jak w ubiegłych latach mgr. Mileski Witold. Stały nadzór nad Biurem pełnili prezes prof. W. Goetel, sekr. gen. mgr. Krygowski Władysław, a w zakresie skarbowości skarbnik gen. dr. Łaba Włodzimierz.

3. LICZBA I RUCH CZŁONKÓW.

W roku 1935 Pol. Tow. Tatrzańskie liczyło 13.369 czynnych członków oraz uczestników i uczestników narciarzy.

Celem ustalenia rzeczywistej liczby członków uwzględniono z jednej strony cyfry podane przez dany Oddział, z drugiej ilość zakupionych przez niego w Zarządzie Głównym nalepek. Jeżeli cyfra podana przez Oddział była wyższa od liczby zakupionych nalepek, decydowała ta ostatnia, jeżeli zaś była niższą od niej, uwzględniono cyfrę podaną przez Oddział. W tym bowiem wypadku Oddział zakupił wprawdzie w Zarządzie Głównym nalepki, ale ich poszczególnym osobom nie sprzedał. Przy pomocy tej metody uzyskane cyfry odwierciedlają rzeczywistą ilość członków. Członków zwyczajnych było w ub. roku 13.417 obecnie jest 13.070, ubytek wynosi więc 347 osób, uczestników i uczestników-narciarzy było w ub. roku 437 obecnie jest 299, ubytek więc wynosi 138 osób czyli łącznie spadek wyraża się w stosunku do ub. roku cyfrą 485 osób.

Poniżej przytoczona tablica ilustruje obecny stan ilościowy członków oraz umożliwia porównawcze wnioski w stosunku do ubiegłego roku w poszczególnych Oddziałach.

ODDZIAŁ	1935 r. Liczba członków	1935 r. L. uczestników i uczestników-narciarzy	1935 r. Razem	Liczba członków i uczestn. w 1934 r.	Przybyło	Ubyło
Biała	506	2	508	600	—	92
Bielsko	1.957	60	2.017	2.130	—	113
Bochnia	27	—	27	34	—	7
Cieszyn	917	—	917	1.042	—	125
Częstochowa	75	23	98	—	98	—
Drohobycz	151	6	157	290	—	133
Gorlice	39	—	39	44	—	5
Jarosław	54	—	54	57	—	3
Jordanów	50	—	50	40	10	—
Kalisz	29	—	29	36	—	7
Katowice	2.191	45	2.236	2.281	—	45
Kielce	65	—	65	77	—	12
Kołomyja	69	4	73	75	—	2
Kraków	1.753	32	1.785	1.981	—	196
Krościenko	20	—	20	50	—	30
Krynica	70	—	70	96	—	26
Lwów	983	26	1.009	950	59	—
Łódź	257	3	260	221	40	—
Nowy Sącz	172	20	192	227	—	35
Nowy Targ	54	—	54	78	—	24
Poznań	362	9	371	354	17	—
Rabka	49	—	49	61	—	12
Radom	24	—	24	31	—	7
Sosnowiec	385	6	391	465	—	74
Stanisławów	275	2	277	279	—	2
Stryj	31	—	31	50	—	19
Tarnów	195	21	216	235	—	19
Warszawa	1.466	28	1.494	1.327	166	—
Wilno	30	—	30	30	—	—
Zakopane	404	10	414	325	89	—
Żywiec	410	2	412	388	24	—
Razem	13.070	299	13.369	13.854	503	988

4. PRACE TURYSTYCZNE W GÓRACH.

a) Schroniska, stacje turystyczne i noclegowe, schrony.

Ubiegły okres sprawozdawczy był dalszym rokiem wytężonej pracy P. T. T. na polu zagospodarowania turystycznego naszych gór. Ciężkie stosunki gospodarcze, wypływające z tego ograniczanie się ekspansji Oddziałów P. T. T. w górach, zmniejszające się kwoty subwencyj na roboty terenowe — spowodowały, że prowadzono prace najpilniejsze i najgwałtowniej potrzebne. Część robót wykonano dzięki subwencjom, udzielonym Oddziałom przez Zarząd Główny P.T.T., Wydział Turystyki Min. Komunikacji oraz Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i P. W. Nadto zarząd uzdrowiskowy Zakopanego przyczynił się subwencją do wspomożenia prac Biura P. T. T. w Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem oraz do robót w Tatrach w zakresie rozbudowy schronisk i sieci szlaków turystycznych, jednak w ub. roku subwencja z tego źródła została znacznie zmniejszona z poważnym uszczerbkiem dla rozmachu prowadzonych niezbędnych robót. P. T. T. żywi nadzieję, że w najbliższych latach wysokość tej subwencji zostanie przez zakopiański zarząd miejski utrzymana w rozmiarach, w jakich była dostarczana Towarzystwu od szeregu lat.

Na obszarze *Tatr* podkreślić musimy na pierwszym planie dokonaną rozbudowę schroniska w Roztoce przez Oddział Krakowski P. T. T., przez co pojemność

jego wzrosła o 1/3 dotychczasowej liczby miejsc noclegowych; nadto rozszerzono znacznie kuchnię turystyczną, urządzono wodociągi, umywalnie i t. p. Oddział Krakowski przeprowadził także szereg bieżących napraw w schronisku nad Morskiem Okiem, zainstalował nową łazienkę, naprawił szkody, wyrządzone przez lawinę, która zniszczyła ogrodzenie, przystań na jeziorze i szopę na łódź.

Oddział Warszawski przeprowadził szereg bieżących adaptacyj w schronisku na Hali Gąsienicowej.

Oddział Zakopiański dobudował w schronisku w dol. Pięciu Stawów Polskich pomieszczenie na narciarnię i suszarnię (w lecie: pralnię) i rozpoczął wstępne prace nad zaprowadzeniem wodociągu i oświetlenia elektrycznego.

Sekcja Narciarska Oddz. Zakopiańskiego zakończyła zasadniczą część robót przy rozbudowie schroniska na Pysznej i znacznie pomnożyła jego inwentarz i wewnętrzne urządzenie; w szczególności rozszerzono znacznie jadalnię, urządzono narciarnię i suszarnię, urządzono dół asenizacyjny.

W Beskidach Zachodnich mamy do zanotowania większą liczbę faktów, świadczących o nieustającej energji naszych Oddziałów. Oddział Pol. Tow. Tatrz. w Bielsku wykończył schronisko na Wielkiej Raczy, które otrzymało 44 miejsc noclegowych (w tem łóżek 16, reszta prycze); nadto Koło tegoż Oddziału w Dziedzicach zakupiło nową chatę górską na Przegibku pod Rycerzową, urządzając z niej schronisko niezagospodarowane, zaopatrzone jednak w pełny inwentarz noclegowy i kuchenny; schron ten obliczony na 7 miejsc noclegowych (latem do 20), ma zostać ze względu na miejscowe potrzeby turystyczne rozbudowany i w niedalekiej przyszłości również zagospodarowany. Oddział w Białej urządził schron narciarski w Szczyrku pod Magórą, w hotelu „Czantorja" w Ustroniu-Polanie uzyskał ulgi dla P. T. T. i rozpoczął przygotowania do otwarcia stacji turystycznej w Porąbce-Puszczy oraz do budowy schroniska P. T. T. na Żarze. Na Leskowcu Koło Wadowickie Oddziału Babiogórskiego P. T. T. wykończyło rozbudowę i znaczną część adaptacyj wewnętrznych. Oddział Babiogórski przeprowadził dalsze adaptacje w schroniskach na Babiej Górze i na Pilsku, przyczem w ostatniem zaprowadzono oświetlenie elektryczne. Całkiem nowe i bardzo potrzebne schronisko wybudował Oddział Jordanowski na Policy (na t. zw. Jasnej Grapie między Krupową Halą a szczytem Policy); wyposażone w nowy inwentarz i cały rok zagospodarowane, liczy 16 miejsc noclegowych na łóżkach. Na Starych Wierchach w Gorcach Polskie Towarzystwo Tatrzańskie porządkuje stan prawny nieruchomości, przeprowadzając nabycie schroniska wraz z parcelą przeszło 15-arową na rzecz Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Na Turbaczu prace Oddziału Nowotarskiego nad dalszą budową nowego schroniska doprowadziły do zahipotekowania posiadanej parceli na Hali Długiej na rzecz Oddziału i do wyciągnięcia budowy do końca w części kamiennej, którą przykryto prowizorycznym dachem; w nowym budynku i w budowli gospodarczej jest już łącznie 70 miejsc noclegowych; praca nad wykończeniem schroniska i uzupełnieniem inwentarza prowadzona jest bez przerwy. W Czorsztynie, w hotelu p. Sperlinga Oddział Tarnowski urządził nową stację turystyczną P. T. T. (w całym hotelu 25% opustu w cenach pokojów dla członków P. T. T. oraz 10—15% opustu w cenach restauracyjnych); zagospodarowany schron na Lubaniu wyposażono w nowy inwentarz; rozpoczęto starania około budowy schroniska w dolnym przełomie Dunajca koło Rożnowa i założenia tam narazie stacji turystycznej P. T. T.; nadto Sekcja Narciarska Oddziału Tarnowskiego urządziła nową całorocznie zagospodarowaną stację turystyczną na Lubince w pobliżu Wału (526 m) pośród dobrych terenów narciarskich Pogórza Rożnowskiego (7 miejsc noclegowych, pożywienie na miejscu).

W Beskidzie Środkowym mamy do zanotowania dzięki staraniom Oddziału w Gorlicach powstanie trzech pierwszych stacyj noclegowych P. T. T.: w Wysowej-Zdroju w pensjonacie „Helena" (3 miejsca na łóżkach w sezonie letnim, w innej porze ok. 20 noclegów, pożywienie na miejscu), w Wapiennem-Zdroju w zarządzie zakładowym (10 miejsc nocl., w tem 4 łóżka) i w Ługu koło Zdyni w gospodzie Weismana (6 miejsc, w tem 2 łóżka); nadto pod Magórą Wątkowską w chacie Michała Madzika w Bartnem urządzony został schron niezagospodarowany.

W Beskidach Wschodnich zanotować musimy przeniesienie schroniska Oddziału Drohobyckiego pod Ciuchowym Działem w Orowie do nowego budynku, uzyskanego od Firmy „Pionjer" oraz wyposażenie go w nowy inwentarz; ponadto urządzono łazienkę, natryski, ustępy oraz budynek gospodarczy. Schronisko tegoż Oddziału w dol. Majdańskiego Potoku w Malmanstalu (pod Czarną Górą) gruntownie wyremontowano,

przez powiększenie jego pojemności. Sprawa uporządkowania stanu prawnego własności schroniska i otaczającej parceli została posunięta daleko naprzód. W schronisku na Trościanie przeprowadzono inwestycje bieżące, schron na Czerenyszczu pod Paraszką rozszerzono i wyremontowano, tak samo schronisko na Magórze wyporządzono po zniszczeniu. Stację noclegową w Klimcu zlikwidowano, urządzono zaś nową stację w Krywce (na 12 miejsc). Oddział Lwowski wystawił nowe schronisko na przełęczy Wyszkowskiej i pracuje energicznie nad budową i wykończeniem nowych schronisk w dol. Mołody i na Ruszczynie. Oddział Stanisławowski wykończył przez swe Koło Kałuskie nowy schron na Borewce (na 32 miejsca) oraz przeprowadził bieżące adaptacje w schroniskach na Zaroślaku, na przełęczy Tatarskiej i pod Chomiakiem. Nadto rozpoczęto wstępne prace do budowy nowego schroniska pod Doboszanką oraz do przebudowy kiosku informacyjnego P. T. T. w Worochcie. Nadto zrewidowano i uzupełniono stan stacyj noclegowych Oddziału i jego Kół i w niektórych (np. w Jamnej i Jaremczu) znacznie zwiększono liczbę miejsc noclegowych. Znaczne remonty i uzupełnienia przeprowadzono też w „Dworku Czarnohorskim“ Oddziału Kołomyjskiego P. T. T. w Worochcie. Podkreślić należy wreszcie wybitną działalność, dokonaną przez młody Oddział P. T. T. w Kosowie na polu zagospodarowania swego terenu działania. W końcu 1935 r. zostały oddane 4 nowe schroniska turystyczne; w zupełnie wykończonym stanie oddano schronisko pod Skupową, położone na t. zw. Bereźniaku (Połoniny Hryniawskie) w odległości ok. 1½ godziny marszu od osady Zełene nad Czarnym Czeremoszem, oraz schronisko pod Łostunem w dolinie Popadyńca, oddalone o 19 km od Burkutu (t. j. o ok. 4 godz. marszu). Ostatnie schronisko, jak też schronisko w Bałtagule (najdalej nad górnym brzegiem Czarnego Czeremoszu wysunięta na południowy wschód placówka P. T. T.), położone o 29 km odległości t. j. 6½ godzin marszu od Burkutu i będące częściowo skończone, stanęły dzięki życzliwości właściciela okolicznych wspaniałych terenów leśnych i łowieckich t. j. Fundacji hr. Skarbków. Również częściowo jedynie wykonane, lecz tem niemniej już funkcjonujące, jest najmniejsze z 4 nowych schronisk Oddziału Kosowskiego, mianowicie na Masnym Prysłupie pod Babą Ludową. Nadto Oddział Kosowski przeprowadził gruntowny remont schroniska w Burkucie, istniejącego w starym budynku przedwojennym, zmienił jego administrację, odnowił inwentarz i zaopiekował się zdrojem mineralnym burkuckim. W Żabiem-Ilci, obok istniejącej stacji noclegowej w gospodzie Wolańskiej, otworzył Oddział drugą swą stację w willi „Tadeuszówka“ (budynku Tow. Przyjaciół Huculszczyzny) o 8 miejscach noclegowych. Stacja noclegowa Oddziału Kosowskiego w gospodzie Gertnera w Żabiem-Słupejce została zniszczona przez pożar. Z końcem 1935 r. uruchomił Oddział nowe stacje noclegowe w Szykmanach (we dworze Miltsovitsa), w Uścierykach (w gospodzie Chrzanowskiego) i w Pistyniu (w Domu Ludowym T. S. L.).

Poza terenem karpackim istniało nadal schronisko Oddziału Częstochowskiego, w Złotym Potoku nad Wiercicą, którego pojemność rozszerzono o dalszych 5 miejsc (ogółem tedy do 30 noclegów) i które wykazało potrzebę swego istnienia szczególnie w ubiegłym sezonie narciarskim, a także jako dogodny punkt noclegowy dla wycieczek młodzieży.

Rekapitulując powyższe dane, stwierdzić wypada, że zarówno liczba schronisk oraz stacyj turystycznych P. T. T. jak też miejsc noclegowych w tych objektach wykazała dalszy stały i widoczny wzrost, wyrażający się przybytkiem 24 nowych objektów noclegowych.

W szczególności na terenie Tatr i Podhala przy tej samej, co w 1935 r. liczbie schronisk, wzrosła o 51 liczba miejsc noclegowych, przedewszystkiem naskutek dokonanej rozbudowy schronisk w Roztoce, na Pysznej i w Pięciu Stawach Polskich.

W Beskidach Zachodnich przybyły: nowe schronisko na Policy, dwa niezagospodarowane schrony w Szczyrku pod Magórą i na Przegibku pod Rycerzową oraz stacje turystyczne lub noclegowe: w Czorsztynie, w Ustroniu-Polanie i na Lubince koło Wału.

Liczba miejsc noclegowych przez powyższe pomnożenie punktów noclegowych oraz przez dalszą rozbudowę istniejących schronisk z Turbaczem na czele, wzrosła o 273 miejsc noclegowych. W zach. części Beskidu Środkowego przybyły stacje noclegowe w Wysowej, Wapiennem i w Ługu oraz schron pod Magórą Wątkowską.

W Beskidach Wschodnich przybyły: schroniska na Przeł. Wyszkowskiej, na Skupowej, na Babie Ludowej, w dol. Popadyńca, w Bałtagule; nowy schron na Borewce. nowe stacje turystyczne i noclegowe: w Krywce, Jaremczu, w Tatarowie. Za-

biem-Ilci, Pistyniu, Szykmanach i Uścierykach. Rozszerzono liczbę pomieszczeń na Zaroślaku pod Howerlą, w Dworku Czarnohorskim w Worochcie, w Burkucie, na Ciuchowym Dziale, pod Paraszką i in. W wyniku powyższej akcji wzrosła liczba pomieszczeń o 353 miejsc noclegowych.

W końcu 1935 r. rozpoczęto w porozumieniu z Ministerstwem Poczt i Telegrafów akcję przeprowadzenia linij telefonicznych do najpoważniejszych schronisk P. T. T. O wynikach tej ważnej akcji będziemy mogli donieść już niejedno w następnem sprawozdaniu rocznem.

W szczególności stan zagospodarowania gór polskich przez Polskie Tow. Tatrzańskie przedstawia się pod względem objektów i miejsc noclegowych następująco:

Teren	Ogółem	Schronisk zagospodar.	Stacyj turyst i nocleg.	Schronów niezagosp.	Gospód i kiosków	Miejsc noclegowych	Łóżek	Miejsc na prycz. tapczan.
Tatry i Podhale	6	6	—	—	—	690	506	184
Beskidy Zachodnie	15	15	20	3	1	1407	730	677
Beskidy Wschodnie . . .	70	16	43	9	2	1403	825	578
Jura Krak.-Wieluńska . .	1	1	—	—	—	30	25	5
Razem	116	38	63	12	3	3530	2086	1444

W porównaniu zatem z rokiem ubiegłym liczba objektów noclegowych P. T. T. w górach polskich wzrosła o 26 (w tem o 6 nowych schronisk zagospodarowanych całorocznie); liczba miejsc noclegowych wzrosła w 1935 r. zaś o 687 (w czem o 527 łóżek i o 160 noclegów na tapczanach, pryczach, siennikach i t. p.); w tem na terenie Tatr wzrost 751, w Beskidach Zachodnich 273, w Beskidach Wschodnich 358, w Jurze Krakowsko-Wieluńskiej 5 miejsc.

Prace nad budową schronisk P. T. T. poparł wydatnie Wydział Turystyki Min. Komunikacji, udzielając poważniejszych subwencji pod pewnemi warunkami co do udzielania w schroniskach P. T. T. zniżek; sprawa uzgodnienia powyższych warunków jest w toku.

b) **Szlaki turystyczne.**

Nasycenie Karpat Polskich siecią znakowanych szlaków turystycznych dobiega końca. Oddziały P. T. T. pracowały w ubiegłem okresie nad zapełnieniem istniejących jeszcze luk w tej sieci. Poniżej podajemy szczegółowe wyniki tej akcji.

Tatry i Podtatrze.

Zarząd Główny P. T. T. prowadził w ub. roku dalszy ciąg przebudowy „magistrali turystycznej P. T. T.“, a to budując dalsze odcinki szlaku z Zawratu ku Pięciu Stawom Polskim. Naprawiono też ścieżkę na przełęcz Szpiglasową ze strony pięciostawiańskiej, gdzie była zerwana w żlebie niemal całkowicie spowodu wymycia przez nawałnice. Również na szlaku z dol. Strążyskiej na Giewont przesunięto bieg ścieżki poniżej płyty, przekopując nową trasę ścieżki wśród traw ponad górną częścią dol. Małej Łąki. Naprawiono ścieżki na Granaty od Czarnego i od Zmarzłego Stawu Gąsienicowego; ustawiono solidne ławy (kładki) na Siwej Wodzie Chochołowskiej (przy Siwiańskich Szałasach na szlaku do Molkówki i Orawic) i na Suchej Wodzie (przy Psiej Trawce).

Naprawiono znakowanie na większości szlaków skalnych w Wysokich Tatrach, w części partyj reglowych, a w szczególności na Ścieżce nad Reglami i dojściach do niej, jak również na Skalnem Podhalu. Wymalowano na nowo znaki (żółte) na szlaku Hala Gąsienicowa—Pańszczyzna—Krzyżne.

Ustawiono brakujące tablice orjentacyjne na początkach szlaków i przy schroniskach oraz liczne tabliczki drogowskazowe.

Roboty te prowadzono pod kierownictwem sekretarjatu Międzyoddziałowej Komisji Tatrzańskiej P. T. T., przy pomocy oddziałów P. T. T. w Zakopanem, Warszawie i w Krakowie.

W dziele szlaków narciarskich w Tatrach Polskich Sekcja Narciarska P. T. T. w Zakopanem uzupełniła braki w znakowaniu na dotychczasowych szlakach zimowych i wyznakowała następujące nowe: dol. Kościeliska—Hala na Stołach—żleb Zabijak—Kufa—dolinka Dudowa—dol. Chochołowska—Hala pod Przysłopem—H. Jaworzyna—Parzątczak—ku Bobrowcowi (czerw. krzyże); dol. Starorobociańska—ku górnemu piętru tejże doliny i grani Ornaku (ziel. krzyże); Pol. Trzydniówka—Krowi Żleb—Kulawiec—ku Trzydniowiańskiemu Wierchowi (czerw. krzyże); od schroniska W. K. N. na Polanie Chochołowskiej—warjant narciarski na Długi Upłaz przez grzędy Czoło (czerw. krzyże); dol. Jarząbcza—pol. Wyźnia Jarząbcza—górne piętro dol. Jarząbczej (nieb. krzyże).

Ogółem wykonano tedy w Tatrach Polskich nowych znakowań na 17½ km szlaków, odnowiono zaś 113 km szlaków.

Nadto skontrolowano i uzupełniono przy pomocy Sekcji Ratowniczej P. T. T. (Tatrz. Och. Pog. Ratunkowe) wszystkie metalowe ubezpieczenia na szlakach skalnych.

Na Podtatrzu odnowiono ok. 16 km szlaków, przedewszystkiem odcinki szlaków łącznikowych Tatry—Pieniny i Tatry—Babia Góra oraz szlaku „panoramicznego" w paśmie Gubałowskiem.

Beskidy Zachodnie.

Oddział w Cieszynie odnowił szlaki: z Wisły Dziechcinką na Stożek, 6 km, żółty; z Wisły—Głębców potokiem Łabajowym na Stożek, 5 km, zielony; ze stacji Głębce przez Kiczerę na Stożek, 7 km, niebieski; a po złączeniu się z odcinkiem Barania—Stożek, czerwony; z przystanku Obłaziec przez Jawornik na Stożek, 7½ km, zielony; ze Stożka do Istebnej, 6 km, zielony; Stożek—Kubalonka, 8 km, czerwony; Polana—Czantorja, 3 km, czerwony; warjant narciarski Kobyla—Wisła, 3¼ km, nieb.

Oddział Górnośląski w Katowicach odnowił szlaki: Polana—Równica—Malinowska Skała, 24 km, niebieski; Ustroń—Równica—Brenna, 18 km, zielony; Kubalonka—Barania—Węg. Górka, 30½ km, czerwony; Wisła—Barania—Zwardoń, 26½ km, niebieski; Barania—Istebna, 12 km, zielony; Milówka—Barania, 15 km, żółty. Nadto odnowiono znakowanie narciarskie ze schroniska pod Baranią na szczyt.

Oddział w Bielsku odnowił 89½ km szlaków; nadto wykonał 30 km nowych szlaków: Kikula—Rycerka G. i D.—Praszywka—schr. na Przegibku—Będoszka—p. 838 pod W. Raczą, 20 km, zielony; W. Górka—Witalusz—st. kol. Grodziec, 10 km, ziel.

Oddział w Białej odnowił szlaki: Magórka—Łodygowice, 6 km, czerwony; Szczyrk—Salmopol, 7 km, żółty; Klimczok—Biały Krzyż—Malinowska 14 km, czerwony; Hrobaczka Łąka 4 km, czerw. Nadto wykonano i ustawiono 19 drogowskazów.

Oddział Babiogórski w Żywcu wykonał nowy szlak łącznikowy od szlaku zielonego na Boraczce do szlaku żółtego na Boraczej (okolica Boraczej Hali koło Milówki), 1½ km, czerwony; odnowiono gruntownie: odcinek szlaku głównego od Węg. Górki, przez Pilsko do Głuchaczek, 30 km, czerwony; Węg. Górka—Prusów—Boraczka—Sucha Góra—Rajcza; 18 km, niebieski; Milówka—Rysianka, 15 km, zielony; Sucha—Magórka—Zawoja—Widły, 16 km, czerwony; Zawoja—Czatoża—Markowe Szczawiny, 6½ km, żółty; Zawoja—Markowe Rówienki—Markowe Szczawiny, 4 km, zielony; „Perć Akademików" na szczyt Babiej Góry, 3 km, żółty.

Również ustawiono 45 nowych tablic drogowskazowych, a ponadto na 10 stacjach kolejowych umieszczono mapy orjentacyjne z wkreśleniem przebiegu szlaków i dodaniem opisu głównych wycieczek.

Koło Wadowickie Oddziału Babiogórskiego odnowiło szlaki: Wadowice—Leskowiec—Hucisko, 26 km, niebieski; Mucharz—Królewizna—Leskowiec—Gancarz, 10 km, zielony; Lachowice—Leskowiec, 10 km, żółty; Skawce—Tarnawska Góra—Makowa Góra—Leskowiec—Kocierz, 23 km, czerwony.

Oddział w Jordanowie wykonał nowy szlak od przystanku kolejowego Bystra przez Sidzinę—Psią Dolinę—do nowego schroniska P. T. T. na Policy, 12 km, niebieski.

Oddział w Tarnowie wykonał nowy szlak w terenie Pogórza Rożnowskiego na trasie Ciężkowice—Siekierczyna—Bukowiec—Rożnów, 32 km, niebieski.

Oddział „Beskid" w Nowym Sączu odnowił szlaki Ostra—Makowica, 5 km, zielony; Piwniczna—Pisana Hala, 8 km, żółty; Piwniczna—Obidza—Jaworki, 17 km, czerwony.

Oddział w Krynicy odnowił szlaki: Krynica—Muszyna, 7 km, zielony; Krynica—Rytro, 13 km, czerwony.

Oddział w Gorlicach odnowił szlaki w zachodniej części Beskidu Środkowego: Konieczna—Banica—Kąty—Dukla, 75 km, czerwony; Gorlice—Wapienne—Żmigród, 33 km, zielony.

Karpaty Wschodnie.

Na wschodniej połaci Beskidu Środkowego (niskiego) pracowały Oddziały we Lwowie i w Sanoku.

Oddział we Lwowie wypełnił istniejące dotąd luki w szlaku głównym karpackim, tak, że szlak ten, od 1935 r. zwany „Głównym Szlakiem Karpackim" P. T. T. im. Marsz. J. Piłsudskiego nie zawiera żadnych przerw w znakowaniu i prowadzi z Ziemi Cieszyńskiej nieprzerwanym biegiem przez rozmaite grupy i pasma górskie Karpat Polskich aż po odległy Beskid Huculski. W szczególności wyznakowano odcinek od przełęczy Dukielskiej—granicą Państwa—wieś Czeremcha—granica Państwa—Czerteż—Jasiel—Rawka—Dział—Wetlina—Połonina Wetlińska—Berehy Górne—Połonina Caryńska—Ustrzyki Górne—Szeroki Wierch—Krzemień—szczyt Halicz, 75 km, czerwony. Nadto nowo wyznakowano szlaki: Komańcza—Pryłuki—dol. Ostrawy—Dukatyn—Hryszczata—Żebrak, 16 km, niebieski; Cisna—Rożki—Jasiel—Kruhljak (t. j. do szlaku głównego), 16 km, niebieski: Babia Skała—Wetlina, 6½ km, żółty; Rawka—Połonina Bukowska, 20½ km, żółty. Wreszcie odnowiono szlak Ustrzyki Górne—Semenów, 5 km, niebieski.

Oddział w Sanoku wespół z Tow. Gimn. „Sokół" wykonał szlaki spacerowe: w Lesie Miejskim „Biała Góra" do ruin zamku królowej Bory, 3 km, biały; od wejścia do Lasu Miejskiego na Orlą Skałę, 5 km, czerwony; od wejścia do Lasu Miejskiego na Kiełbaśnicę i do granicy wsi Liszna, 4 km, niebieski.

Oddział w Drohobyczu wyznakował nowe szlaki: Truskawiec—Pomiarki—Bobowiszcze, 12 km, żółty; Ciuchowy Dział—Zbierzynów—Synowódzko, 15 km, żółty; Ciuchowy Dział—Podhorodce—Szeroki Werch—Widnoha, 26 km, niebieski; warjant narciarski Korczanka—Skole, 6 km, zielone krzyże; warjant narciarski Ławoczne—Berdo—Klimiec, 18 km, zielone krzyże. Nadto odnowił szlaki Mraźnica—Ciuchowy Dział, 9 km, żółty; Truskawiec—Ciuchowy Dział—Urycz, 18 km, czerwony; Ciuchowy Dział—Kruszelnica—Paraszka, 30 km, zielony; Malmanstal—Tysowiec—Koziowa—Tuchla, 42 km, niebieski.

Oddział we Lwowie poza pracami w Beskidzie Środkowym przeprowadził nadto w Gorganach odnowienie szlaku z Jali na Ruszczynę, 18 km, zielony; oraz wykonał nowy szlak ze szczytu Mołody do doliny Mołody, 3 km, czerwony.

Oddział w Stanisławowie wykonał nowe szlaki: ze schroniska na Zaroślaku przez Strażnicę Maryszewską do Bystrzca, 10 km, zielony; z Bystrzca przez Dzembronię do schroniska pod Popem Iwanem, 20 km. niebieski: z Berezowa Wyżnego przez Kosmacz do Żabiego i do Worochty (Marsz Szlakiem II Brygady Legjonów), 63 km, czerwony i niebieski; z Zawojeli przez Kostrzycę, Bystrzec do schr. pod Pop-Iwanem, 30 km, niebieski. Nadto odnowiono szlaki: z Tatarowa przez Błotek na Chomiak, 12 km, czerwony i zielony; z Tatarowa przez Błotek, Baranią, Chomiaków na Syniak, 17 km, zielony i czerwony; z Worochty przez Doszczenkę, Riżą na Kitylówkę, 11 km, niebieski; z Worochty przez Szymszor na Magórę, 5 km, żółty; z Worochty na Kiczerę, 5 km, czerwony; z Worochty przez Kiczerę na Kukul, 10 km, czerwony; z Worochty przez Kiczerę—Kukul do schroniska na Zaroślaku, 23 km, czerwony; z Worochty przez Ardżelużę—Zawojelę do Foreszczenki, 16 km, żółty; z Zawojeli przez schronisko Harcerskie na Kostrzycę, 8 km, niebieski; z Zawojeli przez Kostrzycę, Bukowiec, Kiczerę do Bystrzca, 18 km, niebieski; ze schroniska na Zaroślaku przez Wodospad Prutu na Breskuł, 3 km, żółty; ze schroniska na Zaroślaku na Howerlę, 3 km, czerwony; ze schroniska na Zaroślaku na Szpyci, 14 km, niebieski; ze schroniska na Zaroślaku na Kożmieską, 2 km, zielony; z Howerli całą granią Czarnohory do Popa Iwana, 20 km, czerwony; z Rafajłowej przez Ozirne, Wyżną do schroniska pod Doboszanką, 18 km, czerwony; ze schroniska na Jalu przez Wysoką, Ihrowyszcze, Sywulę do Rafajłowej, 40 km, czerwony; z Żeńca na Chomiak, 9 km, zielony.

Oddział w Kołomyi odnowił szlaki: Kosmacz—Prełuka—Grahit, 15 km, czerwony; Kosmacz—Pyrczuk—Munczełyk, 10 km, zielony.

Oddział w Kosowie wykonał szlaki nowe: Żabie—Kręta, 12 km, czerwony; Żabie—Kraśnik—schronisko P. T. T. na Skupowej, 18 km, czerwony.

Uwzględniając powyższe informacje, otrzymać możemy wyniki następujące:
W 1935 r. wyznakowano ogółem **nowych** szlaków:

w Tatrach i na Podtatrzu		17½ km
w Beskidach Zachodnich		80½ km
w Beskidach Wschodnich		447 km
	t. j. razem	545 km.

Wobec powyższego sieć znakowanych przez P. T. T. szlaków turystycznych w Karpatach z końcem 1935 r. liczyła 4.005 km.

Z pośród istniejących w 1934 r. 3.460 km znakowanych szlaków odnowiono kompletnie:

w Tatrach i na Podtatrzu		113 km
w Beskidach Zachodnich		590½ km
w Beskidach Wschodnich		363 km
	t. j. razem	1067½ km.

c) Ulgi i przywileje członków P. T. T.

W ubiegłym roku korzystali członkowie P. T. T. z następujących ulg i udogodnień: Konwencja turystyczna z Czechosłowacją uprawniała nadal członków posiadających legitymacje konwencyjne, zatwierdzone przez właściwe starostwo i konsulat czechosłowacki do przekraczania granicy i przebywania w obrębie pasa konwencyjnego bliżej w konwencji określonego.

W schroniskach oraz stacjach noclegowych T-wa przysługują naszym członkom zniżki od cen noclegowych oraz pierwszeństwo w zajmowaniu miejsc noclegowych przed niečłonkami T-wa do godzin wieczornych określonych regulaminem schroniskowym.

Członkowie otrzymują bezpłatnie rocznik T-wa p. t. „Wierchy", którego tom XIII. ukazał się w grudniu 1935 roku, oraz miesięcznik p. t. „Turysta w Polsce" wydawany przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Polski Związek Narciarski i Polski Związek Kajakowy i rozsyłany bezpłatnie wszystkim członkom P. T. T. Rocznik „Wierchy" otrzymują członkowie z dołu przy prolongacie legitymacyj. Członkowie mogą nabywać ponadto w Biurach Towarzystwa po cenach zniżonych różne publikacje, tak wydane przez Towarzystwo jak i obce, od cen których uzyskało Towarzystwo specjalne zniżki.

Do połowy sezonu zimowego 1935/36 istniał układ z P. Z. N., mocą którego członkowie P. T. T. po wykupieniu specjalnej nalepki korzystali z ulg i zniżek w schroniskach P. Z. N. Układ ten następnie uległ o tyle zmianie, że obecnie członkowie nasi wyłącznie na podstawie legitymacji P. T. T. na dany rok korzystają w schroniskach P. Z. N. na równi z członkami P. Z. N.

Dzięki przychylności odnośnych czynników wojskowych, uzyskano całoroczne zniżki, dla członków P. T. T. w dwu schroniskach Okręgowego Ośrodka P. W. i W. F. przy X D. O. K., a to w Siankach i w Rozłuczu.

Dnia 1. II. 1936 wydało Ministerstwo Komunikacji nowe przepisy o ulgach kolejowych przysługujących między innemi członkom P. T. T. Ulgi te, ważne do odwołania i zawarte w „Zbiorze ulg pozataryfowych P. K. P.", stosowane być mają w dwóch rodzajach w okresie od 16 maja do 15 listopada 1936 r.

1) Ulga na przejazdy grupowe członków P. T. T. i innych uznanych towarzystw turystycznych, stosowana będzie w wysokości 33% zniżki od nowej taryfy normalnej, przy przejazdach w ustalonych relacjach turystycznych w grupach, złożonych conajmniej z 5 osób, przyczem grupa ta może się składać z członków, należących do różnych uznanych towarzystw turystycznych.

Ilość stacyj wyjazdowych i docelowych została wydatnie powiększona. Ulga stosowaną będzie na podstawie zgłoszeń ustalonego wzoru, które sporządzi i zaopatrzy suchą pieczęcią Liga Popierania Turystyki w ilościach, zapotrzebowanych przez poszczególne Towarzystwa.

Członkowie, chcący korzystać z ulgi, muszą ponadto posiadać legitymacje członkowskie, stwierdzające opłacenie składek conajmniej za dany sezon, zaopatrzone w fotografję i podpis posiadacza oraz w nalepkę Ligi Popierania Turystyki wartości zł. 0.50, ważną na dany sezon letni.

2) Ulga na przejazdy za biletami turystycznemi 1.000 i 2.500 km przysługuje również tylko dla członków P. T. T. i uznanych towarzystw turystycznych.

Dotychczasowe ceny biletów turystycznych z dniem 1 maja b. r. zostają obniżone o około 20%. Ilość stacyj wyjazdowych i docelowych została powiększona, podobnie jak przy uldze grupowej.

Na linji wąskotorowej kolejki z Broszniowa do Osmołody (Gorgany) członkowie P. T. T. mają dzięki firmie Glesinger przejazd bezpłatny. Nadto członkowie nasi korzystają ze zniżek od cen wstępu do grot w Krzywczu na Podolu, przyznanych nam przez Podolskie Towarzystwo Tur. Krajoznawcze.

Poza granicami Rzeczypospolitej członkowie P. T. T., którym biura P. T. T. naklejają na legitymację konwencyjną nalepkę Asocjacji Słowiańskich Tow. Tur. (cena na rok 1935 wynosiła 15 gr.), korzystając z tych samych ulg i przywilejów w schroniskach towarzystw turystycznych Czechosłowacji, Jugosławji i Bułgarji, co członkowie tych towarzystw. W obrębie Czechosłowacji członkom naszym przysługują 33%-owe zniżki na linjach tramwaju elektrycznego podtatrzańskiego (z Łomnicy Tatrzańskiej do Jeziora Szczyrbskiego i ze Smokowca do Popradu), zniżki przy cenach wstępu do Jaskiń Bialskich, do grot Dobszyńskiej i Demenowskiej oraz do Zamków Orawskich. Przysługują nam również zniżki w schronisku na Kozubowej Pol. Tow. Tur. „Beskid Śląski" w Orłowej. Członkowie P. T. T. w grupach conajmniej 6 osób za okazaniem legitymacji z nalepką A. S. T. T. otrzymują zniżki na kolejach Jugosławji takie, jakie mają członkowie tamtejszych towarzystw turystycznych.

d) Przewodnictwo Tatrzańskie.

Roztaczaliśmy troskliwą opiekę nad przewodnictwem tatrzańskiem dbając o szkolenie nowych sił pod odpowiednim kierunkiem. Wycieczki prowadzone przez przewodników góralskich w lecie i zimie cieszyły się dużem wzięciem.

Przy podpisywaniu protokołów Górskiej Odznaki Turystycznej P. T. T. zawodowi przewodnicy zrównani byli z przewodnikami G. O. T., o ile w wyprawie danej brali udział. Niezależnie od tego mają niektórzy z nich prawo zaświadczać odbycie wycieczki w ich towarzystwie punktowanej do zimowej odznaki górskiej P. Z. N. Stan personalny w roku sprawozdawczym nie uległ zmianie.

Przewodnicy w okresie letnim i zimowym miewali stałe dyżury w Dworcu Tatrzańskim, a w zimie nadto także na Hali Gąsienicowej. Taksa w bieżącym roku wynosiła dla przewodników: I. klasy 12 zł., dla II. klasy 10 zł., dla III. klasy 8 zł. Za każdy dzień pobytu za granicą czechosłowacką otrzymują nadto 3 zł.

5. WYDAWNICTWA, BIBLJOTEKI, PROPAGANDA.

a) Wydawnictwa.

Naczelnym i oficjalnym organem P. T. T. jest bogato ilustrowany rocznik „Wierchy", którego tom XIII. ukazał się w grudniu 1935 r. Interesująca treść, obfita kronika bieżąca, piękna szata zewnętrzna tego ukazującego się w nakładzie 16.500 egzemplarzy wydawnictwa, składają się na jego wartość dla członków P. T. T., z których każdy otrzymuje rocznik jako premję. Rocznik ostatni, stanowiący 51 tom ogólnego zbioru roczników Towarzystwa, obejmuje m. in. dział artykułów o Łemkowszczyźnie, artykuły o pol. wyprawach alpinistycznych w Atlas Marokański i na Spitsbergen i in. W wydaniu rocznika pomoc okazały różne władze i organy państwowe, m. in. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz W. R. i Oświecenia Publicznego, jak również Fundusz Kultury Narodowej przy Prezydjum Rady Ministrów; nadto w przygotowaniu wydawnictwa do druku dopomagało Ministerstwo Spraw Wojskowych.

W ciągu 1935 r. ustąpił dotychczasowy naczelny redaktor „Wierchów" prof. dr. J. Gw. Pawlikowski, szczególnie zasłużony w prowadzeniu przez kilkanaście lat naszego organu. Zjazd Delegatów P. T. T. wyraził założycielowi „Wierchów" najserdeczniejsze i najżywsze podziękowania, a Zarząd Główny powierzył prowadzenie czasopism nowemu składomi redakcji w osobach pp. prof. dr. W. Goetla (red. naczelny) i J. A. Szczepańskiego przy współpracy mgr. W. Mileskiego.

Na miejsce kwartalnika „Przegląd Turystyczny" począł się z początkiem 1935 r. ukazywać bogato ilustrowany miesięcznik „Turysta w Polsce", wydawany przy pomocy finansowej Ministerstwa Komunikacji, jako bezpłatny organ dla członków

P. T. T., P. Z. N i Pol. Zw. Kajakowego. Czasopismo interesuje czytelnika zarówno doborem tematów, jak i wspaniałym doborem ilustracyj. W Komitecie wydawniczym czasopisma, pozostającego pod redakcją red. Stanisława Faechera, zasiadają z ramienia P. T. T. pp. prof. dr. W. Goetel (przewodniczący Komitetu) i dr. E. Stolfa. W Komitecie Redakcyjnym P. T. T. przedstawiają pp.: prof. dr. W. Goetel (przewodniczący Komitetu) i J. A. Szczepański. „Taternik" stał się organem zjednoczonego i zreorganizowanego Klubu Wysokogórskiego P. T. T.; ukazuje się on przy znacznej subwencji finansowej Zarządu Głównego, a w perspektywie dziewiętnastu wyszłych roczników swoich, współczesne zeszyty „Taternika" wykazują stałą dążność do podnoszenia czasopisma na coraz wyższy poziom; szczególnie pięknie wypadły numery, poświęcone poszczególnym polskim zamorskim wyprawom alpinistycznym, np. ostatni wyprawie Klubu Wysokogórskiego P. T. T. w Centralny Kaukaz.

Jako odbitki ukazały się nakładem Zarządu Głównego P. T. T. odbitki z „Wierchów", t. XIII, ilustrowana praca zbiorowa „Łemkowszczyzna" oraz z „Turystyki w Karpatach Polskich" (wydawnictwa Min. Komunikacji, zawierającego pełny protokół III. Karp. Zjazdu Turystycznego w Wiśle, 1935), broszura dr. M. Orłowicza „Literatura turystyczna i kartografja Karpat".

VII. Rocznik P. T. T. „Beskid Śląski" kontynuuje staranne doroczne wydawnictwo naszego Oddziału Cieszyńskiego, poświęcone przedewszystkiem zagadnieniom zach.-beskidzkim, a zwłaszcza opisom piękna przyrody śląskiej. Inne oddziały P. T. T. również wykazywały dalszą akcję wydawniczą. Oddział Krakowski P. T. T. wydał pracę zbiorową o wyprawie wysokogórskiej w Atlas Marokański p. t. „Adrar n'Deren". Oddział Drohobycki P. T. T. wydał dobry przewodnik po Zagłębiu Naftowem i okolicznych terenach górskich p. t. „Turysta w Zagłębiu Naftowem" (oprac. pod red. inż. J. Wojnara). Oddział Lwowski wydał udatną broszurkę propagandowo-informacyjną o P. T. T. i o narciarstwie w łonie P. T. T., zaś Oddział Stanisławowski broszurę z programem imprez zimowych.

Ostatnia część wydawanego przy pomocy Zarządu Głównego P. T. T. „Przewodnika po Beskidach Wschodnich" H. Gąsiorowskiego, ukazała się w końcu 1935 r p. t. „Gorgany" (jako część II. tomu pierwszego wydawnictwa).

b) **Bibljoteki**.

Centralna Bibljoteka P. T. T., zawierająca łącznie zbiory, będące własnością Zarządu Głównego i Oddziału Krakowskiego P. T. T. i urządzona w siedzibie tegoż Oddziału powiększyła się znacznie, licząc ok. 1.800 (t. j. o ok. 200 więcej) tomów, 72 mapy i ok. 1500 przeźroczy. Z istniejącej przy bibljotece czytelni wydawnictw turystycznych korzysta coraz więcej osób. Bogaty księgozbiór powiększa się znacznie o roczniki wymiennych publikacyj turystycznych, alpinistycznych,, krajoznawczych i naukowych, otrzymywanych przez Centralę P. T. T. wzamian za wysyłane zagranicę wydawnictwa Towarzystwa. Z nowych publikacyj wymiennych, które wpływają do P. T. T. wypada podać: „Touring" — organ Pol. Touring Klubu, miesięcznik „La Revue du Touring Club de France", „W Nowogródzkiej Stronie", biuletyn ilustr. Związku Propagandy Turystycznej Z. Nowogródzkiej, „Znicz Podola", organ Sekcji Młodzieży Podol. Tow. Tur.-Krajoznawczego w Tarnopolu, „Alpina", organ Club Alpino Español, „Rocznik", Bułgarskiego Klubu Alpejskiego, Biuletyn „Unió Excursionista de Catalunya", „Wissenschaftliche Veröffentlichungen", wyd. Museum für Länderkunde w Lipsku. „Zemĕpisné Práce", wychodzące pod red. prof. dr. J. Krála w Bratysławie, oraz publikacje Japońskiego Urzędu Turystycznego w Tokio. (Co do wszystkich innych kilkudziesięciu wydawnictw wymiennych, zasilających Centralną Bibljotekę P. T. T. — prosimy porównać „Sprawozdania" z działalności P. T. T. za lata ubiegłe).

Poza Krakowem istnieją bibljoteki turystyczne także w innych Oddziałach Towarzystwa, przyczem znajdują się przy nich nieraz piękne zbiory przeźroczy oraz map. Największe księgozbiory posiadają Oddziały: w Warszawie (397 tomów, 3.784 przeźroczy), we Lwowie (365 tomów, 300 przeźroczy), w N. Sączu (390 tomów i map, 293 przeźroczy), w Poznaniu (200 tomów, 160 przeźroczy), w Cieszynie (190 tomów), w Wilnie (172 tomy, 480 przeźroczy), w Zakopanem (zbiory Sekcji Narciarskiej: 112 tomów, 150 przeźroczy), w Łodzi (92 tomy, 179 przeźroczy), nadto istnieją mniejsze księgozbiory i wypożyczalnie przeźroczy w Oddziałach: Kieleckim, Stanisławowskim, Katowickim i innych.

c) Propaganda.

W dziale propagandy wymieniamy przedewszystkiem akcję odczytową. Prowadzona ona była zarówno przez Oddziały, jak i przez organy naczelne Towarzystwa. Wśród prelekcyj tych, przeważnie ilustrowanych wyświetlaniem pięknych przeźroczy, wymieniamy odczyty: prezesa P. T. T. prof. dr. W. Goetla w Krakowie, N. Sączu, Poznaniu, Warszawie i Przemyślu (o światowej akcji górskich parków narodowych, o Parku Nar. Tatrzańskim i in.), inż. J. Kiełpińskiego w Krakowie (o polskiej wyprawie alpinistycznej w Atlas), mgr. W. Mileskiego w Gdyni (w obrębie Kolegjum Międzynar. Wykładów Akademickich: o zagadnieniach turystyki międzynarodowej, o roli samorządu w podniesieniu gospodarki turystycznej, o organizacji ochrony przyrody w państwach słowiańskich) i w Kaliszu (o turystyce górskiej w Polsce), wykłady z przeźroczami urządzane perjodycznie przez Oddział Warszawski (m. in. płk. T. Zieleniewskiego o wędrówce narciarskiej grzbietami Karpat Wschodnich, prof. M. Sokołowskiego o polskiej wyprawie wysokogórskiej w Kaukaz Centralny i in.), przez Oddział Lwowski (odczyty dr. A. Kosiby o wrażeniach z Grendlandji i z życia Eskimów, prof. Lenkiewicza, dr. P. Kontnego i mg. M. Konopackiego o turystyce, badaniach naukowych i wędrówkach po Huculszczyźnie i Karpatach Wschodnich, dr. F. Smolki o Polesiu i w. in.), Oddziału Poznańskiego (urządzane wspólnie z oddz. poznańskim P. T. Krajoznawczego), wreszcie cykl prelekcyj odbytych w czasie „Święta Gór“ latem 1935 r. w Zakopanem, a zorganizowanych przez P. T. T. (prelekcje prof. W. Goetla, S. Mierczyńskiego, dr. A. Sokołowskiego).

„Święto Gór“ było organizowane na miejscu w Zakopanem przedewszystkiem przy pomocy tamt. Oddziału P. T. T. W szczególności jednak P. T. T. zajęło się urządzeniem wyżej wymienionego cyklu odczytów publicznych na tematy górskie oraz organizacją grupowych wycieczek popularnych w Tatry (na Giewont, przez Zawrat i Pięć Stawów do Morskiego Oka, do dol. Kościeliskiej i in.), w czasie których cały olbrzymi ruch przyjezdnych na „Święto Gór“ został skierowany pod opieką i kierownictwem fachowych przewodników górskich w stronę najważniejszych objektów turystycznych w Tatrach. Wreszcie produkcje artystyczne, taneczne i muzyczne poszczególnych góralskich grup regjonalnych z całych Karpat Polskich pozostawały pod umiejętnem kierownictwem wiceprezesa Zarz. Głównego P. T. T. dyr. T. Malickiego, zaś w sądzie konkursowym, który przydzielał ostateczne nagrody za te produkcje — zasiadali delegaci z ramienia P. T. T. z prof. dr. W. Goetlem i mjr. B. Romaniszynem na czele. Prezes P. T. T. prof. dr. W. Goetel włożył ze swej strony b. wiele osobistej pracy w udaną organizację zakopiańskiego „Święta Gór“, w czem dopomogło mu również Centralne Biuro P. T. T. w Krakowie i filja jego w Zakopanem. Koło Oddziału Drohobyckiego P. T. T. w Skolem urządziło w sierpniu 1935 wspólnie z firmą „Bracia Groedel“ w Skolem interesującą Wystawę Turystyczno-Łowiecką, zawierającą liczne wykresy, eksponaty łowieckie, mapy plastyczne oraz wspaniały zbiór zdjęć fotograficznych z Karpat Wschodnich.

Na zaproszenie Katalońskiego Klubu Alpejskiego wysłało P. T. T. do Barcelony powiększenia fotograficzne zdjęć sprzętu ratowniczego oraz akcji terenowej Tatrz. Ochotniczego Pogotowia Ratowniczego; eksponaty te, wraz z odpowiedniem objaśnieniem włączone były do wystawy alpinizmu i turystyki górskiej, urządzonej w Barcelonie latem ub. roku z okazji odbywającego się tam kongresu i walnego zgromadzenia Międzynar. Unji Alpinistycznej.

Słynnemu zakonnemu gimnazjum św. Augustyna w Plowdiwie (Bułgarja), przy którem istnieje muzeum turystyczne i czytelnia turystyczna, dostarczyło P. T. T. obfitego materjału informacyjnego, a to turystycznych wydawnictw perjodycznych i licznych ilustrowanych publikacyj propagandowych.

Nadto przesyłano materjały i wydawnictwa turystyczne w celach propagandowych i informacyjnych do Anglji, Hiszpanji, Japonji, Unji Południ. Afrykańskiej, Kanady, Meksyku, Australji. N. Zelandji, St. Zjednoczonych Ameryki i in. — odpowiadając na kierowane do nas zapytania i zapotrzebowania.

Oddziały w Poznaniu i Sanoku wypuściły udatnie zredagowane ulotki, propagujące wstępowanie do P. T. T. i wykazujące korzyści z należenia do Towarzystwa.

P. T. T. brało udział w Wystawie Turystyczno-Sportowej w Krakowie, organizowanej przez Izbę Rzemieślniczą w Krakowie, wespół z Pol. Zw. Turystycznym w dniach od 18. X. do 4. XI. 1935 r.; P. T. T. miało własne stoisko, wystawiając modele schronisk, wielką mapę uwidoczniającą stan zagospodarowania turystycznego Karpat

Polskich, komplet swych wydawnictw oraz liczne wspaniałe powiększenia fotograficzne widoków gór polskich. Nadto eksponaty P. T. T. z dziedziny ratownictwa górskiego umieszczone zostały na wystawie turystyki górskiej w Barcelonie latem 1935 r. w czasie kongresu Międzynar. Unji Alpinistycznej.

Po udanej wycieczce narciarskiej w góry Austrji, zorganizowanej pod protektoratem P. T. T., udała się do Francji w sierpniu 1935 r. reprezentacyjna wycieczka Towarzystwa z rewizytą do Klubu Alpejskiego Francuskiego. Zorganizowana naskutek decyzji Zarządu Głównego przez Centralne Biuro P. T. T., udała się w liczbie ponad 80 osób koleją do Wiednia, skąd luksusowemi autokarami turystycznemi trasą na Salzburg, Monachjum, Ulm, Stuttgart, Nancy, Paryż, Genewę do Chamonix, gdzie odbyło się się uroczyste powitanie wycieczki przez przedstawicieli Club Alpin Français i miejscowe władze oraz instytucje. Kierujący z ramienia P. T. T. wycieczką prezes St. Osiecki zorganizował szereg zbiorowych wycieczek górskich w grupę Mont Blanc. Wycieczka przejechała następnie wspaniałemi szosami alpejskiemi do Grenobli (przyjmowana serdecznie przez tamtejszą sekcję C. A. F. i jej prezesa prof. Lory, członka honorowego Klubu Wysokogórskiego Pol. Towarzystwa Tatrzańskiego), skąd przepiękną górską „Route de Napoléon" przez Gap, Niceę, Monte Carlo, Mentonę, Genuę, Medjolan, Rivę, Bolzano, przełęcz Passo di Pordói, Cortina d'Ampezzo w Dolomitach tyrolskich, Alpy Karynckie do Wiednia, gdzie przesiadła się z autokarów do pociągu celem powrotu do kraju. Wycieczka została świetnie obsłużona przez Krakowskie Biuro Podróży „Escopol" i była propagandą polskiej turystyki we Francji, wskazując na nasze zainteresowania górami zagranicznemi, stanowiła przytem, dzięki umożliwieniu naszym członkom oraz ich rodzinom z korzystania z udogodnień i ułatwień w tej wspaniałej wycieczce, znakomitą sposobność przeglądu terenów górskich Austrji, Niemiec, Włoch, częściowo Szwajcarji, a przedewszystkiem Francji. Uczestnicy wycieczki rekrutowali się z całej Polski.

Oddziały P. T. T. prowadziły żywy ruch wycieczkowy, organizując zbiorowe letnie i zimowe wycieczki dla członków i niečłonków Towarzystwa, przyczyniając się tem znacznie do propagandy turystyki górskiej. Większą akcję wycieczkową rozwinęły Oddziały: w Częstochowie, Gorlicach (cykl wycieczek pod hasłem „Poznajmy Ziemię Łemkowską"), Stanisławowie (84 wycieczki, niektóre autokarami i koleją, w tem 3 na stronę czechosłowacką, 1 na rumuńską; udział ogólny: 1875 uczestników), we Lwowie, w Sosnowcu (w Beskid Mały i do schroniska P. T. T. S. „Beskid Śląski" w Czechosłowacji na Kozubowej), w Warszawie (w Karpaty Wschodnie, w Beskid Śląski, w Góry Świętokrzyskie i zimowe w Tatry), nadto Oddziały w Cieszynie, Bochni Stryju i Koło w Dziedzicach.

Obsługę propagandowo-informacyjną prasy codziennej i fachowej — turystycznej z dziedziny działalności P. T. T. i spraw górskich — prowadziło żywo Centralne Biuro P. T. T., dostarczając nadto informacyj bieżących o Towarzystwie do rozgłośni Polskiego Radja, jak również dla wiadomości wymiennych dla pokrewnych organizacyj i organów prasowych zagranicznych. Utrzymywano stały kontakt z Biurem Informacyj Górskich Międzynarodowej Unji Alpinistycznej w Genewie i współpracowano w ciągu ubiegłego okresu czynnie ze Stałym Sekretarjatem Asocjacji Słowiańskich Tow. Turystycznych.

W Tatrach w sierpniu 1935 r. zorganizował Oddział Zakopiański P. T. T. z inicjatywy swego prezesa dyr. T. Malickiego w schronisku w dolinie Pięciu Stawów Polskich przy znacznym udziale zebranych turystów, uroczystość odsłonięcia pięknej i oryginalnej tablicy pamiątkowej ku czci ś. p. taterników Leopolda Świerza, długoletniego zasłużonego sekretarza Tow. Tatrzańskiego oraz syna jego Mieczysława Świerza, pierwszego prezesa Oddziału, który zginął śmiercia górska w Tatrach dnia 5. VII. 1929 r.

Dzięki inicjatywie Oddziału Lwowskiego P. T. T. urządzony został w końcu 1935 roku konkurs na jednolitą odznakę dla członków Sekcyj Narciarskich P. T. T., w wyniku którego aprobowany wzór został wykonany w znacznej ilości celem zaopatrzenia w nową, efektowną odznakę metalowo-emaljowaną naszych Sekcyj Narciarskich. W ciągu ubiegłej zimy znaczna liczba nowych tych pięknych odznak rozeszła się wśród narciarzy zrzeszonych w obrębie P. T. T. Nadto Oddział Lwowski rozpoczął wyrób jednolitych haftowanych odznak do naszywania dla zawodników Sekcyj Narciarskich P. T. T.

6. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE.

a) w kraju.

W ubiegłym okresie sprawozdawczym P. T. T. brało żywy udział we wszystkich krajowych pracach, dotyczących turystyki górskiej. W akcji tej współpracowaliśmy czynnie przedewszystkiem z Wydziałem Turystyki Min. Komunikacji oraz Państw. Urzędem Wychowania Fizycznego i P. W., szczególnie w ustalaniu programu inwestycyj turystycznych w Karpatach i w wykonywaniu powyższego planu w terenie. Współpraca z powyższemi organami państwowemi znalazła swój wyraz w licznym i wydatnym udziale delegatów P. T. T. w III. Karpackim Zjeździe Turystycznym w Wiśle (10—12 maja 1935 r.) w czasie którego powzięto szereg doniosłych wytycznych dla działalności towarzystw turystycznych w Karpatach Polskich (szczegółowe sprawozdanie — p. str. 213—214 w Wierchach. t. XIII). Powyższe władze wspomagały również subwencjami akcję Oddziałów P. T. T. przy budowie nowych i rozbudowie istniejących schronisk turystycznych, o czem piszemy w poświęconych temu odpowiednich ustępach sprawozdania.

Ścisła współpraca łączyła P. T. T. z Państwową Radą Ochrony Przyrody we wszystkich sprawach, dotyczących ochrony krajobrazu i przyrody gór, z Wojskowym Instytutem Geograficznym w akcji wydawania arkuszy turystycznych mapy w podziałce 1:100.000, jako też przygotowywania nowych arkuszy, będących w opracowaniu.

Podkreślić pragniemy najściślejszą współpracę P. T. T. z Naczelną Dyrekcją Lasów Państwowych oraz dyrekcjami okręgowemi i leśnemi władzami lokalnemi, które w swej akcji opieki nad rezerwatami przez siebie administrowanemi wykazują stale zrozumienie dla postulatów turystycznych, komunikując się w bieżących sprawach terenowych z Pol. Tow. Tatrzańskiem.

Przez swego prezesa brało P. T. T. nadal czynny udział w pracach i poczynaniach Komisji dla spraw regjonalnych Podhala i Beskidów Zachodnich, w której prof. dr. W. Goetel zasiadał w charakterze wiceprzewodniczącego. Również zaznaczyć wypada pełne wzajemnego zrozumienia stosunki łączące P. T. T. z Zarządem Miejskim w Zakopanem oraz z zarządami zdrojowemi, względnie klimatycznemi podkarpackich uzdrowisk i stacyj turystyczno-sportowych.

Delegacja P. T. T. wzięła udział w zjeździe delegatów Związku Polskich Tow. Turystycznych w Warszawie w dniu 4. VII. 1935 r., gdzie zgłosiła przyjętą następnie propozycję o przeprowadzenie tego rodzaju zmian w statucie Z. P. T. T., aby umożliwiły one wstąpienie do tej organizacji tych spośród poważnych i zajmujących się turystyką górską w Polsce stowarzyszeń, które do Z. P. T. T. nie należą dotąd spowodu trudności statutowych. Przedstawicielami P. T. T. w Związku byli nadal, podobnie jak w roku ubiegłym pp. prof. dr. W. Goetel, dr. W. Majewski, mg. W. Krygowski, inż. J. Jaroszyński, sędzia B. Dzięciołowski oraz dr. A. Rosenkranz jako zastępca.

Spośród stowarzyszeń krajowych o pokrewnych zainteresowaniach, z któremi utrzymujemy serdeczne stosunki, wymieniamy przedewszystkiem: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (z którem Polskie Towarzystwo Tatrzańskie posiada wspólną Komisję Porozumiewawczą; prace jej doprowadziły do wyjaśnienia wielu zagadnień, łączących obie organizacje oraz do ustalenia wspólnej linji działania w rozmaitych sprawach dotyczących stosunku do władz i organów państwowych przy omawianiu zagadnień turystycznych); z Tow. Przyjaciół Huculszczyzny (z którem zadzierżgnięto współpracę czynną przy organizowaniu placówek noclegowych w Beskidach Huculskich); z Pol. Związkiem Narciarskim (przyczem dzięki inicjatywie Głównej Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. Z. N. utworzono Terenowe Komisje Porozumiewawcze P. T. T. i P. Z. N., które w okresie ubiegłej zimy rozpoczęły swoją pracę); z Ligą Ochrony Przyrody (której najliczebniejszem członkiem pozostaje nadal P. T. T. i z którą współpracujemy w akcji ochrony zabytków przyrodniczych i krajobrazowych w Beskidach); z Pol. Tow. Geograficznem (Oddział w Krakowie, z którem współpracujemy w akcji odczytowej). Z powyższemi organizacjami jak również z wieloma innemi jak np. Podolskie Tow. Turystyczno-Krajoznawcze, Pol. Tow. Przyrodników im. Kopernika oraz licznemi związkami propagandy regjonalnej z rozmaitych okolic Polski, utrzymywaliśmy bliskie stosunki drogą korespondencyj i wymiany wydawnictw. W ubiegłym okresie przygotowano wreszcie współpracę ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, która rozpoczyna się obecnie na podstawie przyjętego przez Z. H. P. i P. T. T. układu, regulującego współdziałanie obu organi-

zacyj na polu turystyki górskiej, obozownictwa i górskich kursów wędrownych, propagandy gór wśród młodzieży, ochrony przyrody i krajobrazu i t. p.; podkreślić należy znaczenie powyższego układu, jednoczącego dwie poważne ideowe organizacje w stosunku do zagadnień gór polskich, jak również wartość ulg i ułatwień, jakie P. T. T. udzielać odtąd będzie w schroniskach i stacjach noclegowych wycieczkom harcerskim.

W ubiegłym sezonie letnim szczególnie znaczna była współpraca Zarządu Głównego i Oddziałów P. T. T. z rozmaitemi czynnikami administracyjnemi i regjonalno-społecznemi (jak np. Związek Podhalan, Związek Łemkowski i t. p.) przy organizacji „Święta Gór“ w Zakopanem.

b) zagranicą.

W ubiegłym okresie utrzymywało nadal P. T. T. serdeczne stosunki z Pol. Tow. Turystyczno-Sportowem „Beskid Śląski“ w Czechosłowacji. Bratniej organizacji starało się P. T. T. w miarę swych możności dopomagać, przeprowadzając m. in. uchwałę w sprawie pomocy poszczególnym Oddziałom miejscowym tego Towarzystwa przez Oddziały P. T. T.

W stosunkach z pokrewnemi organizacjami krajów sąsiednich musimy podkreślić współpracę z Klubem Czeskosłowackich Turystów w zakresie współdziałania w zagospodarowaniu pogranicznych terenów górskich, przedewszystkiem w zakresie znakowania ścieżek i t. p. Pozostawano w kontakcie zarówno z Sekretarjatem Komisji Tatrzańskiej K. Cz. S. T. w bieżących sprawach turystycznych, dotyczących współpracy obu organizacyj w Tatrach, jak w szczególności z oddziałami orawskiemi K. Cz. S. T. w sprawach gospodarki turystycznej w pogranicznej partji Tatr Zachodnich; jesienią 1935 r. sekretarz Komisji Tatrzańskiej P. T. T. mgr. W. Mileski odbył konferencję z delegatem Oddz. K. Cz. S. T. z Dolnego Kubina z p. J. Kofroňem, w wyniku której ustalono ostateczny plan sieci znakowanych szlaków turystycznych w Tatrach Orawskich i przyjęto jako wzór do mającego się rozbudowywać schroniska w dol. Rohackiej plany świeżo rozbudowanego schroniska P. T. T. w Roztoce. Również przedstawiciel P. T. T. p. Ig. Bujak wziął udział w wielkich dorocznych zawodach narciarskich K. Cz. S. T., które odbyły się w okolicy Bańskiej Bystrzycy w Słowacji Środkowej.

Oddział Lwowski P. T. T. w związku z przygotowywaniem projektu konwencji turystycznej polsko-rumuńskiej pozostawał w serdecznym kontakcie z pokrewną organizacją Touring-Club României, prowadzącą gospodarkę turystyczną w Karpatach Wschodnich Rumuńskich. Ze strony tego Oddziału, jak również innych Oddziałów wschodnio-małopolskich przedsięwzięto kilka wycieczek turystów polskich w Karpaty rumuńskie.

W czasie wycieczki oficjalnej P. T. T. do Francji, odbytej latem ub. roku, i o której wspomnieliśmy powyżej, kierownictwo wycieczki z p. St. Osieckim wiceprezesem Zarz. Głównego na czele, złożyło wizytę w siedzibie Club Alpin Français, gdzie zostało powitane i nadzwyczaj gorąco przyjęte przez prezydjum Klubu z prezesem p. Sarraz-Bournet, przyczem w otoczeniu prezesa znajdowało się kilka osób, wspominających mile swój zeszłoroczny pobyt w Tatrach: w czasie powyższej wizyty wygłoszono przemówienia i toasty, w których przedstawiciele P. T. T. i C. A. F. stwierdzili trwałość serdecznych i stale zacieśniających się węzłów, łączących obie organizacje w miłości do turystyki górskiej i świata gór.

Międzynarodowa współpraca w zakresie turystyki górskiej i alpinizmu zaznaczyła się ze strony P. T. T. szczególnie z okazji udziału przedstawicieli Towarzystwa w działalności Międzynarodowej Unji Alpinistycznej i Asocjacji Słowiańskich Tow. Turystycznych. W lipcu 1935 r. odbył się w Barcelonie V. Międzynarodowy Kongres Alpinistyczny, w czasie którego obradowały również Komitet Wykonawczy i Walne Zgromadzenie Międzynar. Unji Alpinistycznej; w posiedzeniach i obradach tych reprezentował P. T. T. prof. dr. Walery Goetel, zasiadający w Komitecie Wykonawczym Unji, w którym P. T. T. posiada na mocy statutu Unji miejsce stałe. Odsyłając czytelnika w sprawie szczegółów powyższych obrad do t. XIII r. „Wierchów“ (str. 200—202), pragniemy wspomnieć, że drogą korespondencji utrzymywany jest w ciągu całego roku ścisły kontakt pomiędzy P. T. T., a stałem Biurem Unji w Genewie, w którego pracach w ten sposób P. T. T. stale bierze czynny udział. Delegatem

P. T. T. do komisji Unji dla sprawy wydania „Międzynarodowego Informatora Turystyki Górskiej“ jest p. mgr. W. Mileski.

Zjazd Rady Asocjacji Słow. Tow. Turystycznych odbył się we wrześniu 1935 r. w Krakowie pod przewodnictwem prof. dr. W. Goetla, działającego wówczas jako prezes A. S. T. T. Obrady odbywały się w lokalu Zarządu Głównego P. T. T. przy udziale delegatów P. T. T., Bułgarskiego Zw. Turystycznego, Klubu Czeskosłowackich Turystów i Związku Jugosłowiańskich Tow. Turystyki Górskiej. W wyniku obrad (które streściliśmy dokładniej w t. XIII „Wierchów“ (str. 202—203), prezesura A. S. T. T. przeszła na bież. rok do Bułgarji, natomiast zgodnie ze statutem Asocjacji wybrany II-gim wiceprezesem prof. dr. W. Goetel, objął kierownictwo Stałego Sekretarjatu A. S. T. T., którego siedzibę ustalono w Krakowie przy Centralnem Biurze P. T. T. Z ramienia P. T. T. wchodzą w skład Rady A. S. T. T. pp.: prof. dr. W. Goetel (II. wiceprezes Rady), dr. E. Stolfa (skarbnik Rady) i mjr. B. Romaniszyn; nadto wybrano Komisję Kontrolującą A. S. T. T. w osobach dwóch przedstawicieli P. T. T.: dr. J. K. Dorawskiego i inż. T. Skórkowskiego.

Współpraca P. T. T. z pokrewnemi organizacjami zagranicznemi przejawia się także w stale stosowanej pomiędzy niemi a P. T. T. wymianie wydawnictw oraz przeźroczy i zdjęć fotograficznych w celach propagandowych, wzajemnem udzielaniem sobie informacyj z najżywotniejszych zagadnień górskiej gospodarki turystycznej i t. p.

7. BADANIA NAUKOWE I PRACE MUZEALNE.

W bież. roku mimo znacznych ścieśnień budżetowych, Pol. Tow. Tatrzańskie nie zaprzestało akcji subwencjonowania działalności naukowej na terenie Karpat. Zarząd Główny P. T. T. w dalszym ciągu wspierał prace Stacji Meteorologicznej przy Muzeum Tatrzańskiem w Zakopanem stałem rocznem subsydjum. Badania speleologiczne pp. T. i S. Zwolińskich oraz studja toponomastyczne p. W. Paryskiego na terenie Tatr doznawały również i w bież. roku dalszego wsparcia finansowego. Ponadto subwencję w wysokości 200 zł. udzielił Zarząd Główny dr. Stefanowi Jaroszowi. udającemu się do Alaski w celu badań geograficznych (specjalnie na prace fotograficzne w górach Alaski).

Oddział Krakowski P. T. T. udzielił ze stałego funduszu na badania naukowe subwencyj na następujące prace: w dziale botaniki dr. J. Lilpop otrzymał subsydjum na prace florystyczne w całem paśmie Karpat, dr. J. Walas na prace botaniczne specjalnie w Tatrach. W dziale zoologji dr. R. Wojtusiak otrzymał subwencję na prace faunistyczne w górach Środkowego Kaukazu (w czasie polskiej wyprawy naukowo-alpinistycznej, o której zamieszczamy osobne sprawozdanie); również w dziale zoologji subsydjum otrzymał dr. Kawecki na badania w Karpatach. Na prace geograficzne otrzymali subwencje dr. M. Klimaszewski (badania w Beskidach Środkowych) i mgr. Zb. Korosadowicz (na badania piargów tatrzańskich i z tem związane). Wreszcie w zakresie prac geologicznych pomoc finansowa została przyznana dr. J. Burtanównie na badania w Karpatach i mgr. K. Guzikowi na prace badawcze w Tatrach.

Z poczynań Oddziałów Towarzystwa w tym dziale pracy podkreślić należy utrzymywanie i rozszerzenie przez Oddział P. T. T. w Rabce Muzeum Regjonalnego im. Wł. Orkana. Mieści się ono nadal w starym drewnianym kościółku, który dzięki pomocy czynników oficjalnych został naprawiony; zbiory muzealne, wciąż rosnące, zgromadzone zostały w urządzonych wewnątrz tego stylowego budynku podhalańskiego w czterech ubikacjach, przyczem pracy tej dopomogły subwencje Ministerstwa Komunikacji, Komisji Zdrojowej w Rabce, Gminy rabczańskiej oraz p. ministra J. Becka w łącznej sumie zł. 1400. Ostatnio pod stropem kościółka rabczańskiego odkryto interesujące malowidła na drzewie.

Zarząd Główny P. T. T. zainteresował się nadto przed niedawnym czasem organizacją Regjonalnego Muzeum Babiagórskiego w Zawoi.

8. OCHRONA PRZYRODY.

W dziedzinie ochrony gór miało w ubiegłym okresie sprawozdawczym P. T. T. nadal bardzo wiele do czynienia w ciągu akcji obrony Tatr przed budową kolejki linowej na Kasprowy Wierch oraz dalszemi projektami zeszpecenia okolicy Kasprowego, związanemi z kolejką i jej urządzeniami. Akcja P.T.T. od samego początku skierowana była na przeciwdziałanie powyższym projektom, przyczem stale podkreślano,

że stanowisko Zarządu Głównego P. T. T. jest oparte na stanowisku całego Towarzystwa i wszystkich jego Oddziałów co do zagadnienia ochrony krajobrazu gór polskich wobec projektów tego czy innego rodzaju ich uprzemysłowienia. Wyrazem tego były odnośne uchwały Zarządu Głównego P. T. T. oraz rezolucja Walnego Zjazdu Delegatów P. T. T. z dnia 23. VI. 1935 r. podkreślająca zdecydowanie negatywne stanowisko P. T. T. wobec rozpoczętej na terenach jego współwłasności w Tatrach budowy przez Tow. Bud. i Eksploatacji Kolejki Linowej Kuźnice—Kasprowy Wierch. W związku z powyższem naczelne władze P. T. T. w porozumieniu ze współwłaścicielami góralskimi zgłosiły do Starostwa Powiatowego w Nowym Targu w przewidzianym ustawowo terminie w październiku ub. roku wniosek przeciwko udzieleniu koncesji na budowę kolejki wyżej wymienionemu towarzystwu wraz z żądaniem, w wypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku przez kompetentne władze, jak najwydatniejszego ograniczenia koncesjonarjusza szeregiem obostrzeń i warunków, w szczególności zaś ograniczenia terenowego. Wobec pozostawienia powyższego przedłożenia P. T. T. i współwłaścicieli góralskich bez rozpatrzenia przez odnośne organa urzędowe, i przekazania powyższej sprawy do postępowania wywłaszczeniowego, w drugiej połowie lutego b. r. wystosowało P. T. T. w ustawowo oznaczonym terminie obszerne pismo do Krak. Urzędu Wojew. z przedstawieniem bardzo szczegółowem stanowiska P. T. T. zarówno wobec meritum sprawy budowy kolejki na Kasprowy, jak i w stosunku do popełnionych przy tej budowie nieformalności oraz powstałych rozmaitych szkód. Do powyższego pisma przyłączyli się w całej pełni przedstawiciele góralskich współwłaścicieli z Hal Gąsienicowej, Kasprowej i Goryczkowej. Do końca okresu sprawozdawczego ani P. T. T. ani współwłaściciele góralscy nie otrzymali odpowiedzi od władz na powyższe pisma, skierowane jako wnioski wobec zapowiedzianej akcji wywłaszczeniowej.

W początku marca b. r. wystąpiło P. T. T. z obszernym memorjałem, zaopatrzonym w mapę własności gruntowej na terenie Tatr polskich i czeskosłowackich, obejmującym przedstawienie stanowiska P. T. T. w sprawie ochrony krajobrazu i przyrody Tatr i domagającym się przyspieszenia prac nad organizacją Parku Narodowego Tatrzańskiego, przynajmniej na razie na terenach stanowiących już obecnie własność Lasów Państwowych; w memorjale tym przedstawiono potrzebę jaknajrychlejszego ustanowienia Komisji Parku Narodowego Tatrzańskiego i poczynienia wszystkiego, co możliwe, aby uniknąć dalszego niszczenia przyrody i krajozbrazu w Tatrach. Memorjał ten został przesłany Ministerstwu W. R. i Oświecenia Publicznego jako organowi, sprawującemu zwierzchnią opiekę nad ochroną przyrody w Polsce, a w odpisach doręczony do Prezydjum Rady Ministrów, Ministerstwa Komunikacji, Państwowego Urzędu Wych. Fiz. i P. W., Ministerstwa Spraw Wojskowych, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Nacz. Dyrekcji Lasów Państwowych i Biura Państw. Rady Ochrony Przyrody.

Organizacja ochrony przyrody w obrębie P. T. T. postąpiła w ubiegłym roku o tyle naprzód, że na miejsce zlikwidowanej spowodu zmian statutowych Sekcji Ochrony Gór P. T. T., powstała przy Zarządzie Głównym osobna Komisja Ochrony Gór jako fachowy organ doradczy naczelnych władz Towarzystwa w sprawach ochrony przyrody górskiej oraz jako czynnik koordynujący działalność Sekcyj Ochrony Gór przy oddziałach P. T. T. w chwili obecnej funkcjonują Sekcje Ochrony Gór przy następujących Oddziałach Towarzystwa: w Cieszynie, Drohobyczu, Krakowie, Stanisławowie, Tarnowie i w Warszawie; w innych Oddziałach jak np. w Łodzi, istnieją przy zarządach Oddziałów osobne komisje ochrony przyrody. Zarząd Główny P. T. T. dąży obecnie do tego, aby możliwie we wszystkich Oddziałach Towarzystwa powstały Sekcje Ochrony Gór i rozpoczyna w tym kierunku akcję ożywiającą tę stronę działalności Towarzystwa, która zgodnie z postanowieniami statutu P. T. T. i najistotniejszemi celami stosownie pojętej turystyki górskiej, stanowi jeden z podstawowych punktów jego działalności.

Jeżeli chodzi o akcję poszczególnych Oddziałów P. T. T. na polu ochrony przyrody to znajduje ona pełne poparcie i współpracę ze strony organów Lasów Państwowych, delegatur Państw. Rady Ochrony Przyrody i miejscowych placówek Ligi Ochrony Przyrody. Z natury rzeczy najwydatniejsza jest działalność tych Oddziałów Towarzystwa w dziedzinie ochrony gór, których położenie ułatwia im działalność w terenie, a więc Oddziałów podkarpackich. W szczególności w ubiegłym okresie Oddział Pieniński P. T. T. pozostawał w ścisłej współpracy z kierownictwem Parku Na-

rodowego w Pieninach w sprawie utrzymywania sieci znakowanych ścieżek turystycznych, ustawiania drogowskazów i tablic orjentacyjnych, uregulowania flisactwa na Dunajcu i t. p. Oddział Gorlicki P. T. T. wszczął godną zewszechmiar poparcia akcję w kierunku ochrony oryginalnych skałek, zwanych Kornuty, położonych w pięknej lesistej okolicy na grzbiecie Magóry Wątkowskiej w zachodniej części Beskidu Niskiego (akcja P. T. T. w tej sprawie idzie obecnie w kierunku zamiany powyższego terenu na rezerwat przyrodniczy — przy pomocy Ligi Ochrony Przyrody). Oddział Stanisławowski oddał duże usługi akcji ochrony gór przez zorganizowanie cyklu odczytów i prelekcyj publicznych z dziedziny ochrony przyrody w Polsce i zagranicą. Z Oddziałów pracujących na terenie Tatr Polskich podkreślić należy działalność Sekcyj Ochrony Gór przy Oddziałach w Krakowie i w Warszawie; pierwsza z nich, jako pracująca w miejscu siedziby Zarządu Głównego P. T. T. posiada z natury rzeczy największy kontakt z naczelnemi władzami Towarzystwa, dla których opracowała projekt memorjału w sprawie Parku Narodowego Tatrzańskiego i ochrony Tatr: sekcja ta przygotowała swój program działania na najbliższą przyszłość, poświęcając go w całości przedewszystkiem ochronie przyrody i krajobrazu tatrzańskiego. Warszawska Sekcja Ochrony Gór również w pierwszym rzędzie zajmuje się Tatrami i propagandą idei ochrony gór na terenie stolicy Państwa. Na Hali Gąsienicowej w otoczeniu schroniska P. T. T. dzięki inicjatywie zarządu Oddziału Warszawskiego P. T. T. zasadzono ubiegłej jesieni 30 młodych limb i około 100 kosówek. Również Oddział Łódzki prowadził w dalszym ciągu akcję zbierania funduszów na zalesianie określonych okolic w Tatrach limbami.

P. T. T. pozostaje nadal t. zw. „członkiem zbiorowym“ Ligi Ochrony Przyrody w Polsce, odprowadzając do niej przychody, pochodzące z pobierania od każdego członka Towarzystwa kwotę zł. 0.25, co uwidocznione jest każdorazowo przez wlepienie na legitymacji członkowskiej P. T. T. barwnej nalepki L. O. P. Delegacja P. T. T. wzięła udział w dorocznym walnym zjeździe delegatów Ligi Ochrony Przyrody, podnosząc konieczność zwrócenia większej uwagi w działalności Ligi na akcję skierowaną na ochronę terenów górskich w Polsce. P. T. T. pozostaje nadal najliczebniejszą organizacją, wchodzącą jako członek zbiorowy do L. O. P.

W dziedzinie ochrony przyrody P. T. T. współpracuje również poza czynnikami krajowemi także z Międzynarodowem Biurem Ochrony Przyrody w Brukseli (którego jest członkiem rzeczywistym), z Międzynar. Unją Alpinistyczną i licznemi pokrewnemi organizacjami alpinistycznemi.

Bliższe szczegóły, dotyczące akcji ochrony gór podajemy nadto w t. XIII. „Wierchów“ na str. 151—177 i 189—190.

9. RATOWNICTWO W GÓRACH.

W związku z coraz bardziej rozwijającym się masowym ruchem turystycznym Zarząd Główny dołożył wszelkich starań, aby służba ratownicza funkcjonowała jaknajsprawniej. W tym celu wydano zarządzenie, aby wszystkie frekwencją cieszące się schroniska zarówno na terenie Beskidów Zachodnich jak i na terenie Beskidów Wschodnich zaopatrzone zostały w sprzęt ratowniczy. Jeszcze przed sezonem zimowym 1935/36 rozesłano dokładne zestawienie koniecznych specyfików i sprzętów, a nadto duża ilość dzierżawców schronisk wzięła udział w specjalnym kursie przeszkoleniowym, który odbył się w Zakopanem w dniach 21—23. XI. 1935 r. z inicjatywy Komisji Porozumiewawczej P. T. T. i P. Z. N. i przy współdziałaniu Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa, które przyszło z pomocą organizacyjną. O ile chodzi o schroniska w Tatrach i częściowo w Beskidach Zachodnich — stan zaopatrzenia ich w niezbędny sprzęt ratunkowy oddawna był zadawalający, natomiast Beskidy Wschodnie — z małemi wyjątkami — wiele pod tym względem pozostawiały do życzenia.

Akcja ta rozwija się z tem większą energją, że olbrzymiemu napływowi turystów w góry przy małem naogół znawstwie gór i niebezpieczeństw górskich, towarzyszy coraz większa ilość wypadków. Zarząd Główny zamierza w najbliższej przyszłości rozbudować akcję ratowniczą, stosując doświadczenia zebrane długoletnią praktyką Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Tatrach.

Sprawozdanie Sekcji Ratowniczej Oddziału w Zakopanem.
(Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe).

Skład Zarządu: dożywotni prezes honorowy gen. Zaruski Marjusz, prezes dyr. Malicki Tadeusz, I. wiceprezes Barabasz Stanisław, II. wiceprezes Marusarz Andrzej, sekretarz Bujak Ignacy, skarbnik i kierownik wypraw Oppenheim Józef, gospodarz Zdyb Stanisław, lekarz Paryski Witold, członkowie zarządu: Krzeptowski Andrzej Wawrytko, Gąsienica Stanisław Byrcyn, Bednarski Henryk.

Z nastaniem sezonu zimowego uzupełniono we wszystkich schroniskach na terenie Tatr Polskich apteczki podręczne i sprzęt ratowniczy, jak tobogany, łopaty, sondy do lawin i raki. Pierwszą częścią prac zajmował się lekarz Pogotowia Witold Paryski, drugą kierownik Pogotowia Józef Oppenheim. Inwentarzem i majątkiem Pogotowia opiekował się Stanisław Zdyb.

Pogotowie pozostaje nadal w ścisłym kontakcie w sprawach ratowniczych z pokrewną organizacją po czechosłowackiej stronie Tatr „Sdruženiem pre Záchrannu Službu v Tatrach“, a nadto nawiązało stosunek z Klubem Alpejskim Katalońskim w Barcelonie. W związku z tem Pogotowie wzięło udział w wystawie sprzętu ratowniczego w Barcelonie, przesyłając interesujące eksponaty.

Członkowie Pogotowia pełnili podobnie, jak w ubiegłych latach dyżury w Dworcu Tatrzańskim przez lipiec i sierpień, oraz w zimie przez 3 tygodnie w okresie świąt.

Zarząd odbył 4 zebrania, sekretarjat wysłał 87 listów zwykłych i 35 poleconych. Pogotowie utrzymuje dwa telefony dla spraw ratowniczych.

Pogotowie otrzymało w roku sprawozdawczym następujące subwencje: od Wydziału Turystyki Min. Kom. 1000 zł., od Zarządu Gł. 1000 zł., od Klimatyki w Zakopanem 1000 zł. Na koszta wypraw wydano 1.088 zł. 50 gr., otrzymano zwrotu 664 zł. 50 gr. Z funduszów Pogotowia otrzymało dwóch członków Pogotowia koszta leczenia i na medykamenty zasiłek w kwocie 260 zł. 30 gr. Zarząd zamianował członkami honorowemi Pogotowia gen. Marjusza Zaruskiego i Jakóba Wawrytkę za zasługi położone w zakresie ratownictwa w górach oraz za długoletnią pracę w towarzystwie.

Celem uczczenia zasług gen. Zaruskiego, założyciela Tatrz. Och. Pog. Rat. odbyło się z końcem marca b. r. zebranie towarzyskie przy współudziale dwudziestu kilku członków Pogotowia.

W związku ze śmiercią Marszałka Józefa Piłsudskiego Zarząd zebrał się w biurze P. T. T. i uczcił dwuminutowem milczeniem pamięć Pierwszego Obywatela Polski.

Pogotowie interwenjowało kilkakrotnie w górach, a wypadki te szczegółowo omówiono w „Wierchach“, tom XIII, str. 198.

10. GÓRSKA ODZNAKA TURYSTYCZNA.

Pragnąc spopularyzować wycieczki i wędrówki dalekobieżne w Karpatach wśród najszerszych mas turystów wprowadzono w sezonie letnim ub. roku Górską Odznakę Turystyczną P. T. T., realizując uchwałę Zjazdu Delegatów. Opracowano szczegółowy regulamin, spis przewodników oraz wykaz punktowanych wycieczek: zaprowadzono kartotekę ubiegających się, a po ukończeniu sezonu rozesłano odznaki. Jakkolwiek wejście w życie jej było opóźnione i natrafiło na porę, w której nie można było rozwinąć należytej propagandy, pierwsze wyniki przypadające za miesiące letnie ub. roku, są zadawalające, jeżeli weźmie się nadto pod uwagę surową kwalifikację jaką zastosowano. A więc w kategorji I. (niższej) — zdobyto 35 odznak bronzowych, 11 srebrnych i 5 złotych, w kategorji II. (wyższej), będącej egzaminem nader ciężkim, 4 odznaki srebrne. Ponadto zaliczono wyjątkowo w ub. roku na rok bieżący punkty 35 osobom, które osiągnęły powyżej 50 punktów. Ogólna liczba ubiegających się wynosiła 172.

Weryfikację punktów przeprowadza Komisja Odznaki Górskiej, która jest organem Zarządu Głównego P. T. T. W chwili obecnej, po zebraniu doświadczeń z pierwszego sezonu, opracowano nowy regulamin ubiegania się o odznakę oraz uzupełniono i poprawiono spis wycieczek oraz przewodników, które, ujęte w jedno wydawnictwo ukazało się z początkiem nowego sezonu letniego, trwającego obecnie wedle zmienionego regulaminu od 1 maja do 30 listopada.

Co do szczegółów i warunków ubiegania się o Odznakę odsyłamy do wymienionych regulaminów.

11. TURYSTYKA WYSOKOGÓRSKA

a) Wyprawy egzotyczne 1935 roku.

W latach 1931 i 1932 taternicy polscy, skupieni w Sekcji Turystycznej P. T. T. odbyli przy wybitnej inicjatywie ówczesnego prezesa Sekcji dr. K. Piotrowskiego swoje pierwsze wyprawy pozatatrzańskie, o charakterze pionierskim i treningowym. Powodzenie tych wypraw umożliwiło regularną akcję wypraw odkrywczo-egzotycznych naszych alpinistów zorganizowanych w P. T. T., które całe P. T. T. gorąco popiera, uznając ich pozytywne wyniki i zdobycze tak dla polskiej turystyki wysokogórskiej, jak dla propagandy i nauki.

Po wyprawie w Andy w 1933/4 i po wyprawach w Wysoki Atlas i na Spitsbergen w 1934 r., podjęli alpiniści nasi w 1935 r. organizację dwu wypraw: w Kaukaz i w Taurus anatolijski. Z inicjatywą zorganizowania wyprawy w Taurus wystąpiło środowisko krakowskie, z inicjatywą wyprawy w Kaukaz środowisko warszawskie. Wyłoniono komitety organizacyjne obu wypraw i prowadzono obszerne prace przygotowawcze, uwieńczone jednak powodzeniem tylko w stosunku do Kaukazu. Co do Taurusu bowiem — władze tureckie odmówiły wyprawie prawa wstępu w teren górski Anatolji.

Wyprawę w Kaukaz — wspólnie organizowaną przez Sekcję Turystyczną P. T. T. i Koło Wysokogórskie przy Oddz. Warsz. P. T. T. — zestawiono jako wyprawę mieszaną, alpinistyczno-naukową, przyczem po raz pierwszy oba cele były traktowane równorzędnie, ku czemu służyło zorganizowanie w łonie wyprawy dwu odrębnych grup: alpinistycznej i naukowej. W dotychczasowych bowiem wyprawach istniała bądź przewaga elementu alpinistyczno-sportowego (Andy, Atlas), bądź zadań i celów czysto naukowych (Spitsbergen). Próba harmonijnego pogodzenia obu celów, podjęta na wyprawie kaukaskiej, wydała pomyślne rezultaty.

W wyprawie wzięli udział: prof. dr. M. Sokołowski jako kierownik całości wyprawy, inż. J. Bujak jako jego zastępca, dr. T. Wiśniewski jako kierownik grupy naukowej, ponadto dr. T. Bernadzikiewicz, inż. S. Bernadzikiewicz, inż. B. Chwaściński, W. Ostrowski i J. Wojsznis w grupie alpinistycznej, a mgr. R. Rühle i dr. R. Wojtusiak w grupie naukowej. Plan alpinistyczny wyprawy przewidywał eksplorację gniazd Adai Choch i Bezingi Środkowego Kaukazu, plan naukowy badania botaniczne (zwłaszcza leśne), faunistyczne (owady i motyle) i glacjologiczne.

Wyprawa bawiła na Kaukazie od 13 lipca do 25 sierpnia 1935 roku, osiągając poważne zdobycze alpinistyczne oraz nader bogate wyniki naukowe. W szczególności w masywie Adai Choch, gdzie wyprawa bawiła 2 tygodnie, zdobyli w dniu 20 lipca T. Bernadzikiewicz, B. Chwaściński i J. Wojsznis ostatni dziewiczy szczyt tej grupy, Nookau-Sauz-Kaya (4035 m), a S. Bernadzikiewicz, J. Bujak i M. Sokołowski Burdżulę (4358 m) od pn. i pn.-wsch. granią; ponadto zwiedzono tu także szczyt Saudor Choch (4180 m). W masywie Bezingi, gdzie wyprawa działała 3 tygodnie, oprócz wejść na Pik Semenowski (4054 m) i Baszcha Auz Baszi (4452 m), dokonano dwu wielkich wejść na drugi i trzeci szczyt Kaukazu, mianowicie na Dych-tau (5198 m W. Ostrowski z A. Malejnowem dnia 21 sierpnia) i na Szcharę (5184 m S. Bernadzikiewicz i J. Bujak, dnia 19 sierpnia). Należy przytem zauważyć, że ilościowe możliwości sukcesów wyprawy zostały zaraz na początku znacznie uszczuplone przez poważny wypadek, jakiemu uległa grupa wracająca z Nookau-Sauz-Kaya, który uniemożliwił jej dalszą akcję alpinistyczną.

Obszerne sprawozdanie zbiorowe z wyprawy ukazało się jako osobny ozdobny zeszyt „Taternika“ z lutego 1936 r. Wyniki naukowe wyprawy będą pozatem tematem osobnych prac fachowych.

Ogólne koszta wyprawy wyniosły okrągło 20.200 zł., na którą to sumę złożyły się przedewszystkiem: różne subwencje z P. T. T. (Zarząd Główny, Sekcja Turystyczna oraz Oddziały: Warszawski i Cieszyński) w łącznej kwocie 4.100 zł. subwencja Wydz. Turystyki Min. Komunikacji w kwocie 5.000 zł., subwencja P. U. W. F. 1.000 zł. wkłady własne uczestników wyprawy (4.100 zł.) i ryczałt za korespondencje prasowe (3.500 zł.). Grupę naukową zasiliła dodatkowa subwencja Min. W. R. i O. P. w wysokości 2.500 zł. Należy się szczególna wdzięczność wszystkim powyższym instytucjom za tak wydatne poparcie wyprawy, a w szczególności Wydziałowi Turystyki Ministerstwa Komunikacji.

b) Sprawozdanie Klubu Wysokogórskiego.

W ciągu roku sprawozdawczego przekształciła się ostatecznie na Walnem Zgromadzeniu w dniu 22. IX. 1935 r. w Zakopanem dawna Sekcja Turystyczna P. T. T., istniejąca od roku 1903 w Klub Wysokogórski Pol. Tow. Tatrzańskiego.

Zgodnie z porozumieniem zawartem z innemi organizacjami taternickiemi w Polsce, a to: Kołem Wysokogórskim przy Oddziale Warszawskim P. T. T. oraz Sekcją Taternicką Akademickiego Związku Sportowego w Krakowie, organizacje te przystąpiły do Klubu i obecnie prawie bez wyjątku wszyscy czynni wysokogórcy polscy skupieni są w Klubie Wysokogórskim P. T. T. Wspomniane wyżej Walne Zgromadzenie uchwaliło statut Klubu i wybrało Zarząd w składzie: prezes prof. dr. W. Sokołowski, I. wiceprezes dr. J. K. Dorawski, II. wiceprezes J. T. Wojsznis oraz członkowie Zarządu: dr. T. Bernadzikiewicz, inż. J. Bujak, W. Ostrowski i red. J. A. Szczepański. Komisję Rewizyjną wybrano w składzie następującym: S. Osiecki, inż. A. Karpiński i B. Małachowski. W okresie od 5. X. 1935 r. do 22. II. 1936 r. funkcje zastępcy sekretarza pełnił kooptowany na ten czas do Zarządu inż. M. Zajączkowski, zaś na miejsce W. Ostrowskiego, który z dniem 22. II. 1936 r. ustąpił z Zarządu, kooptowano Z. Dąbrowskiego. Po zmianach wewnątrz Zarządu i po statutowych uzupełnieniach jego składu, ten ostatni przedstawia się od dnia 23. II. 1936 r. następująco: prezes prof. dr. M. Sokołowski, I. wiceprezes dr. J. K. Dorawski, II. wiceprezes i skarbnik J. T. Wojsznis, sekretarz Z. Dąbrowski, delegat Zarządu Głównego P. T. T. mgr. W. Krygowski, delegat Koła Krakowskiego Klubu mgr. S. Groński, delegat Koła Warszawskiego Klubu inż. S. Bernadzikiewicz, członkowie Zarządu: dr. T. Bernadzikiewicz, inż. J. Bujak, oraz J. A. Szczepański (redaktor „Taternika").

Ostatni Zarząd Sekcji Turystycznej z prezesem prof. dr. W. Goetlem na czele rozwijał owocnie swoje prace, kładąc główny nacisk na następujące podstawowe zadania: uporządkowanie w ostatnim roku formalnego istnienia Sekcji Turystycznej i jej spraw finansowych, dalsze wydawanie i ulepszanie organu klubowego, unifikacja organizacyj wysokogórskich w Polsce. W dziedzinie skarbu włożył wiele bezinteresownej pracy dwuletni skarbnik Sekcji dr. L. Gorski, który zdołał pościągać od członków Sekcji 3.300 zł. zaległości, pozostawiając tylko 700 zł. do ściągnięcia Klubowi Wysokogórskiemu. Organizacja wypraw pozatatrzańskich napotykała w okresie sprawozdawczym na wiele trudności, w wyniku których doszła do skutku tylko jedna z dwóch, na lato 1935 r., zamierzonych wypraw — wyprawa w Kaukaz. Wyprawa w Kaukaz odbyła się pod wspólną firmą Klubu Wysokogórskiego. Wyprawa działała w lipcu i w sierpniu 1935 r. w Centralnym Kaukazie, jako 10-osobowa wyprawa, z dwiema autonomicznemi grupami: alpinistyczną i naukową. Kierownictwo wyprawy spoczywało w ręku prof. dr. M. Sokołowskiego. Wyprawa odniosła piękne sukcesy w dziedzinie alpinistycznej i naukowej, a działalność jej omawiamy wyżej pod a). Ponadto znalazło ono wyczerpujące omówienie w osobnym zeszycie „Taternika", zesz. 3, r. XX. Niemniej baczną uwagę Zarząd Sekcji poświęcał sprawom „Taternika". Ostatni, przez Sekcję wydawany rocznik XIX-ty jest z dotychczasowych roczników pod względem objętości największym, a pod względem treści i szaty zewnętrznej nie ustępuje analogicznym wydawnictwom zagranicznym. Rocznik XIX liczył 212 stron druku i wiele fotografij oraz rysunków; pozatem zawierał 2 zeszyty specjalne — jeden poświęcony wyprawie w Andy, drugi — wyprawie w Atlas. Zarząd Sekcji, jak również Zarząd Koła Wysokogórskiego przy Oddziale Warszawskim P. T. T. położyły wiele starań nad doprowadzeniem do skutku oddawna zamierzonej unifikacji organizacyj taternickich. Unifikacja stała się możliwa po zalegalizowaniu Statutu P. T. T., i w wyniku zupełnego porozumienia jest już obecnie faktem dokonanym.

Wybrany w dniu 22. IX. 1935 r. pierwszy Zarząd Klubu Wysokogórskiego poświęcił pierwsze miesiące swej działalności przedewszystkiem sprawom organizacyjnym. Przeniesienie wszystkich agend z Krakowa do Warszawy, zorganizowanie ich po linji potrzeb jednolitego Klubu i zapewnienie ich sprawnego działania wymagały wiele pracy, która już została zakończona. Na Klub Wysokogórski spadły odrazu liczne obowiązki, wynikające z jego centralnej roli w polskiem życiu wysokogórskiem. Na pierwszy plan — obok zorganizowania pracy samego Zarządu — wysunęła się sprawa stworzenia Kół Miejscowych Klubu w najżywotniejszych centrach polskiego ruchu taternickiego. Statutowo bowiem i organizacyjnie Koła Miejscowe są podstawą istnienia Klubu i jego komórkami organizacyjnemi. Klub składa się obecnie z trzech Kół: w Krakowie, w Warszawie i w Zakopanem. Pierwsze zawiązało się formalnie

Koło Zakopiańskie, wybierając na konstytuującem Ogólnem Zebraniu w dniu 12-go stycznia Zarząd w składzie następującym: przewodniczący: mgr. Z. Korosadowicz, sekretarz: W. Firsoff, skarbnik: W. Paryski. W dniu 30. I. 1936 r. odbyło się likwidacyjne Zebranie członków Koła Wysokogórskiego przy Oddziale Warszawskim P. T. T., które — w myśl statutu Klubu — przekształciło się w Koło Warszawskie Klubu Wysokogórskiego. Zarząd Koła jest następujący: przewodniczący: inż. M. Zajączkowski, sekretarz: Z. Dąbrowski, skarbnik: J. Orenburg, gospodarz: T. J. Wojsznis, bibljotekarz: R. Drojecka. Wreszcie w dniu 17. II. 1936 r. odbyło się konstytuujące zebranie członków Koła Krakowskiego, które wybrało Zarząd w składzie: przewodniczący: dr. A. Sokołowski, sekretarz: J. A. Szczepański, skarbnik: dr. J. K. Dorawski, gospodarz: J. K. Petecki, bibljotekarz: mgr. S. Groński. Statut Klubu został już przez władze administracyjne zatwierdzony, natomiast zatwierdzenie Regulaminów Kół Miejscowych, uchwalonych przez Zebranie członków tych Kół, przez Zarząd Klubu nastąpiło po okresie sprawozdawczym.

Prace Klubu toczą się w wyniku zobrazowanej powyżej organizacji wewnętrznej, dwoma łożyskami. Jedno stanowi działalność Kół Miejscowych, drugie — to praca Zarządu Klubu, jako czynnika centralnego. Koła Miejscowe weszły już obecnie w normalny tryb pracy i działalność ich obejmuje głównie organizację życia klubowego, akcję odczytową (która w okresie sprawozdawczym była nadzwyczaj żywa), prowadzenie bibljotek i wypożyczalni sprzętu oraz organizowanie wieczorów dyskusyjnych z referatami, których tradycja w Krakowie i w Warszawie utrzymuje się od szeregu lat i obejmuje rozliczne dziedziny taternictwa i alpinizmu.

Zarząd Klubu natomiast — po zorganizowaniu i usprawnieniu wszystkich agend — skupił swe wysiłki głównie na organizacji wypraw pozatatrzańskich. Alpinizm polski, tak pomyślnie rozwijający się w ostatnich latach, wprowadził imię polskie w szeregi odkrywców i zdobywców nieznanych na ziemi obszarów, jakiemi są góry wysokie w egzotyku. Dotychczasowe wyprawy dowiodły wielkich wartości propagandowych, jakie eksploracja alpinistyczna egzotyku posiada dla Polski, to też zdobytej już — i zagranicą z uznaniem podkreślanej — pozycji alpinizmu polskiego nie można stracić. Wychodząc z tego założenia, Zarząd Klubu postanowił w lecie 1936 r. urządzić zarówno wyprawę treningową w Alpy, mającą wykształcić nowe kadry polskich alpinistów, jak również wyprawę egzotyczną o znaczeniu odkrywczem. W lecie 1936 r. wyjedzie wyprawa w Alpy, natomiast starania o wyprawę egzotyczną natrafiły na niepowodzenia. I tak nie doszła do skutku zamierzona wyprawa odkrywcza w góry Pamirów, a w marcu b. r. Klub otrzymał ze strony władz tureckich ponowną odmowną odpowiedź w sprawie przygotowanej już w 1935 r. wyprawy w Taurus. Klub jednak nie rezygnuje z możliwości wysłania — ewentualnie jeszcze w jesieni 1936 r. wyprawy egzotycznej i obecnie czynione są w tym kierunku odpowiednie badania.

Należy zanotować, że Zarząd Klubu spotkał się w ostatnich czasach z dużem zrozumieniem i uznaniem działalności Klubu ze strony czynników państwowych, a przedewszystkiem Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji oraz Państwowego Urzędu W. F. i P. W. W końcu okresu sprawozdawczego czynione są starania o poparcie zamierzeń Klubu, aby inicjatywę Koła Zakopiańskiego, proponującego urządzenie w Zakopanem stałych kursów taternictwa, wprowadzić w życie. Została zapoczątkowana już akcja, zmierzająca do porozumienia się z organizacjami młodzieży, co z jednej strony przyczyniłoby się do stworzenia racjonalnej turystyki wysokogórskiej wśród licznie Tatry zwiedzającej, a nieraz niedostatecznie z zasadami turystyki obeznanej młodzieży, z drugiej zaś wpłynęłoby na racjonalny dopływ młodych sił w szeregi Klubu Wysokogórskiego.

W akcji wydawniczej, polegającej na regularnem wydawaniu własnego organu „Taternika“, Klub spotkał się nadal z nadzwyczaj życzliwem poparciem ze strony Zarządu Głównego P. T. T. „Taternik“ wydawany będzie nadal w ilości 6 zeszytów rocznie. W okresie sprawozdawczym ukazały się już trzy zeszyty pisma, w tem jeden zeszyt podwójny — okazały zeszyt, poświęcony omówieniu wyprawy kaukazkiej. Trzy pierwsze zeszyty „Taternika“ liczą już 112 stron druku. W celu powiększenia ilości prenumeratorów Zarząd zniżył prenumeratę do 4 zł. rocznie, co już w pewnym stopniu przyczyniło się do spopularyzowania pisma.

Z innych prac, które dokonują się w łonie Klubu Wysokogórskiego, należy wymienić podjętą z końcem r. 1935 przez trzech członków Klubu pracę nad nowym taternickim Przewodnikiem Monograficznym po Tatrach. Praca nad nim potrwa kilka

lat i obejmie cały dorobek taternictwa odkrywczego i sportowego, zamykając tem-samem epokę poznawania i zdobywania Tatr. Zrealizowanie Przewodnika Monograficznego po Tatrach przyczyni się niewątpliwie do ożywienia turystyki wysokogórskiej w Tatrach, a tem samem do poparcia celów P. T. T.

W dniu 31 marca 1936 r. skład liczebny Klubu Wysokogórskiego był następujący:

	Członków honorowych	Członków zwyczajnych	Członków uczestników	Razem
Koło Warszawskie . .	7	72	14	93
Koło Krakowskie . . .	8	51	—	59
Koło Zakopiańskie . .	—	15	—	15
Razem	15	138	14	167

c) Sprawozdanie Koła Wysokogórskiego przy Oddziele Warszawskim.

Zarząd Koła wybrany został na Walnem Zgromadzeniu w dniu 14 lutego 1935 r. i ukonstytuował się następująco: prezes — Justyn T. Wojsznis, wiceprezes — inż. Jakób Z. Bujak, sekretarz — inż. Maciej Zajączkowski, skarbnik — Józef Orenburg, gospodarz — Jerzy Wawrzyniec Żuławski.

Hasłem naczelnem, jakie Zarząd postawił sobie było doprowadzenie do unifikacji Koła z S. T. P. T. T. i S. T. A. Z. S. Kraków i złączenia się w jeden Klub Wysokogórski. Po usunięciu szeregu przeszkód udało się Zarządowi doprowadzić do porozumienia z S. T. P. T. T. i w wyniku uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 31. I. 1936 r. Koło Wysokogórskie przestało formalnie istnieć, przekształcając się w Koło Warszawskie Klubu Wysokogórskiego. Dlatego też sprawozdanie to jest ostatniem sprawozdaniem z działalności Koła Wysokogórskiego przy Oddziele Warszawskim P. T. T.

Koło przystąpiło z inicjatywy szeregu swych członków do zorganizowania wyprawy wysokogórskiej w Kaukaz, która na skutek porozumienia Koła z S. T. P. T. T. wyruszyła już pod firmą Klubu Wysokogórskiego, chociaż w okresie trwania tej wyprawy Klub formalnie jeszcze nie istniał. Wyprawa powyższa, o której podajemy specjalne sprawozdanie była jedyną polską wyprawą egzotyczną zorganizowaną w roku 1935.

Koło cieszyło się bardzo życzliwem poparciem i opieką Oddziału Warszawskiego P. T. T.

Członkowie Koła rozwijali, jak zwykle, ożywioną działalność wysokogórską w Tatrach zarówno w sezonach letnim jak i zimowym.

Działalność odczytowa Koła wyraziła się w urządzeniu 6 zebrań klubowych, na których wygłoszono następujące odczyty i referaty dyskusyjne: 1) J. Bujak: „Kaukaz“ (21. III. 1935), 2) S. Bernadzikiewicz: „Unifikacja organizacji taternickich“ (14. V. 1935), 3) odczyt zbiorowy: „Wielkanoc w Tatrach na wesoło“ (6. VI. 1935), 4) Z. Dąbrowski: „Uwagi o sezonie letnim w Tatrach“ (17. X. 1935), 5) S. Bernadzikiewicz: „Doświadczenia wyprawy w Kaukaz“ (10. XII. 1935), 6) Dyskusja na temat kaukaskich i przyszłych wypraw egzotycznych (19. XII. 1935 r.).

Na dwóch zebraniach miesięcznych Oddziału Warszawskiego P. T. T. członkowie Koła wygłosili odczyty, na temat wyprawy kaukaskiej i rozwoju turystyki w Z. S. R. R.

Zarząd Koła zorganizował w dniu 8. XII. 1935 r. w kinie „Majestic“ pierwszy pokaz publiczny filmu andyjskiego, na którym słowo wstępne wygłosił gen. bryg. Marjusz Zaruski. Pokaz cieszył się nader liczną frekwencją publiczności.

Wobec likwidacji Koła dla podkreślenia łączności organizacyjnej i towarzyskiej, jaka zawsze łączyła członków Koła, Zarząd wydał „Znak Pamiątkowy“, wykonany według projektu kol. Jerzego Hryniewieckiego do noszenia którego mają prawo wszyscy członkowie b. Koła.

Koło przejęło w ciągu roku sprawozdawczego sprzęt wyprawy andyjskiej na własność, zaś sprzęt wyprawy spitsbergeńskiej (ofiarowany Kołu Warszawskiemu Klubu Wysokogórskiego) w czasową administrację, do chwili przekształcenia się w Koło Warszawskie Klubu.

Zarząd Koła przychylnie ustosunkował się do wydawnictwa „Przewodnika Monograficznego po Tatrach“ i w miarę możności popierał pracę jego redakcji.

Na zebraniu likwidacyjnem w dniu 30. 1. 1936 r. uchwalono serdeczne podziękowanie Koła Wysokogórskiego, a przedewszystkiem Stanisławowi Osieckiemu, Prezesowi Oddziału Warszawskiego P. T. T. za troskliwą i przyjacielską opiekę nad całokształtem z górą pięcioletniej pracy K. W. O. W. P. T. T.

W chwili likwidacji Koło liczyło 45 członków, w tem 29 członków zwyczajnych i 16 kandydatów. Komisję Likwidacyjną Koła tworzą: J. Orenburg, T. J. Wojsznis i inż. M. Zajączkowski.

d) Sprawozdanie Koła Taterników przy Oddziele w Łodzi.

W dniu 11 grudnia 1934 r. odbyło się drugie doroczne Walne Zgromadzenie Koła, zamykając pierwszy rok jego działalności. Na okres drugiego roku Zgromadzenie powołało Zarząd w składzie: prezes — Cz. Bajer, wiceprezes — A. John, sekretarz — W. Goliński, skarbnik — dr. St. Rozenberg i gospodarz — W. Wagner. W tym składzie zarząd pełnił obowiązki do dnia 14 stycznia 1936 roku.

W roku sprawozdawczym działalności Koło odbyło 26 zebrań klubowych, poświęconych wykładom i pogadankom na tematy sportowo-wysokogórskie, przygotowywaniu wycieczek oraz życiu towarzyskiemu. Stan liczebny członków, który wynosił 30 osób w 1934 r., podniósł się do 38-miu w r. 1936, w czem jednak liczba członków czynnych w organizacji nie przekraczała 28 osób.

Koło zorganizowało 2 odczyty publiczne p. inż. Stefana Bernadzikiewicza: dn. 15. XII. 1934 o wyprawie na Spitsbergen i dn. 30. XI. 1935 o wyprawie w góry Kaukazu, ponadto zaś odczyt dla członków, wygłoszony przez p. Piotra Müllrittera z Monachjum o niemieckiej wyprawie na Nanga-Parbat z 1934 r. Odczyty były bogato ilustrowane przeźroczami zdjęć fotograficznych, dokonanych w czasie wypraw. Wszystkie odczyty cieszyły się ogromnem powodzeniem, przyczem odczyty publiczne zgromadziły 448 i 460 słuchaczów.

W roku 1935 odbyła się wycieczka klubowa w Tatry, która zgromadziła 11 uczestników w czasie od 3 do 20 sierpnia oraz dalszych 5 uczestników w okresie do 5-go września. Między innemi, uczestnicy wycieczki rozłożyli biwak namiotowy w Dol. Złomisk na wysokości 1900 m n. p. m., w którym przebyli 7 dni. Z obozu czynione były codzienne wypady na otaczające granie i szczyty. Doświadczenie, zdobyte na biwaku, przyczyniło się walnie do podniesienia ogólnej sprawności sportowej i doświadczenia wysokogórskiego uczestników. Ogólny cel wycieczki posiadał charakter szkolenia wysokogórskiego łódzkiego zespołu taterników i cel ten został osiągnięty w zupełności. Wycieczkę wypełniło przechodzenie dróg skalnych w różnych terenach w skali do trudnych włącznie. Wycieczka zgromadziła również zastęp nowicjuszów w taternictwie, którzy przebyli pierwszą zaprawę terenową, planowo ułożoną, pod kierownictwem doświadczonych kolegów.

W związku z planem urządzenia wycieczki klubowej w alpejskie tereny lodowcowe o charakterze treningowym, powstała na terenie Koła komisja organizacyjna wycieczki oraz utworzono „Fundusz Alpinistyczny“ Koła Taterników Łodzian, w którym gromadzone są środki na wyekwipowanie i ułatwienie wyjazdu wycieczki w Alpy. W okresie sprawozdawczym zakupiono komplet przewodników i map terenu Wysokich Taurów, a na zebraniach klubowych wygłoszone były pogadanki, omawiające teren projektowanej wycieczki, ważniejsze drogi szczytowe i lodowcowe oraz technika i ekwipunek alpejsko-lodowy.

W dniu 14 stycznia 1936 r. odbyło się trzecie doroczne Walne Zgromadzenie Koła, na którem uchwalony został nowy regulamin Koła, mający na celu usprawnienie działalności organizacji oraz wywarcie statutowego nacisku na stopień kwalifikacyjny wysokogórskich członków. Czynni członkowie Koła zostali podzieleni na członków zwyczajnych i członków-hospitantów, przyczem uzyskanie praw członka zwyczajnego uzależniono od wyników działalności wysokogórskiej. Na mocy przepisów przechodnich nowego regulaminu zostali skreśleni z listy Koła członkowie nieczynni w ciągu ostatniego roku, co zmniejszyło coprawda jego liczbę do 20 członków zwyczajnych i 8 członków-hospitantów, jednak ta mniejsza liczba reprezentuje znacznie wyższe przeciętne kwalifikacje sportowo-wysokogórskie od poprzedniej.

Nowy regulamin Koła został zatwierdzony przez Zarząd P. T. T., Oddziału w Łodzi, w dniu 22 stycznia 1936 r. i w dniu 28 stycznia r. b. wprowadzony w życie. Zarząd Koła zmierza do stopniowego podnoszenia, wymaganego od członków zwyczajnych minimum kwalifikacyj sportowo-wysokogórskich, tak aby je w przyszłości

zrównać z warunkami, wymaganemi od członków zwyczajnych Klubu Wysokogórskiego P. T. T.

Powołany przez Walne Zgromadzenie zarząd Koła ukonstytuował się następująco: prezes — Czesław Bajer, wiceprezes — dr. Stanisław Szelągowski, sekretarz — dr. Kazimierz Ściesiński, skarbnik — Henryk Woszczyk i gospodarz — Kazimierz Jarociński.

e) Sprawozdanie Sekcji Wysokogórskiej Oddziału Górnośląskiego w Katowicach.

Sekcja Wysokogórska, powołana do życia przez Oddział Górnośląski w roku 1934, pod kierownictwem dr. M. Korowicza, rozwijała swą działalność w roku bieżącym bardzo wydatnie, zwłaszcza w zakresie odczytów.

W miesiącach letnich odbywali członkowie dyżury, udzielając fachowych porad członkom Oddziału zamierzającym wycieczkować w Tatry. Dyżurów takich było 15.

Jak w roku 1934, tak i w 1935 r. urządziła Sekcja szereg odczytów i wieczorów dyskusyjnych z dziedziny historji i ideologji alpinizmu oraz opisów wypraw wysokogórskich.

Wygłoszono następujące prelekcje: dra M. Korowicza: „Zimowe wyprawy w Tatry“, Jana Ciachotnego: „Matterhorn“, dra Korowicza: „Trudności i technika wypraw zimowych w Tatry“, inż. Bernadzikiewicza: „Polska wyprawa polarna na Spitsberg“ z przeźroczami świetlnemi, dra Korowicza: „Pokaz przeźroczy tatrzańskich“, prof. dra Walerego Goetla: „Przez góry i lodowce Islandji“ z przeźroczami świetlnemi, doc. Uniw. Jagiell. dra E. Passendorfera: „Jak powstały Alpy i Tatry“, Konrada Gruszki: „Wiosna w Tatrach“ z przeźroczami świetlnemi, dra Witolda Paszkowskiego: „Wyprawa na „Nanga Parbat“, Edmunda Kaźmierczaka: „Wędrówki po Alpach Walijskich z przeźroczami świetlnemi, inż. Krzemieńskiego: „Wyprawa w Alpy Tyrolskie“, wieczór dyskusyjny, inż. Krzemieńskiego: „W grupie Grossglocknera“, odczyt prof. dr. Marjana Sokołowskiego: „Polska wyprawa wysokogórska w Kaukaz“, J. Ciachotnego i K. Gruszki: „W grupie szczytów Mięguszowieckich“ i dra M. Korowicza: „Wrażenia z Alp Szwajcarskich“.

Odczyty powyższe odbywały się w lokalu Oddziału i cieszyły się frekwencją od 250—430 osób, co świadczy o ogromnem zainteresowaniu sprawami wysokogórskiemi w ośrodku śląskim.

12. NARCIARSTWO.

a) Sprawy ogólne.

Prace nad dalszym rozwojem narciarstwa w łonie P. T. T. rozwijały się nadal harmonijnie, a to w dwóch kierunkach: w kierunku sportowym i w kierunku turystyki zimowej. Wielokrotnie urządzane zawody, rajdy, wycieczki, kursy i obozy wędrowne, szeroko rozgałęziona akcja popularyzacyjna gór w zimie, stanowią poważny rozdział działalności Towarzystwa na tem polu. Prawie wszystkie Sekcje narciarskie dorzuciły do tego kapitału cząstkę swojej pracy. Szczególnie zasłużyły się przy tej pracy Sekcje w Zakopanem, Warszawie, Lwowie, Łodzi, Białej, Stanisławowie, Częstochowie i Drohobyczu.

Prymat w zakresie sportu narciarskiego nadal dzierży nietylko wśród Sekcyj P. T. T. lecz wogóle w Polsce Sekcja Narciarska P. T. T. w Zakopanem. Stanowi ona trzon podstawowy każdej reprezentacji Polski i jej też zasługą w przeważnej mierze są doskonałe — w naszych warunkach — sukcesy na terenie zagranicznym, a przedewszystkiem na Olimpjadzie w Garmisch Partenkirchen. Mistrzostwa Polski na rok 1936 w Zakopanem znowu potwierdziły najwyższą klasę zespołu Sekcji i poszczególnych zawodników w sporcie polskim.

Poważne rezultaty sportowe osięgali ostatnio także zawodnicy Sekcyj w Stanisławowie, Lwowie i Białej.

Rozmach z jakim uprawiano tego roku — mimo złych warunków zimowych — turystykę narciarską jest wykładnikiem ogromnej popularności narciarstwa pośród naszych członków. Sekcje zdołały skupić 1754 osób, co stanowi przybytek 36 osób w porównaniu z zeszłym rokiem, mimo zjawiska spadku członków P. T. T. Zaznaczyć nadto należy, że cyfra powyższa nie uwzględnia członków Sekcji w Kosowie.

Z wyjątkiem Sekcyj w Jordanowie i Kosowie wszystkie inne zrzeszone są w P Z. N. biorąc czynny udział w jego pracach.

Poniżej podajemy spis sekcyj z adresami:

1) S. N. Oddziału w Białej, Nad Niwką 23, T. Wróbel.
2) S. N. Koła w Borysławiu (Oddział Drohobycki), Zw. Tech. Wiertniczych.
3) S. N. „Watra" Oddziału w Cieszynie, Bielska 12.
4) S. N. Oddziału w Częstochowie, ul. Jasnogórska 14/16.
5) S. N. Oddziału w Drohobyczu, WP. inż. M. Kozłowski, „Polmin".
6) S. N. Koła w Iwoniczu (Oddziału Lwowskiego) WP. Leon Tumas.
7) S. N. Oddziału w Jordanowie, WP. dr. Leon Szumski.
8) S. N. Oddziału w Kosowie, WP. inż. O. Frieser.
9) S. N. Oddziału we Lwowie, ul. Akademicka 23.
10) S. N. Oddziału w Łodzi, Stow. Techników, ul. Piotrkowska 102.
11) S. N. Oddziału w Poznaniu, WP. dr. Feliks Kamiński, ul. M. Focha 72.
12) S. N. Koła w Skoczowie (Oddziału Cieszyńskiego), WP. J. Wojnar.
13) S. N. Koła w Skolem (Oddziału Drohobyckiego), WP. em. naucz. Gruczelak Władysław.
14) S. N. Oddziału w Zagł. Dąbrowskiem w Sosnowcu, ul. Modrzejowska 32/III.
15) S. N. Oddziału w Stanisławowie, ul. Szydłowskiego 7.
16) S. N. Oddziału w Stryju, Starostwo.
17) S. N. Oddziału w Tarnowie, dr. H. Fink, ul. Targowa.
18) S. N. Oddziału w Warszawie, ul. Żórawia 9, m. 1.
19) S. N. Oddziału w Zakopanem, Dworzec Tatrzański.
20) S. N. Oddziału „Babiogórskiego" w żywcu, WP. inż. W. Fucik, Zarząd Dóbr Żywieckich.

Ponadto Oddział Górnośląski w Katowicach utrzymuje bardzo mocno zacieśnione węzły z doskonale rozwijającym się Śląskim Klubem Narciarskim w Katowicach, który posiada w kilku ośrodkach śląskich swoje sekcje, a którego członkowie są zarazem członkami P. T. T. Komisja Narciarska P. T. T. doceniając rolę tego Klubu subwencjonowała jego prace w ubiegłym roku, przyczyniając się przez to jeszcze do silniejszego zacieśnienia węzłów organizacyjnych.

b) Sprawozdania sekcyj narciarskich przy Oddziałach i Kołach P. T. T.

(alfabetycznie wg. nazw siedziby macierzystego Oddziału).

1) Sekcja narciarska Oddziału w Białej.

Skład Zarządu: prezes Wróbel Tomasz, wiceprezes kierownik zawodów i księgowy Wł. Zajączek, sekretarz Wajdzik J., skarbnik i ref. turystyczny Stawowczyk J., kapitan sportowy Płonka Fr., kierownik kursów Smełty A. Zastępcy: Falińska M., Płonka J., Pruchło M. Lekarz Sekcji dr. Gross Otto.

Jak co roku, działalność sekcji rozwijała się w kierunku sportowym i turystycznym. Suchą zaprawę na sali rozpoczęto 23. X. 1935, przy przeciętnej frekwencji 11 osób, dwa razy w tygodniu. Trening w terenie prowadzono sporadycznie w miarę istniejących warunków śniegowych, w biegach dystansowych i zjazdowych, przy przeciętnej frekwencji 8 osób. Obesłano zawody: międzyklubowe Bielska-Białej (8—9. II.), posyłając 7 zawodników, wzięto udział w kombinacji alpejskiej w Milówce (16. II.), posyłając 2 zawodników (zajęli 1 i 4 miejsce), w mistrzostwach VI. Śląskiego Okręgu P. Z. N. (28—29. II. i 1. III. we Wiśle), posyłając 3 zawodników z czego 1 zajął 4-te miejsce w biegu otwartym, w międzynarodowych mistrzostwach w kombinacji alpejskiej w Szczyrku (29. II. i 1. III.), posyłając 2 zawodników z czego 1 zajął 3 miejsce ogólnej klasyfikacji), Międzynar. Zawody o Mistrzostwo Polski, 4 zawodników, wyniki słabe.

Zawodów wewnętrznych i o Odznakę Sprawności, ze względu na słabą szatę śnieżną nie zdołano urządzić.

W zakresie turystyki zorganizowano 20 wycieczek, przy udziale 89 uczestników, oraz jeden rajd w Tatry i jeden w Beskidy Zachodnie. O Odznakę Górską ubiegało się 8 członków.

W zakresie szkolenia urządzono w połowie grudnia niedzielny kurs jazdy na nartach, który jednak spowodu braku śniegu musiano przerwać.

Urządzono teoretyczny i praktyczny kurs niesienia pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach narciarskich, który prowadził fachowiec, lekarz sekcji dr. Otto Gross. Udział uczestników był b. liczny, a wyniki kursu nader dodatnie.

Wiadomości o warunkach śniegowych otrzymywane bezpośrednio ze schronisk,

oraz komunikaty nadsyłane przez T. K. N. ogłaszane były w gablotce, umieszczonej w centrum miasta. Tam też jak i w miejscowej prasie ogłaszano ważniejsze wiadomości i wydarzenia turystyczne i narciarskie.

Do posiadanych 7 par nart skokowych i 2 zjazdowych, dokupiono dalsze 2 pary nart do biegów zjazdowych i slalomu.

Sekcja liczy 102 członków i 2 uczestników-narciarzy.

2) Sekcja narciarska „Watra“ Oddziału „Beskid Śląski“ w Cieszynie.

Skład Zarządu: prezes Macura Stanisław, wiceprezes Sabela A., sekretarz Nierostek G. zast. sekretarza Łamacz J., skarbnik Biłko A., zast. skarbnika Kożdoń G., gospodarz Molin L., kapitan sportowy Szotkowski Wł., członek Zarządu dr. Szymański A.

Zarząd odbył w ciągu sezonu 7 zebrań.

W ciągu roku wykupiło 30 członków nalepki na bieżący rok, wśród których Sekcja posiada 4 zawodników. Brali oni siedmiokrotnie udział w zawodach, organizowanych w Polsce, oraz w Czechosłowacji, zdobywając nieraz zaszczytne miejsca.

Sekcja posiada 4 sędziów sportowych, 4 przodowników dla Odznaki górskiej i 1 pomocnika trenera. Zorganizowano kilka wycieczek narciarskich o odznakę górską P. Z. N. w Beskidy i dwie w Tatry.

W roku sprawozdawczym działalność Sekcji na polu sportowem była ilościowo dość skromna spowodu złych warunków śniegowych. Urządzono tylko dwie imprezy, a to konkurs skoków, łącznie z biegiem zjazdowym w Goleszowie o puhar wędrowny dyr. Carlssona (10. II. 1935), oraz bieg o odznakę za sprawność P. Z. N. w Cieszynie (7. III. 1935). Cel propagandowy obu imprez został osiągnięty w stu procentach, gdyż tak zainteresowanie imprezami, jako też i liczba startujących (w biegu w Cieszynie startowało 56 zawodników), oraz poziom sportowy były wystarczające.

Jeśli chodzi o reprezentację barw „Watry“ w imprezach innych klubów narciarskich, czy też w imprezach związkowych, to z uznaniem wymienić nam Sekcji wypada czołowego zawodnika Sekcji Gustawa Kożdonia, oraz Klusa i Schindlera.

3) Sekcja narciarska Koła w Skoczowie (Oddziału „Beskid Śląski“ w Cieszynie).

Skład Zarządu: prezes Hajek Karol, wiceprezes Drybylas Karol, sekretarz Stobik Franciszek, skarbnik Jakubiec Kurt, kapitan sportowy Freytag Jan, zastępca Śliwka Rudolf, gospodarz Porębski Gustaw, Sikora Paweł.

Sekcja wykazała w roku sprawozdawczym ożywioną działalność.

Urządziła 7 wycieczek, w czem 2 rajdy o Odznakę górską, ponadto urządzono zawody i mistrzostwo Sekcji w Brennej. Sekcja wzięła udział w zawodach o mistrzostwo okręgu Śląsko-Krakowskiego, a w Zakopanem o mistrzowstwo międzynarodowe.

Sekcja liczy obecnie 13 członków.

4) Sekcja narciarska Oddziału w Częstochowie.

Skład Zarządu: prezes dr. Jaroń Włodzimierz, wiceprezes Franke Artur, sekretarz Bromek Karol, skarbnik Sztybel Henryk, gospodarz Gembarzewski Ludomir, Dąbrowski Zygmunt.

W okresie od 15. X. do 15. XII. 1935 r. członkowie uczestniczyli w zaprawie narciarskiej pod kierunkiem Miecz. Dobrowolskiego. Zaprawa odbywała się w Ognisku Niepodległości we wtorki i w czwartki, oddzielnie dla pań i oddzielnie dla panów, po 2 godziny tygodniowo. Przeciętna frekwencja 30 osób.

W ramach powyższej zaprawy odbyły się 2 wycieczki narciarskie do Złotego Potoka, gdzie narciarze początkujący wzięli udział w praktycznym kursie wstępnym. Ilość uczestników 25 i 22 osób.

W okresie świąt Bożego Narodzenia zorganizowano obóz narciarski w Zwardoniu, przewidziany w planie wyszkoleniowym P. U. W. F. i P. W. Ilość uczestników 32 osób. Ze względu na całkowity zanik śniegu, obóz zakończono już w dniu 28 grudnia, zamiast — jak było przewidziane — 10 stycznia r. b.

W końcu stycznia r. b. zorganizowana została wycieczka w Tatry (otoczenie doliny Chochołowskiej i Kościeliskiej). Obecnych 8 członków. W lutym r. b. urządzono wycieczki (dwie) do Wisły w składzie 8 i 9 osób, gdzie odbyto rajd Równica, Czantorja, Stożek, Barania, Zwardoń. Równocześnie wycieczka w składzie 4 osób odbyła rajd w Beskidzie Wysokim. W pierwszej połowie marca r. b. wycieczka w składzie 4 osób udała się w Bieszczady i Czarnohorę.

W pierwszej połowie lutego i marca r. b. przewidziane były dwa obozy zimowe w Wiśle i w Sławsku, zatwierdzone przez P. U. W. F. i P. W., jednak spowodu niesprzyjających warunków śniegowych, obozy te nie doszły do skutku.

Zarząd Sekcji zaopatrzył się przed sezonem w pewną ilość sprzętu narciarskiego, który też w większej części został sprzedany członkom.

Sekcja liczy 55 członków.

5) Sekcja narciarska Oddziału w Drohobyczu.

Skład zarządu: prezes inż. Kozłowski Marjan, członkowie zarządu: dr. Martynowicz A., Wasiewicz, dr. Nappe Emanuel.

W ciągu roku sprawozdawczego Sekcja Oddziału połączyła się z sekcją Koła w Borysławiu.

Złe warunki zimowe roku sprawozdawczego uniemożliwiły przeprowadzenie racjonalnego szkolenia narciarzy początkujących i zaawansowanych. Projektowane obozy i kursy zatwierdzone przez P. Z. N. nie mogły dojść do skutku spowodu kompletnego braku śniegu w okresie szkoleniowym. Nie doszły również do skutku obozy wędrowne, na których miały być prowadzone praktyczne kursy czytania map i orjentowania się w terenie, oraz kursy obozownictwa zimowego. Podobnie wiele innych imprez musiało być odwołanych, a przedewszystkiem Okręgowe mistrzostwa, które miano zorganizować w roku sprawozdawczym na polecenie VIII. Okręgu P. Z. N. oraz otwarcie i poświęcenie skoczni w Skolem.

Początkowo zapowiadający się dobrze sezon otwarto biegiem narciarskim z przeszkodami, który urządzono z racji poświęcenia schroniska w Orowie.

Wspólnie z Komendą W. F. i P. W. urządzono z początkiem lutego trening dla 2 patroli Związku Strzeleckiego, które startowały do Marszu Huculskim Szlakiem II. Brygady Legjonów. Korzystając z polepszenia się warunków śniegowych urządzono dwukrotnie zawody o odznakę sprawności P. Z. N. w Borysławiu i Drohobyczu. O olbrzymiem zainteresowaniu tą konkurencją świadczy fakt 200 startujących.

W marszu Huculskim szlakiem II. Brygady startowały indywidualnie dwie członkinie Sekcji pp. Wojnarowa, która zdobyła I. miejsce i Tereszkiewiczowa, która zdobyła III. miejsce.

W schronisku na Ciuchowym Dziale otwarto szkołę narciarską, prowadzoną przez dypl. instruktorkę P. Z. N. p. Tereszkiewiczową.

Zarząd Sekcji pozostawał w żywym kontakcie z władzami P. Z. N. biorąc udział przez swoich delegatów w ważniejszych posiedzeniach okręgu.

Sekcja liczy 128 członków.

6) Sekcja narciarska Koła w Skolem (Oddziału Drohobyckiego).

Skład zarządu: Gruczelak Władysław, Chmułówna Henryka.

Sekcja współpracowała ściśle z sekcją Oddziału w Drohobyczu podejmując wspólnie prace tak w kierunku sportowym jak i turystycznym (vide sprawozdanie sekcji Oddziału w Drohobyczu).

Sekcja liczyła 25 członków.

7) Sekcja narciarska Oddziału w Jordanowie.

Sekcja urządziła przy udziale swych członków oraz zaproszonych gości miejscowych i zamiejscowych 6 zbiorowych wycieczek na Policę (jednodniowych i dwudniowych), oraz kilka wycieczek 1-dniowych na Luboń i inne pobliskie szczyty.

Z inicjatywy Sekcji przygotowano kurs narciarski w Jordanowie, a ponadto dla zaawanzowanych narciarzy na Policy pod kierownictwem Bronisława Mirka.

Kurs w Jordanowie musiano jednak po kilku dniach spowodu złych warunków śnieżnych przerwać.

Sekcja rozpoczęła ponadto propagandę narciarską w tutejszym Gimnazjum miejskiem przez dostarczenie Zarządowi Gimnazjum pism P. T. T., a w szczególności „Turysty w Polsce“ i „Wierchów“.

W okresie sprawozdawczym odbyła Sekcja trzy posiedzenia poświęcone sprawom organizacyjnym, a w szczególności organizacji kursów i propagandy schroniska na Policy.

Sekcja nie posiada swych własnych funduszów, a korzysta jedynie z ogólnych funduszów Oddziału.

8) Sekcja narciarska Oddziału we Lwowie.

Skład Zarządu: prezes dyr. Guzecki Michał, wiceprezes dr. Majewski Wacław, członkowie: dr. Bialikiewicz Stanisław, Czajkowski Janusz, Kucewicz Jan, prof. Lenkiewicz Adam, Polturakowa Elżbieta, inż. Polturak Leopold, Prugar Bruno, Rodzynkiewicz Ryszard, mgr. Rischka Stanisław, red. Starzewski Stanisław, Wełeszczyk Józef, inż. Skut Włodzimierz. Komisję Rewizyjną tworzyli: dr. Beynarowicz Michał, Pawłowski Bolesław i Zwarysiewicz Stefan.

Pomimo fatalnych warunków śniegowych, jakie w tym roku były, Sekcja zorganizowała we Lwowie trzy kursy narciarskie dla początkujących i jeden kurs dla zawodników zaawansowanych na Zaroślaku w Czarnohorze. Trzy kursy urządzone w Sławsku zostały przerwane spowodu nagłej odwilży.

Sekcja urządziła cztery razy dwu- i trzydniowe wycieczki do Sławska, do Worochty i w Czarnohorę.

Zapowiedziane raidy, nie doszły do skutku spowodu bardzo złych i ciężkich warunków śnieżnych w górach.

Zawodnicy Sekcji startowali: 1-go i 2-go lutego 1936 w Worochcie (Zaroślak) na Międzynarodowych Zawodach Akademickich, 16-go i 17-go lutego w Worochcie na zawodach o „Puhar Karpat Wschodnich“, 22-go i 23-go lutego we Lwowie na Międzyklubowych zawodach narciarskich, 29-go lutego i 1 marca we Lwowie na Narciarskich Zawodach Międzyuczelnianych Wyższych Uczelni, 1-go marca w Brzuchowicach w konkursie skoków otwartych, 6-go do 9-go marca w Zakopanem na Międzynarodowych Mistrzostwach Polski, 5-go i 6-go kwietnia 1936 na Zaroślaku w Zawodach o mistrzowstwo Okręgu Lwowskiego w kombinacji alpejskiej.

Pozatem dwóch zawodników Sekcji zostało wyznaczonych i startowało w meczu Polska—Niemcy w kombinacji alpejskiej, zorganizowanym przez S. N. A. Z. S.

W dniu 1 marca Sekcja urządziła konkurs skoków otwartych w Brzuchowicach, w którym wzięli udział oprócz wszystkich zawodników lwowskich sześciu zawodników z Zakopanego, w tem trzech Marusarzy. Pomimo prawdziwej wiosny we Lwowie, zawody odbyły się stosunkowo przy dobrych warunkach śnieżnych, dzięki odpowiedniemu przygotowaniu skoczni. O ile finansowo impreza ta nie dała spodziewanego dochodu to wyniki sportowe i propagandowe były bardzo dodatnie. Na zawodach tych Stanisław Marusarz ustanowił rekord skoczni na 48 m.

W celu zapewnienia swym członkom noclegów w Sławsku, Sekcja założyła tam stację turystyczną w wynajętej chacie, składającej się z dwóch izb. Pomieszczenie w niej może znaleźć dwanaście osób.

Podobnie jak w poprzednim roku Sekcja wydała w celach propagandowo-informacyjnych broszurę w nakładzie 10.000 egzemplarzy. Broszura ta wydana w powiększonej objętości, była znakomitym środkiem propagandowym. Dla dokładnego informowania narciarzy o warunkach śniegowych w górach Sekcja posiada własny komunikat śniegowy z terenu Karpat Wschodnich.

Sekcja liczy 247 członków i 11 uczestników-narciarzy.

9) Sekcja narciarska Koła w Iwoniczu (Oddział we Lwowie).

Skład Zarządu: prezes Załuski Bohdan, zast. Dąbski Zygmunt, sekretarz Rygiel Antoni, skarbnik dr. Hopfinger Izak, członek Zarządu Tomkiewiczówna Seweryna.

Z wiosną 1935 przeprowadzono odnowienie szlaków narciarskich do Rymanowa-Zdroju, na Górę Cergową, na Górę Przymiarki, na Pustelnię św. Jana z Dukli i do kaplicy w Klimkówce położonej w lesie.

Podczas sezonu letniego urządzono kilka imprez.

We wrześniu przeprowadzono szlakowanie z Przełęczy Dukielskiej aż do Łupkowa z wyznaczeniem części szlaku im. Marsz. J. Piłsudskiego i urządzono 4 stacje noclegowe.

Jesienią zorganizowano zespół zawodników celem obsłużenia zawodów okręgowych w Przemyślu jak również i Mistrzostw Polski, zawodnikom dano zaprawę suchą pod kierownictwem p. Zychewicza Antoniego. Zorganizowano w Iwoniczu-Zdroju zawody międzyklubowe w dniach 4—6 stycznia 1936 r., które spowodu braku warunków odpowiednich śnieżnych odbyły się dopiero w dniach 7—9 lutego.

Po zawodach tych członkowie Sekcji przeszli 3-tygodniowie przeszkolenie narciarskie pod kierownictwem p. Gabrysia, zawodnika klubu „Wisła" Zakopane.

Ponadto przeprowadzono remont szkoczni.

Sekcja liczy 52 członków.

10) Sekcja narciarska Oddziału w Łodzi.

Skład Zarządu: prezes Kleck Wacław, wiceprezes inż. Wendt Herman, I. sekretarz Stankiewicz Jadwiga, II. sekretarz Wrzesińska Anna, skarbnik Kędzierzawski Henryk, kapitan sportowy dr. Schnayder Jerzy, gospodarz Geyer Bruno.

Zarząd Oddziału zdając sobie sprawę, że powołanie do życia Sekcji Narciarskiej jest nieodzownym warunkiem należytego rozwoju narciarstwa na terenie Łodzi, powołał na przewodniczącego doświadczonego organizatora, a jednocześnie wytrwałego sportowca - turystę w osobie inż. Wendta. To też niespełna w 3 miesiące, bo już w dniu 24 kwietnia 1934 r. zostało zwołane pierwsze organizacyjne zebranie, na którem powołano do życia Sekcję i wyłoniono zarząd, na czele którego stanął inż. Wendt. Jednocześnie zebranie zleciło Zarządowi opracowanie regulaminu Sekcji, uporządkowanie inwentarza i uruchomienie składnicy narciarskiej, opracowanie regulaminu składnicy i przygotowanie projektu wycieczek, obozów i kursów na sezon zimowy. Pozatem polecono Zarządowi poczynić starania w celu przyjęcia Sekcji w poczet członków P. Z. N.

Zlecenia walnego zebrania zostały przez Zarząd wykonane. W kwietniu 1934 r. został opracowany i zatwierdzony regulamin sekcji. W maju regulamin składnicy narciarskiej, a w październiku tego roku Sekcja została przyjętą w poczet członków P. Z. N. W listopadzie 1934 roku odbyło się ogólne zebranie członków Sekcji, na którem został zatwierdzony kalendarzyk imprez narciarskich. Następnie nawiązano kontakt z Polskiem Radjem, dzięki czemu nadawane były komunikaty Sekcji.

Sekcja, działając na terenie wielkiego miasta przemysłowego, pozbawionego wyższych uczelni, które są stałem źródłem sił młodych, zmuszona jest siłą rzeczy rekrutować swoich członków w środowisku ludzi pracy. Zorganizowanie w tych warunkach jakiegokolwiek kursu lub obozu przedstawia wiele trudności natury formalnej, pomijając stronę materjalną.

Niezrażając się jednak przeszkodami zarząd wytęża wszystkie siły, by rozwój Sekcji stale postępował, czego dowodem jest wolny, lecz stały napływ nowych członków, których ilość przekroczyła już 100.

W roku sprawozdawczym uporządkowana została składnica narciarska i uzupełniona nowym sprzętem. Dzięki subwencjom Zarządu Głównego P. T. T. oraz macierzystego Oddziału wynajęto lokal na składnicę. Dotychczasowe pomieszczenie znajdowało się na strychu, co utrudniało korzystanie z niej, a posiadany sprzęt ulegał zniszczeniu. Wartość posiadanego sprzętu na dzień 1 marca 1936 r. stanowi zł. 831.85.

W związku ze stałym rozwojem Sekcji, oraz dla usprawnienia prac zarządu została powołana do życia komisja sportowa, na czele której stoi kapitan sportowy dr. Schnayder. Dla wygody członków uruchomiona została poradnia sportowa, która czynna jest raz w tygodniu i udziela porad z dziedziny narciarstwa.

Dla podtrzymania sprawności narciarskiej i kondycji fizycznej członków w grudniu uruchomiono kurs suchej zaprawy narciarskiej, w którym wzięło udział 15 osób, a następnie drugi kurs, w lutym, w którym ćwiczyło 12 osób. Ćwiczenia te odbywały się pod kierownictwem zaangażowanej siły fachowej.

Na sezon zimowy były zaprojektowane następujące kursy i obozy: 1) 21. XII. 1935 r.—2. I. 1936 r. — Zakopane, 2) 21. I.—2. II. — Klimczok, 3) 4. I.—18. I. Babia Góra, 4) 8. II.—15. II. — Turbacz, 5) 15. II.—1. III. — Sidzina—Osielec, 6) 22. lutego do 29. II. — Zakopane, 7) 7. III.—14. III. — Ustroń, 8) 21. marca do 29 marca — Zakopane—Roztoka, 9) 11. IV.—18. IV. — Zakopane—Dolina Pięciu Stawów.

Niestety, warunki śniegowe i atmosferyczne w sezonie tegorocznym nie sprzyjały imprezom narciarskim. Z powyższych imprez zorganizowany został obóz narciarski dla 15 osób na Hali Pysznej w okresie od 22 lutego do 29 lutego b. r. Obóz ten został jednak przerwany po 3-dniowym pobycie ze względu na niesprzyjającą pogodę.

Niezależnie od powyższych imprez członkowie nasi brali udział w rajdzie, zorganizowanym przez Okręg Podhalański P. Z. N. na szlaku Nowy Targ—Zwardoń. Pozatem Sekcja zorganizowała rajd-wycieczkę na szlaku Jeleśnia—Pilsko—Rysianka—Lipowska—Boracza Hala—Rajcza.

Praca idzie w kierunku rozwijania Sekcji i zdobywania dla niej powagi i znaczenia. Śmiało można powiedzieć, że po 2-ch latach istnienia. Sekcja zajęła poważne miejsce w narciarstwie na terenie Łodzi. Najlepszym tego dowodem jest, iż gdy Okręgowy Urząd W. F. i P. W. przystąpił do organizowania Okręgu Narciarskiego, to do wstępnych prac przygotowawczych z pośród klubów narciarskich zaprosił jedynie Sekcje. Po dokonaniu prac wstępnych zwołane zostało zebranie wszystkich klubów narciarskich z terenu D. O. K. IV. na dzień 10 lipca 1935 roku. W zebraniu tem wzięły udział 24 kluby, niestety P. Z. N. sprzeciwił się organizowaniu Okręgu. Wobec powyższego zebrani przedstawiciele klubów zwrócili się w formie uchwały do delegatów Sekcji o podjęcie się zorganizowania Okręgu w porozumieniu z P. Z. N. Uchwałę klubów poparł Okręgowy Urząd W. F. i P. W. Na skutek tej uchwały zarząd Sekcji przyjął na siebie ten obowiązek i wszczął pertraktacje z P. Z. N. W wyniku przeprowadzonych rozmów została Sekcja przez P. Z. N. oficjalnie upoważniona do przeprowadzania prac wstępnych, zaś prezes Sekcji ustanowiony został, jako tymczasowy delegat P. Z. N. na teren D. O. K. IV. Podobne upoważnienie otrzymał Zarząd także od Okręgowego Urzędu W. F. i P. W. Prace nad zorganizowaniem Okręgu absorbowały Sekcję i zajęły sporo czasu i trudu oraz wydatków na korespondencję i rozjazdy.

Zaufanie, jakiem obdarzono Sekcję, powierzając jej organizowanie Okręgu Narciarskiego, wymownie świadczy o znaczeniu i powadze, jaką się cieszy wśród klubów narciarskich i władz państwowych.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 14 posiedzeń, a prezydjum 8 posiedzeń. Ponadto wygłoszone zostały 2 odczyty o narciarstwie, połączone z wyświetlaniem przeźroczy i filmu. W celu wzajemnego poznania się członków Sekcji odbyło się jedno zebranie towarzyskie, połączone z pogadanką i demonstrowaniem przeźroczy.

Delegaci Sekcji brali udział w konferencjach i zjazdach:

1) W Zjeździe Sekcyj Narciarskich P. T. T. w Krakowie w dniach 19—30. VI. 1935 r. 2) Konferencjach P. Z. N. w Krakowie w dniach 15 lipca i 19 października 1935 r., i 3) w Zjeździe Sekcyj Narciarskich P. T. T. w Krakowie w dniu 19. X. 1935 r.

Sekcja liczy członków 106.

11) Sekcja narciarska Oddziału w Poznaniu.

Zarząd jej tworzą: prezes dr. Smoluchowski Tadeusz, sekretarz inż. Hetper Zygmunt, skarbnik Rasińska Jadwiga. Sekcja liczy 30 członków.

12) Sekcja narciarska Oddziału w Stanisławowie.

Skład Zarządu: Prezes Płk. Lochschmid Rudolf, wiceprezes Dr. Wilder Oskar, sekretarz Trembiński Apolinary, skarbnik Ogielski Franciszek, kapitan sportowo-turystyczny Dr. Tomaszek Stanisław, członkowie Zarządu: Niemczewska Katarzyna, Insp. Kusiba Tadeusz, Harlik Bruno, Mgr. Pawłowski Tadeusz, Heyzman Kazimierz, Waniak Rudolf, Drabik Tadeusz. W ciągu roku sprawozdawczego ustąpił z zarządu Trembiński Apolinary, a sekretarjat objął Ogielski Franciszek.

Zupełny brak śniegu w listopadzie i grudniu ubiegłego roku uniemożliwił realizację objętych programem kursów zimowych, które niemal wszystkie wyznaczone zostały na ten czas, a pozatem nie doszły do skutku niektóre wycieczki narciarsko-krajoznawcze.

Wobec tego stanu rzeczy cały wysiłek Sekcji skoncentrował się na Szkole Narciarskiej, którą wzorem roku 1934 zorganizowała Sekcja w Worochcie pod kierownictwem członka Sekcji, absolw. Studjum W. F. przy U. J. w Krakowie, Kozła Włodzimierza. Mimo braku warunków Szkoła Narciarska otwarta była przez cały sezon już od 20. XII. 1934 r. Poza nauką jazdy na nartach zadaniem Szkoły było organizowanie biegów o sprawność, wycieczek o Odznakę Górską i wycieczek turystycznych. Dzięki stałej i szczególnej opiece, jaką Sekcja otaczała Szkołę oraz dzięki sprężystemu i fachowemu kierownictwu, Szkoła pod każdym względem funkcjonowała wzorowo i osięgnęła wysoki poziom. Mając tak wdzięczne pole do popisu i mogąc się pochlubić pięknemi wynikami postanawia Sekcja odtąd prowadzić corocznie Szkołę Narciarską w Worochcie.

W związku ze znaczną poprawą warunków śnieżnych w Karpatach Wschodnich w ciągu stycznia br. Sekcja przystąpiła dopiero wtedy do dalszej realizacji swego programu urządzając wycieczki i jednocześnie rozpoczęła przygotowania do III. Zawodów Międzysekcyjnych o „Puhar Czarnohorski".

Zawody te, jakkolwiek przygotowane nawet w najdrobniejszych szczegółach wzorowo, przyniosły Sekcji rozczarowanie, gdyż nie dopisali przedewszystkiem zawodnicy. Udział w zawodach wzięła jedynie S. N. P. T. T. Zakopane z racji ubiegania się poraz trzeci o puhar. Przyczyną było to, że niespodziewanie i bez porozumienia się ze Sekcją zarządzono odbycie zawodów o mistrzostwo Okręgu Lwowskiego P. Z. N.

Przechodząc do omówienia wyników zawodów o „Puhar Czarnohorski" zaznaczyć należy, że jakkolwiek S. N. P. T. T. Zakopane w klasyfikacji ogólnej zwyciężyła i zdobyła na własność puhar, to jednak zawodnicy Sekcji poczynili ogromne postępy zajmując miejsca przed zakopiańczykami (Lankosz Stanisław, II miejsce w kombinacji przed Marusarzem Janem — Makowiecki Wincenty, I miejsce w biegu otwartym). Także najdłuższy skok dnia ustalił zawodnik Sekcji, Lankosz Stanisław (51 m).

Sukces zawodników Sekcji był duży, zwłaszcza, jeśli uwzględni się to, że spowodu braku warunków śnieżnych odbyli oni stosunkowo krótki trening (1 zawodnik odbył 5-dniowy kurs slalomowy w Krynicy, zorganizowany przez A. Z. S. Kraków).

Poza zawodami o „Puhar Czarnohorski" zrganizowała Sekcja 2-kilometrowy bieg zjazdowy w Czarnohorze oraz za pośrednictwem swojej Szkoły Narciarskiej kilka biegów o sprawność narciarską P. Z. N.

Ponadto zawodnicy Sekcji startowali licznie w zawodach o „Puhar Karpat Wschodnich" w dniach 15 i 16 lutego br. w Worochcie oraz w biegu zjazdowym w Czarnohorze, o Mistrzostwo III Lwowskiego Okręgu P. Z. N. w dniach 5 i 6 IV. br.

Dzięki zastosowaniu jak najbardziej oszczędnościowej gospodarki, Sekcja zdołała ze skromnych funduszów powiększyć sprzęt narciarski przez zakupienie 2 par nart biegowych i 1 pary nart skokowych jakoteż ekwipunek narciarski.

W realizacji programu turystycznego Sekcja urządziła w ciągu sezonu 16 większych wycieczek w Czarnohorę (20—30 osób) pod przewodnictwem Dra Tomaszka Stanisława. Wycieczki te spełniły pod każdym względem swoje zadanie i cel, przyczyniając się w ogromnej mierze do spopularyzowania piękna i uroku Czarnohory jakoteż do podniesienia poziomu techniki jazdy na nartach wśród stale zwiększającej się z roku na rok liczby entuzjastów sportu narciarskiego (1 uczestnik zdobył srebrną a 6 bronzową Odznakę Górską P. Z. N.).

Pozatem Sekcja zorganizowała 7-dniowy rajd narciarski po Tatrach, w którym udział wzięło 6 członków.

Sekcja liczy 117 członków.

13) Sekcja narciarska Oddziału w Stryju.

Pomimo fatalnych warunków klimatycznych sekcja współdziałała w paru imprezach, a między innemi w organizowaniu „Dnia narciarza" w czasie którego odbyły się biegi, skijöring za koniem i motocyklem przy licznem udziale młodzieży P. W. i W. F.

14) Sekcja narciarska Oddziału w Tarnowie.

Skład Zarządu: prezes Wysocki Tadeusz, zastępca Laberschek Stanisław, skarbnik Patek Janusz, sekretarz Dr. Fink Henryk, mgr. Przybynowski Zdzisław.

Sekcja organizowała wycieczki w ośrodki turystyczno-narciarskie pod kierunkiem doświadczonych członków.

Wycieczki te zarejestrowały znaczny udział członków z pośród innych towarzystw narciarskich, działających na tutejszym terenie.

Majątek Sekcji w chwili obecnej wynosi zł. 645.37 i ulokowany jest w 75% w urządzeniach schroniskowych, resztę stanowi wolna gotówka i zapas nalepek.

Sekcja posiada i wykonuje budżet z niewielką nadwyżką. W wydatkach Sekcji najpoważniejszą pozycję stanowią wydatki na propagandę turystyki zimowej na nartach.

Sekcja posiada schron turystyczno-narciarski na stokach Wału (516 m) p. Harlendera Stanisława. Schron posiada 7 łóżek i jest czynny przez cały rok. Sekcja przygotowuje nadto stację turystyczno-narciarską w Rożnowie, otwartą całorocznie (8 łóżek). Sekcja posiada 25 członków.

15) Sekcja narciarska Oddziału w Warszawie.

Na wiosnę 1935 r. skład Zarządu Sekcji był następujący: płk. Tadeusz Zieleniewski prezes, inż. Bolesław Rothert wiceprezes i delegat zarządu Oddziału, Jadwiga Różycka, sekretarz, sędzia Stanisław Rudnicki, inż. Tadeusz Niedźwiedzki.

W czasie Wielkanocy 1935 r. Sekcja zorganizowała obóz narciarski na Hali Gąsienicowej uzyskując dla uczestników zniżki kolejowe i tanie noclegi w całkowicie zarezerwowanem dla członków Sekcji starem schronisku na Hali Gąsienicowej.

W listopadzie 1935 r. zwołane zostało Walne Zgromadzenie członków Sekcji, na którem wybrany został nowy Zarząd w następującym składzie: płk. Tadeusz Zieleniewski — prezes, Bolesław Rothert — wiceprezes, Stanisław Rudnicki — wiceprezes, Jadwiga Różycka — sekretarz, Władysław Niedenthal, inż. Ludwik Morsztynkiewicz, Jerzy Zanoziński, Józef Moczulski jako członkowie Zarządu.

Nowy Zarząd ułożył program turystyczny na sezon 1935/36. Program ten został w znacznej części wypełniony, chociaż fatalne warunki śniegowe uniemożliwiły zrealizowanie niektórych punktów a główna impreza, kurs jazdy na nartach w okresie Świąt Bożego Narodzenia spowodu odwilży i braku śniegu w górach nie mogła być, pomimo znacznej frekwencji, należycie wykonana.

Następujące imprezy Sekcji doszły do skutku w sezonie sprawozdawczym: 1) kurs narciarski na Bukowinie w okresie Świąt Bożego Narodzenia (uczestników 17) 2) 4 obozy narciarskie w Tatrach: w dolinie 5-iu Stawów Polskich, na Hali Gąsienicowej i na Hali Chochołowskiej (uczestników 93), 3) rajd tatrzański na stronę słowacką i rajd w Tatry i Gorce (uczestników 15), 4) obóz i rajd w Czarnohorze z przejęciem całej grani od Howerli do Popa Iwana (uczestników 6), 5) wycieczka w Małą Fatrę (uczestników 6), 6) wycieczka w Alpy Tyrolskie i Szwajcarskie ze zwiedzeniem grup Arlbergu, Fernwaldu, Silvretty i przejściem górami do Davos (uczestników 3). Ogółem brało udział w oficjalnych imprezach Sekcji 140 osób.

W sezonie ubiegłym 27 członków Sekcji zdobyło odznaki górskie. Pod względem ilości zdobytych odznak Sekcja zajmuje 4 miejsce. Pod względem ilości członków Sekcja zajmuje również 4 miejsce w P. Z. N. a pierwsze miejsce w Okręgu Warszawskim. Przewodników odznaki górskiej P. Z. N. posiada Sekcja obecnie 16, — instruktorów narciarskich 3 i sędziów 4. Oficjalne imprezy Sekcji korzystały z 80% zniżki kolejowej P. U. W. F.

Zarząd Sekcji położył specjalny nacisk na możność stałego informowania członków o warunkach śniegowych w górach. Do dyspozycji były stałe komunikaty P. I. M. oraz Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa, pozatem uzyskiwano informacje telefoniczne.

Informacje o wycieczkach, schroniskach, ekwipunku i tp. były stale udzielane w czasie dyżurów Zarządu.

Naukę jazdy na nartach prowadził dla Sekcji p. Antoni Heinrich na Bukowinie.

W czasie Wielkiejnocy zorganizowała Sekcja obóz narciarski na Hali Gąsienicowej. Ponadto w końcu marca i z początkiem kwietnia br. odbyły się dwie wycieczki turystyczne w Tatry. Ilość uczestników przekroczyła 50 osób.

Na 15. III. 1935 r. Sekcja liczyła 385 członków. Na 15. III. 1936 r. Sekcja liczy 561 członków.

Zanotowano więc dalszy wzrost ilości członków Sekcji, pomimo zakazu P. Z. N. wydawania czarnych legitymacyj P. Z. N. narciarzom uczestnikom, co niewątpliwie ujemnie odbiło się na rozroście Sekcji.

16) Sekcja narciarska Oddziału w Zagłębiu Dąbrowskiem.

Skład Zarządu: przewodniczący Ratkowski Sylwester, członkowie: prof. Korwin Olszewski Jerzy, Meller Teofil, Wolski Władysław, Pindelski Tadeusz i inż. Sinkowski Jan.

Działalność Sekcji pozostawała pod niekorzystnym znakiem coraz bardziej pogłębiającego się kryzysu gospodarczego oraz wyjątkowo niekorzystnych dla sportów zimowych warunków atmosferycznych ostatniego sezonu zimowego. Spowodu spadku liczby członków, tem samem spadku dochodów — Sekcja zmuszona była działalność swoją z konieczności przystosować do zmniejszonych wpływów. Wykonanie projektu budowy treningowej skoczni narciarskiej na terenie Grodźca na górze Dorotka musiano odłożyć do następnego sezonu, gdyż pertraktacje o dzierżawę gruntu z właścicielem terenu pod skocznię nie dały pozytywnych wyników. Kursy narciarskie w Zwardoniu w czasie Bożego Narodzenia do Nowego Roku nie udały się spowodu niedostatecznych warunków śniegowych.

Sekcja liczy 41 członków.

17) Sekcja narciarska Oddziału w Zakopanem.

Skład Zarządu: prezes inż. Schiele Kazimierz, wiceprezes Bujak Franciszek, sekretarz Zdyb Stanisław, skarbnik Zubek Stanisław, członkowie: Jabłoński Michał, Czech Bronisław, Małecki Marjan, Oppenheim Józef, Lachman Odo, Bednarski Henryk, Marusarz Stanisław, Radkiewicz Bogdan, Zając Karol, Ritterschild Zdzisław. Komisję Rewizyjną tworzyli: Zwoliński Stefan, Służewski Stanisław i Faden Józef.

Sekcja stanęła w sezonie zimowym 1935/36 wobec poważnych trudności finansowych spowodowanych opłakanemi warunkami śniegowemi. Okres świąteczny, który zazwyczaj stanowił o dalszych przedsięwzięciach zawiódł w zupełności, a w braku śniegu odbił się także na frekwencji w schronisku na Pysznej.

Mimo to jednak Zarząd Sekcji przystąpił z otuchą do pracy, zwłaszcza, że pomoc Zarządu Głównego w kwocie 675 zł. umożliwiła realizację programu. Dwa konkursy skoków (26. I. i 23. II. 1936 r.) przyniosły dochód netto zł. 1.022,70, z przydziału subwencji uzyskanej przez IV. Okręg Podhalański z Gminy Zakopane przypadło Sekcji zł. 510, zaś Ministerstwo Komunikacji Wydział Turystyki udzielił subwencji na nowe znakowania szlaków zimowych i konserwację starych zł. 500. Z tegoż Ministerstwa wpłynęła również subwencja na schronisko na Pysznej zł. 500.

Sekcja przeprowadziła w Zachodnich Tatrach kilka nowych szlaków narciarskich i uporządkowała dawne. Za sprzęt narciarski zakupiony dla zawodników wypłacono dotąd różnym firmom zł. 1230. Zakupiono do schroniska na Pysznej gaśnicę, dwie lampy spirytusowo-żarowe, 30 koców nowych oraz większą ilość drobnego inwentarza. W schronisku wykonano następujące roboty: w dwóch pokojach na piętrze założono podwójne ściany, ocieplono trocinami, obito tekturą, oszalowano klatkę schodową i przedpokój, wstawiono drugie okna, a ściany i sufity w pokojach wytynkowano i obielono. Koszt robocizny wyniósł zł. 560, materjał 480 zł. Salę jadalną udekorowano pięknemi fotografjami, proporczykami klubowemi i ceramiką góralską. W schronisku nadal był czynny aparat radjowy. Podkreślić należy, że Nadleśnictwo Państwowe w Zakopanem ustosunkowuje się do spraw schroniska bardzo przychylnie.

Sezon sportowy rozpoczęto pod szczęśliwą gwiazdą. W konkursie skoków 26. I. 1936 uzyskuje Stanisław Marusarz I. miejsce, Andrzej Marusarz II. m., Bronisław Czech IV. m. W Iwoniczu w dniu 8 i 9 II. b. r. w zawodach organizowanych przez tamtejszą Sekcję narciarską P. T. T. biorą udział nasi członkowie Jan Marusarz i Jan Dawidek. Pierwszy z nich zdobywa w biegu złożonym nagrodę Sanatorjum „Excelsior“ oraz za skoki nagrodę dra Oskara Schmidta. Jan Dawidek uzyskuje w biegu otwartym II. miejsce. W pokazowym konkursie skoków na Krokwi w czasie międzynarodowych zawodów strzeleckich zwyciężył Jan Marusarz. W tym czasie odbywały się w Mariazell w Austrji międzynarodowe zawody harcerskie w biegach zjazdowych, w których juniorzy naszego klubu uzyskują znakomite wyniki: w gru-

pie juniorów od 15 do 18 lat I. miejsce w zjeździe zdobywa Marjan Zając, II. miejsce Stanisław Birtus. W slalomie juniorów od 15 do 18 lat I. miejsce zajmuje Marjan Zając, III. miejsce Stanisław Birtus. 15 i 16 lutego 1936 na zawodach w Nydku w Czechosłowacji uzyskuje Jan Dawidek w biegu 18 km I. miejsce i w skokach I. miejsce zdobywając wędrowny puhar i pierścień konsula dra Ripy. Ponadto Dawidek ustanowił tam rekord skoczni 51 m. Na zawody narciarskie w Worochcie w dniach 22. i 23. II. wysłała Sekcja Jana Marusarza, Eugenjusza Lorka i Władysława Pęksę, którzy zdobyli dla klubu poraz trzeci i na własność „Puhar Czarnohorski".

Wyniki z tych zawodów były następujące: Bieg 12 km wygrywa Eugenjusz Lorek, III. miejsce zajmuje Marusarz Jan, VI. m. Pęksa Andrzej, który brał udział poraz pierwszy w zamiejscowych zawodach. W skokach do kombinacji uzyskuje Lorek Eugenjusz II. m., Marusarz Jan III. m., Pęksa Andrzej IV. m. W skokach otwartych I. miejsce zdobywa Lorek Eug. Wyniki kombinacji: Pierwszy Lorek Eugenjusz, trzeci Marusarz Jan. Zespołowo największą ilość punktów uzyskała Sekcja i zdobyła na własność puhar.

W dniu 1 marca 1936 w biegach zjazdowych harcerzy w Zakopanem I. miejsce uzyskuje Stanisław Birtus.

W dniu 1 marca odbył się we Lwowie konkurs skoków na skoczni w Brzuchowicach, organizowany przez S. N. P. T. T. Lwów. W konkursie tym brali udział trzej Marusarze uzyskując znakomite rezultaty. Wskutek jednego upadku stracił Jan Dawidek szanse na czołowe miejsce w konkursie.

W czasie Olimpjady zimowej w Garnisch Partenkirchen członkowie Sekcji reprezentujący Polskę uzyskują najlepsze wyniki z Polaków. W biegu zjazd. Br. Czech jest 19-ty, Karol Zając 30-ty, w slalomie Br. Czech 19-ty, Karol Zając 23-ci. W kombinacji alpejskiej uzyskał Br. Czech 20-te miejsce, Karol Zając 28 m. Należy tu podkreślić, że wśród elity zjazdowców z całego świata jest to wynik bardzo dobry. W próbnym konkursie skoków w Garmisch Partenkirchen uzyskuje Marusarz Andrzej 20 miejsce skokami 69 i 71 m, Br. Czech 23 miejsce, długościami 63 i 66 m, Stanisław Marusarz 32 miejsce, skokami 77 m i z upadkiem 78 m. W otwartym konkursie skoków zajmuje Stanisław Marusarz V-te miejsce wśród elity skoczków północnych. Przed nim jest na I. m. Birger Ruud (Norwegja), Erikson (Szwecja) na II. m., na trzecim i czwartym Norwegowie Andersen i Wahlberg. Andrzej Marusarz umieścił się w tym konkursie na 21 miejscu, Br. Czech na 34-tym. Dzięki wynikom członków naszej Sekcji Polska zdobywa na Olimpjadzie 2 punkty. W konkursie do kombinacji Stanisław Marusarz jest na trzeciem miejscu, Br. Czech na XI-tem, Andrzej Marusarz na XII-tem.

W biegach zjazdowych F. I. S. w Innsbrucku umieścił się Br. Czech na 13-tem miejscu, Stanisław Marusarz na 16-tem, również wśród bardzo silnej konkurencji specjalistów w zjazdach. W konkursie skoków w Seefeld po trzech Norwegach (Birger Ruud, Zygmunt Ruud i Kolteruud) Stanisław Marusarz jest na IV-tem miejscu.

Z początkiem marca b. r. odbyły się w Zakopanem Mistrzostwa Polski, w których członkowie Sekcji zajęli następujące miejsca: w sztafecie 4 × 10 km I. miejsce oraz Mistrzostwo Polski na 1936 rok zdobyła S. N. P. T. T. — Zakopane w składzie: Jan Dawidek, Skupień Stanisław, Berych Władysław i Lorek Eug. W biegu 15 km otwartym i do kombinacji zajmuje Br. Czech III. miejsce, Dawidek Jan IV-te m., Berych Wł. V-te, Stanisław Marusarz VI-te m.

Konkurs skoków w Kondratowej o Mistrzostwo Polski dał następujące wyniki: W konkursie otwartym skoków I. miejsce Marusarz Stanisław, II. miejsce Czech Bronisław. W skokach do biegu złożonego, a zarazem w Mistrzostwie Polski na 1936 rok pierwszy Stanisław Marusarz — Mistrz Polski, wicemistrz Bronisław Czech, trzecie miejsce Dawidek Jan.

W biegu zjazdowym o Mistrzostwo Polski uzyskuje II. miejsce Stanisław Marusarz, III. miejsce Bronisław Czech, w biegu pań I. miejsce Helena Marusarzówna. W slalomie I. miejsce Bronisław Czech, V. Marusarz Stan., VI. Zając Karol, IX. Marusarz Andrzej, XIII. Juhas Wojciech. W klasyfikacji uzyskanych wyników Mistrzostwo Polski w kombinacji alpejskiej zdobył Bronisław Czech, III-ci Stanisław Marusarz, VI-ty Karol Zając, IX-ty Marusarz Andrzej, XII-ty Juhas Wojciech. Mistrzostwo Pań zdobyła Helena Marusarzówna, III-cie miejsce Janina Czechówna.

Sekcja liczy 161 członków.

Bilans powyższy przedstawia się nader dodatnio, potwierdzając jeszcze raz wysoki poziom sportowy najstarszej Sekcji narciarskiej P. T. T.

18) Sekcja narciarska Oddziału w Żywcu.

Skład Zarządu: prezes inż. Fucik Wiktor, zast. Ziemnowicz Kazimierz, sekretarz inż. Markiewicz Władysław, skarbnik Staszkiewicz Adam, członkowie: dr. Haliński Władysław, Olszowski Szczepan, Ozaist Adam, Tchórzewski Bronisław, Pantofliński Władysław.

Sekcja rozwija swą działalność głównie w kierunku turystycznym. W sezonie 1935/36 urządzono w listopadzie i w grudniu suchą zaprawę narciarską, połączoną z gimnastyką. Udział brało przeciętnie 20 osób. Ćwiczenia prowadził prof. wychowania fizycznego p. Tchórzewski Bronisław. W każdy piątek odbywało się zebranie towarzyskie, na którem omawiano plan wycieczki na najbliższą niedzielę i dzielono się wrażeniami z wycieczek ubiegłego tygodnia.

Mimo fatalnego sezonu zimowego urządziła Sekcja jedną wycieczkę we Fatrę (Rozsudec, Krywań Fatrański), dwie na Pilsko oraz po jednej na Skrzyczne, na Babią Górę, na Klimczok oraz na Kasprowy. W wycieczkach brało udział przeciętnie 10 osób.

Biednym chłopcom ze szkoły ludowej rozdała Sekcja 5 kompletnych par nart.

Sekcja liczy 61 członków.

CZĘŚĆ II.

SPRAWOZDANIA ODDZIAŁÓW I KÓŁ
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

Sprawozdanie z działalności Oddziałów i Kół w zakresie robót w górach, wydawniczej, propagandowej, badań naukowych, narciarstwa i turystyki wysokogórskiej oraz liczbę i ruch członków umieszczono w specjalnych rozdziałach części I.

Sprawozdania z działalności finansowej poszczególnych Oddziałów znajdują się w części III.

Poniżej podajemy:

WYKAZ ODDZIAŁÓW Z KOŁAMI I DELEGATURAMI.

1. ODDZIAŁ W BIAŁEJ, ul. Komorowicka 16, tel. 2606. Godziny urz. od 1. V. do 30. XI. dwa razy w tygodniu t. j. wtorki i czwartki od 18—19, od 1. XII. do 30. IV. codziennie z wyjątkiem dni świątecznych i przedświątecznych od godz. 17 do 19. Adres dla korespondencji: Tomasz Wróbel, Biała, Nad Niwką 23.

2. ODDZIAŁ W BIELSKU, ulica Pierackiego 5, tel. 28-71, godz. urz. codz. z wyj. niedziel i świąt, od godz. 14—17.

Koło w Dziedzicach, prezes L. Kułakowski, Plac Wolności.

3. ODDZIAŁ W BOCHNI, Gimnazjum.

4. ODDZIAŁ „BESKID ŚLĄSKI" W CIESZYNIE, Plac Kr. Jana III. Sobieskiego 5, parter, nr. tel. 11—54, godz. urz. od 9—12 i od 15—16 codz. prócz niedziel i świąt.

Koło w Skoczowie, w Hurtowni Tytoniowej Wład. Jamróza (codziennie), adres dla koresp.: Aleksander Krpec, nauczyciel.

5. ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE, Jasnogórska 14/16, godz. urz. codz. od 9—10 i 19—21.

6. ODDZIAŁ W DROHOBYCZU, inż. Marjan Kozłowski, Drohobycz 2, „Polmin" telef. 70-07, nr. konta w P. K. O. 410.965; biuro informacyjne Oddziału urzęduje codzień z wyjątkiem niedziel i świąt w Drogerji mgr. Obrowicza Leona, Rynek, Ratusz, telef. Nr. 73-80.

Koło w Borysławiu, „Orbis", ul. Kościuszki.
Koło w Skolem, Władysław Gruczelak.
Koło w Turce, n/Stryjem, Rada Powiatowa.

7. ODDZIAŁ W GORLICACH, Jan Dziopek, Gimnazjum.

8. ODDZIAŁ W JAROSŁAWIU, B. Kotzian, ul. Weissa 4, nr. tel. 221, godz. urz. codz. od 9—12.

9. ODDZIAŁ W JORDANOWIE, dr. Leon Szumski, telef. 23, nr. konta w P. K. O. 400.631, codz. w kancel. dr. L. Szumskiego.

10. ODDZIAŁ W KALISZU, ul. Górnośląska 4, m. 6, godz. urz. codz. 15—16.

11. ODDZIAŁ „GÓRNOŚLĄSKI" w KATOWICACH, ul. Pocztowa 16, telef. 316-64, nr. konta w P. K. O. 301.058, godz. urz. codz. od 8-mej do 15.30, w soboty i dni przedświąteczne od 8-mej do 12.30.

Koło w Rybniku, Wiejska Kasa Chorych.
Koło w Pszczynie, Aleje Kościuszki 3.
Koło w Mysłowicach, Powstańców 1.
Koło w Lublińcu, Powstańców 3.
Koło w Wielkich Hajdukach, ul. Krakowska 73, oraz
Delegatura w Chorzowie, Wolności 24.

Delegatura w Tarn. Górach, Urząd Skarbowy.
Delegatura w Rudzie Śl., ul. Bytomska 3.
Delegatura w Mikołowie, Dworcowa 1.

12. ODDZIAŁ W KIELCACH, lokal Miejsk. Tow. Kredyt., godz. urz. w piątki 18—19, adres dla koresp.: A. Wasung, Bank Polski.

Koło w Olkuszu, St. Lipka, S. A. „Olkusz", telef. 33, godz. urz. codz. 8—12, 14—18.

13 ODDZIAŁ „CZARNOHORSKI" W KOŁOMYI, Aleja Wolności 5, skrytka poczt. 53, godz. urz. codz. od 17—19.

14. ODDZIAŁ W KOSOWIE Pokuckim, p. adr. inż. Oskara Frisera, telef. 32.

15. ODDZIAŁ w KRAKOWIE, ul. A. Potockiego 4, parter, tel. 112—77, konto P. K. O. 412.535, godz. urz. dla stron codz. od 17—19.

16. ODDZIAŁ W KRYNICY, na „Stadjonie", ul. Marsz. Piłsudskiego, telef. 388, nr. konta w P. K. O. 414.643, godz. urz. w sezonie letnim przez cały dzień.

Delegatura w Muszynie, dr. Rachwał Tadeusz.

Delegatura w Żegiestowie, dyr. Krukierek Kazimierz, Zarząd Zdrojowy.

17. ODDZIAŁ WE LWOWIE, ul. Akademicka 23, telef. 220-01, godz. urz. codz. od 11—13 i od 17—19.

Koło w Przemyślu, ul. Mickiewicza 7.
Koło w Iwoniczu, hr. Załuski Bogdan.
Koło w Dolinie, Starostwo Powiatowe.

18. ODDZIAŁ W ŁODZI, ul. Piotrkowska 120 m. 10, telef. 121-82, konto bankowe w K. K. O. m. Łodzi, godz. urz. codz. prócz sobót, niedziel i świąt, od 19—21.

19. ODDZIAŁ „BESKID" W NOWYM SĄCZU, adr. Gimnazjum I., nr. konta w P. K. O. 411.315, godz. urz. w „Sokole", wtorki i piątki 18—19.

20. ODDZIAŁ „GORCE W NOWYM TARGU, Juljan Lubertowicz, sekretarz Sądu, budynek Sądu, nr. telef. 26, nr. konta w P. K. O. 400.740, godz. urz. soboty popołudniu — biuro Prezesa Rynek 5, zaś codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt u sekretarza Waksmundzka 73, lub w biurze „Orbis", Rynek 5.

21. ODDZIAŁ W POZNANIU, dr. Feliks Kamiński, ul. M. Focha 72, sekretarz, telef. 78-44, nr. konta w P. K. O. 200.804, godz. urz. codz. 16—18 prócz świąt i dni przedświątecznych.

Delegatura w Grudziądzu, mjr. Henryk Gąsiorowski, ul. Sienkiewicza 39.

Delegatura w Bydgoszczy, inż. Włodz. Dobrowolski, ul. Zygm. Augusta 8.

Delegatura w Gdyni, Marjan Niemierkiewicz, ul. Świętojańska, Księgarnia.

22. ODDZIAŁ W RABCE, Eleonora Czoponowska, willa „Wisła".

Delegatura w Mszanie Dolnej, dr. Franciszek Kowenicki.
Delegatura w Myślenicach, dyr. Bronisław Miętus.

23. ODDZIAŁ W RADOMIU, Żeromskiego 27, m. 4, p. Aleks. Sołohub, sekretarz Oddziału.

24. ODDZIAŁ W SANOKU, ul. Jagiellońska 12, nr. telef. 15. Rk. bież. w M. K. K. O.; (biuro mieści się tymczasowo w lokalu miejscowego „Orbisu" od 8 do 21).

25. ODDZIAŁ W STANISŁAWOWIE, ul. Szydłowskiego 7, nr. konta w P. K. O. 409.480, godz. urz. codz. z wyj. niedziel i świąt w godz. od 10—12 i od 17—18.

Koło w Bitkowie, Szulc Leopold.
Koło w Delatynie, dr. Matuszewski Józef.
Koło w Jaremczu, inż. Białęski Władysław.
Koło w Kałuszu, prof. Sytnik Jan.
Koło w Mikuliczynie, Hillman Jakób.
Koło w Nadwórnej, Starosta Cais Teodor.
Koło w Sołotwinie, inż. Wandurski Zygmunt.

26. ODDZIAŁ W STRYJU, ul. Sobieskiego 10, Miejski Urząd Zdrowia, godz. urz. od 11—15.

Koło w Morszynie, Zarząd Zdrojowy.

27. ODDZIAŁ W SZCZAWNICY, adres zarządu: Krościenko n/Dunajcem, na ręce WP. adw. Pawła Sonnethala.

28. ODDZIAŁ W TARNOWIE, sekr. dr. Emil Carewicz, ul. Krasińskiego 31, godz. urz. wtorki i czwartki od 18—19 w lokalu Stow. Pracowników Miejskich — za Katedrą, I. brama, I. piętro.

Koło w Rzeszowie, p. J. Tyrybon, ul. Dojazdowa 9.

29. ODDZIAŁ W WARSZAWIE, ul. Żórawia 9, m. 1, nr. tel. 94142, nr. konta w P. K. O. 4000, godz. urz. codz. 11—13 i 17—19.

30. ODDZIAŁ W WILNIE, Uniwersytet, prof. dr. Tadeusz Czeżowski nr. telefonu 1008, godz. urz. codz. prócz niedziel i świąt od 13—14.

31. ODDZIAŁ W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIEM, Sosnowiec, ul. Modrzejowska 32, nr. konta w P. K. O. 308.828, godz. urz. od 10—16 codz. prócz niedziel i świąt.

32. ODDZIAŁ W ZAKOPANEM, „Dworzec Tatrzański" ul. Krupówki, tel. 13-39, nr. konta w P. K. O. 407.333, godz. urz. codz. od 9—13 i 16—19.

33. ODDZIAŁ „BABIOGÓRSKI" W ŻYWCU, inż. Wiktor Fucik, Dyrekcja Dóbr Żywieckich, telef. 1, nr. konta w P. K. O. 401.437. Posiada:

Koło w Andrychowie, Franciszek Fryś, Legjonów 51, tel. 37.

Koło w Wadowicach, prof. Czesław Panczakiewicz, ul. Tatrzańska 48, codz. z wyj. niedziel i świąt.

SPRAWOZDANIA ODDZIAŁÓW WRAZ Z KOŁAMI (w porządku alfabetycznym).

Oddział w Białej.

Rok założenia Oddziału 1934. Skład Zarządu: prezes dyr. Sojka Stanisław (ref. propagandy), wiceprezes dr. Kubiczek Jan (ref. prawny), sekretarz Wróbel Tomasz (ref. robót w górach, komunikacji i opieka nad stacją tur. Magórką), skarbnik Zajączek Władysław, księgowy Wajdzik Józef i ref. stacji tur. na Żarze), członkowie Zarządu: dr. Breyer Stanisław (delegat na Oświęcim), dr. Gross Otto (opieka lekarska Oddziału i Sekcji narciarskiej), mgr. Grocholski Adam, Stawowczyk Jan (ref. turystyczny).

Walne Zgromadzenie odbyło się 15. IV. 1935.

Oddział wykonał prace w terenie w szczególności odnowił łącznie 30 km szlaków na obszarze swojej działalności, ustawił 19 drogowskazów, i umieścił mapy schematyczne na stacjach kolejowych. Szczególnie żywą działalność rozwinął Oddział w zakresie urządzenia zbiorowych wycieczek. Urządzono 34 wycieczek zbiorowych, a to tak w najbliższe okolice jak i w najdalsze krańce Karpat na południowym wschodzie (Gorgany, Czarnohora i góry Czywczyńskie).

Inwestycje poczynione w stacjach turystycznych na Żarze i Magurce omawiamy w rozdziale: „Prace turystyczne w górach". O działalności sekcji narciarskiej Oddziału patrz rozdział „Narciarstwo".

Oddział w Bielsku.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes dyr. Adamecki Teofil, wiceprezes prof. Heilig Leopold, sekretarz Miech Jerzy (później Kowalski Alfons), skarbnik prof Rusnok Paweł, członkowie: dr. Bartonec Hugon, inż. Chlipalski Tadeusz, dr. Karczmarz Eustachy, Kowalski Alfons, dr. Libański Józef, Lipska Zofja, inż. Nechay Alfred, Rychlik Karol, Schnack Edward, dr. Traubner Józef, Wojnar Alojzy (delegat Koła w Dziedzicach). Komisję Rewizyjną tworzyli: Zahradnik Jan, Kożdoń Jan, Schlich Karol.

Walne Zgromadzenie Oddziału odbyło się 22 lutego 1935. W łonie Zarządu funkcjonowały trzy Komisje: schroniskowa (inż. Nechay Alfred, dr. Libański Józef i dr. Traubner Józef), górska (prof. Heilig Leopold, Wojnar Alojzy i Rychlik Karol) i wycieczkowa (dr. Libański Józef i Miech Jerzy).

Stan posiadania Oddziału powiększył się w roku sprawozdawczym wydatnie. Do dwóch schronisk, a mianowicie w Zwardoniu i na Wielkiej Raczy przybył schron na Przegibku, położony na wysokości 1124 m, zbudowany w 1931 r.

Oddział posiada

Koło w Dziedzicach

założone w r. 1927. W skład Zarządu jego wchodzą: prezes Kułakowski Leon, wiceprezes ks. Dyczek Adolf, sekretarz Siwy Jan (później Kisza Jerzy), skarbnik Donocik Alojzy oraz członkowie: Brehs Karol, Bienkowa Anna, Rosenthal Erwin i Kopeć Rudolf.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Kolaczek Teofil, inż. Niesyt Jan, Michalik Wilhelm.

W Zarządzie istniała Komisja propagandy turystyki (Rosenthal Erwin i Kopeć Rudolf).

Walne Zgromadzenie Koła odbyło się 28 lutego 1935, a nadzwyczajne 27-go marca 1935.

Wspomniany wyżej schron górski na Przegibku znajduje się w administracji Koła. Zarząd Koła zinwentaryzował ruchomości znajdujące się w niem, uzupełnił urządzenie kuchni, łóżek, pościeli, apteczki; przeprowadził uszczelnienie ścian mchem, zabezpieczył wejście drugiemi drzwiami i oddał w dozór zewnętrzny sąsiadowi Stanisławowi Banasiowi, u którego to znajdują się klucze od wejścia frontowego do przedsionka schronu. Klucze od izby i kuchni są w przechowaniu Koła w Dziedzicach oraz Oddziału w Bielsku. Jest to tymczasowe zarządzenie aż do stałego zagospodarowania, które zamierza Koło po powiększeniu schronu przeprowadzić.

Koło zorganizowało kilka wycieczek w Beskidy Śląskie, Żywieckie, Beskid Mały i Tatry. W dniu 13 października zorganizował Zarząd Koła wycieczkę na Przegibek celem pobrania ziemi do urny przeznaczonej na Kopiec Marszałka Józefa Piłsudskiego. W uroczystem złożeniu hołdu przy trumnie Marszałka Józefa Piłsudskiego w krypcie na Wawelu, jak również w złożeniu ziemi na Kopcu Marszałka na Sowińcu brał udział Prezes Koła w delegacji Oddziału Bielskiego.

W gablotce Koła, znajdującej się na dworcu kolejowym umieszczano wydawnictwa P. T. T., komunikaty, zdjęcia fotograficzne jego schronisk i gór, oraz mapki turystyczne.

Prezes Koła, jako członek Zarządu Oddziału brał czynny udział we wszystkich jego zebraniach i pracach.

Ze względów oszczędnościowych zlikwidowano własny lokal Oddziału znajdujący się przy filji Banku Cieszyńskiego w Dziedzicach przenosząc urządzenie jego i wszelkie czynności Koła do lokalu prezesa Leona Kułakowskiego.

Oddział w Bochni.

Rok założenia 1928. Skład Zarządu: prezes Galas Piotr, wiceprezes Paschkowa Marja, sekretarz inż. Dziurzycki Karol, skarbnik Piątkowski Aleksander. Komisję Rewizyjną tworzyli: Zajączkowski Zdzisław, Serafińska Bronisława, Szymanowiczowa Zofja, zaś Sąd Honorowy: Tyczka Franciszek i inż. Tylka Bronisław.

Walne Zgromadzenie odbyło się 25 maja 1935.

Oddział pobrał ziemię z Mogielicy z pod Krzyża wzniesionego na granicy Chyszówek i Stopnic na pamiątkę pobytu w tem miejscu Józefa Piłsudskiego. Pobraną ziemię złożono na Sowińcu w ozdobnej urnie w czasie ogólnego hołdu Pol. Tow. Tatrzańskiego w dniu 19 października 1935 r.

Skromna bibljoteczka Oddziału wzbogaciła się o parę tomów.

Oddział „Beskid Śląski“ w Cieszynie.

Rok założenia jako samodzielnego Towarzystwa 1910. Fuzja z P. T. T. nastąpiła w 1921. Skład Zarządu: prezes Sowa Stanisław, wiceprezes Sabela Adam, sekretarz Chwierut Antoni, skarbnik Gibiec Jan, Dr. Dubiski Józef, inż. Plutyński Juljan, inż. Buczek Jan (delegat Koła w Skoczowie), dr. Kotas Jan, Macura Stanisław, Szczepański Karol, Szewczyk Erwin, ks. Sznurowacki Jan, dr. Zembaty Jan, Żukowski Juljan.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Jasicki Józef, Chmiel Jan i Żabka Rudolf. Sąd Honorowy: dyr. Grycz, dyr. Rylski i prof. dr. Simm.

Walne Zgromadzenie odbyło się 23 lutego 1935, a nadzwyczajne poświęcone uchwaleniu nowego statutu w dniu 25 listopada 1935.

Działalność Oddziału skoncentrowana była w Komisjach propagandy turystyki i ruchu turystycznego, schroniskowej komisji do prac w górach i komisji ochrony przyrody.

W schronisku na Stożku wykonano szereg prac i inwestycyj, a w zakresie prac w górach odnowiono, poprawiono i uzupełniono znakowanie na terenie działalności. Ze względu na rozwijającą się turystykę narciarską wbito na szlaku z Głębców na Kiczerę 7 tyczek i 1 tabliczkę orjentacyjną w miejscach otwartych, gdzie błądzą czasem narciarze w czasie zadymek śnieżnych. Celem niesienia szybkiej pomocy w razie nieszczęśliwego wypadku, zaopatrzono schronisko w sanki-narty, uzupełniono aptekę schroniskową, zakupiono 1 parę nart zapasowych, kijki, wiązania, talerzyki, oraz niezbędne materjały do naprawy uszkodzonego sprzętu narciarskiego.

Podczas ożywionego ruchu narciarskiego na Stożku zaprowadzono dyżury celem udzielania informacyj turystom, niesienia w razie potrzeby pomocy i czuwania w mgliste lub śnieżycowe wieczory. Zarząd wysłał jednego członka Wydziału na trzydniawy kurs do Zakopanego na przeszkolenie w zakresie ratownictwa.

Wydawany nadal przez Oddział Rocznik w swoim VII. tomie przyniósł nader ciekawe artykuły, wyposażone w liczne ilustracje.

Przy Oddziele istnieją sekcje narciarskie, a to „Watra“ w Cieszynie i przy Kole w Skoczowie (szczegóły w rozdziale „Narciarstwo“).

Oddział posiada

Koło w Skoczowie

liczące 79 członków. Skład Zarządu: prezes dr. Kisza Karol, wiceprezes Olszak Franciszek, sekretarz Krpec Aleksander, skarbnik Jamróz Władysław, członkowie: inż. Buzek Jan, Czulak Wilhelm, Matuszkówna Zuzanna, Mendroch Paweł, Michalski Antoni, Tendera Paweł.

Staraniem Koła Zarządu wyznakowano drogę z Leśnicy na Kamienny, odnowiono znakowanie na szlakach Brenna—Szczyrk i Brenna—Salmopol. Oprócz tego sporządzono mapy orjentacyjne w Brennej i okolicy, celem umieszczenia tychże na odpowiednich miejscach. W Brennej postawiono także tablicę orjentacyjną. Istniejąca przy zarządzie Komisja dla prac w górach starała się zainteresować członków Koła Górską Odznaką Turystyczną P. T. T. Koło urządziło gremjalną wycieczkę na Kozubową.

Oddział w Częstochowie.

Rok założenia 1935. Skład Zarządu: prezes dr. Jaroń Włodzimierz, wiceprezes Pol Władysław, sekretarz Dąbrowski Zygmunt, skarbnik Chajutin Miron, członkowie: Franke Artur, Błaszczyk Władysław, Epsteinówna Estera. Komisję Rewizyjną tworzyli: Gembarzewski Ludomir, Gorodecki Eugenjusz, Borzykowski Dawid, zaś Sąd Honorowy: Sołdrowski Jan, Bogobowicz Jan i Bielobradek Władysław.

Przekształcony ostatnio z Koła Oddziału w Zagłębiu Dąbrowskiem Oddział, posiada schronisko w Złotym Potoku prowadzone we własnym zarządzie. Schronisko ma ogółem 30 miejsc noclegowych i czynne jest cały rok. Ze schroniska korzystają też szkoły w czasie swoich wycieczek i obozów. Oddział urządził w lecie 1935 2-miesięczny kurs gimnastyczny dla członków i niečłonków wraz z przygotowaniem do osiągnięcia POS. Udział w kursie brało 41 osób, z których duża część uzyskała POS. W lipcu 1935 r. urządzono wycieczkę turystyczną w Tatry trwającą 2 tygodnie przy udziale 9 uczestników, w sierpniu zaś drugą przy udziale 6 osób. W tymże samym miesiącu urządzono wycieczkę w Beskidy Śląskie i Wysokie, w której wzięło udział 7 osób.

W grudniu ub. r. zorganizował Oddział 2 wycieczki turystyczno-narciarskie w Tatry przy udziale 5 i 4 osoby, a w drugiej połowie grudnia ub. r. wycieczkę na Babią Górę.

W styczniu 1936 r. przyszła do skutku wycieczka narciarska w Tatry Zachodnie, a w drugiej połowie lutego 3 wycieczki turystyczno-narciarskie w Beskidy przy udziale 8, 6 i 4 osób.

Ponadto urządzono kurs narciarski (suchą zaprawę) w Częstochowie w czasie od października do grudnia 1935 przy udziale 36 osób, oraz kilkudniowy kurs narciarski w Złotym Potoku.

W grudniu ub. r. urządzono kurs i obóz narciarski w Zwardoniu przy udziale 32 osób, który jednak spowodu braku warunków śnieżnych nie osiągnął zamierzonego celu i musiał być wcześniej niż projektowano — zakończony. Również projektowane

na luty i marzec obozy narciarskie w Wiśle i w Sławsku nie doszły do skutku spowodu braku śniegu.

Pozatem Oddział przeprowadza badania w okolicznych górach celem ujęcia ich opisu w przewodniku po mało znanych, a ciekawych turystycznie okolicach Częstochowy. Oddział posiada Sekcję narciarską, o której działalności piszemy w rozdziale „Narciarstwo".

Oddział w Drohobyczu.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes inż. Kozłowski Marjan, wiceprezes dr. Martynowicz Aleksander, sekretarz Wasiewicz Stanisław, skarbnik dr. Nappe Emanuel, członkowie: inż. Zmudziński, inż. Godlewicz, mgr. Obrowicz Leon, Szenkelbach, Zamojski, inż. Orel, dr. inż. Matkowski. W skład Komisji Rewizyjnej wchodzili: mgr. Łepki Stefan i mec. dr. Knopf. Sąd Honorowy tworzyli: inż. Bauer, dr. Dunkelblau.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: dla robót w górach (inż. M. Kozłowski, inż. Górka, inż. Mischke i Trnobransky) oraz wydawnicza (inż. Wojnar, inż. Kozłowski, inż. Górka, inż. Mischke). Oddział, łącznie z Kołami w Borysławiu Skolem i Turce nad Stryjem rozwinął nader żywą działalność tak w zakresie propagandowym i wydawniczym jak i w zakresie prac w górach.

Oddział wziął udział w żałobie, która okryła cały Naród spowodu zgonu Marszałka Józefa Piłsudskiego. Na nadzwyczajnem posiedzeniu Zarządu wiceprezes dr. Martynowicz odczytał rezolucję i wezwał obecnych do 3 minutowego milczenia. W dniu złożenia ciała na Wawelu zapalił Oddział i jego Koła żałobne znicze na szczytach gór t. j. na Ciuchowym Dziale, na Paraszce, na Trościanie i na Wysokim Werchu w okolicy Malmanstalu. W czasie palenia zniczów prezesi Oddziału i Kół odczytali orędzie P. Prezydenta Rzeczypospolitej, poczem wygłosili okolicznościowe przemówienia, a licznie zebrani mimo ulewnego deszczu, turyści odśpiewali hymn państwowy.

Mimo bardzo niekorzystnych warunków w lecie utrudniających w wysokim stopniu wszelkie prace w górach Oddział przeprowadził wraz z Kołami zakreślone programem znakowanie szlaków. W tym roku po raz pierwszy wyznakowano niektóre trasy jako szlaki narciarskie, trzymając się przy tych pracach ściśle odpowiednich instrukcyj. Na niektórych szlakach umieszczono na stałe słupy narciarskie i umieszczono nowe tablice drogowskazowe. Wszystkie te prace zostały wykonane bezinteresownie przez członków Oddziału.

Górska odznaka turystyczna P. T. T. cieszyła się wśród członków dużą popularnością mimo jej spóźnionego wprowadzenia.

Oddział pozostawał w żywym kontakcie z miejscowemi władzami, biorąc czynny udział w pracach Komitetu W. F. i P. W. Ponadto Oddział brał czynny udział w zjazdach i posiedzeniach związanych z turystyką, a organizowanych bądź to przez instytucje rządowe, bądź też przez władze P. T. T. Delegaci Oddziału brali udział w Zjeździe Turystycznym we Wiśle, oraz w posiedzeniach Zarządu Głównego, Komisji Narciarskiej i Komisji Wschodnio-Beskidzkiej.

Oddział prowadził trzy biura informacyjne t. j. w Borysławiu, Drohobyczu i Skolem przez cały rok, a w Truskawcu w sezonie letnim. Ponadto organizował Oddział z Truskawca wycieczki autokarowe cieszące się jak każdego roku dużą frekwencją.

W dziale gospodarki schroniskowej zanotować należy objęcie w posiadanie nowego budynku w Orowie. Dzięki przychylnemu stanowisku Dyrekcji Lasów Państwowych i F-my „Pionjer" Oddział był w możności zagospodarować schronisko tuż pod szczytem Ciuchowego Działu (940 m) w budynku po zlikwidowaniu kopalni. Po odpowiedniej przeróbce i odnowieniu tego budynku, urządzono w tym bardzo ważnym pod względem turystytycznym punkcie stanowiącym miejsce wypadowe w Bieszczady środkowe, schronisko — posiadające konieczne wymogi higjeniczne jak bieżąca woda, łazienka i natryski. Znajduje się tam również stacja P. I. M. oraz międzymiastowy telefon nr. 10-67. Dnia 15 grudnia 1935 r. odbyło się przy wspaniałej słonecznej pogodzie i świetnym śniegu poświęcenie i otwarcie schroniska. Uroczystość ta zgromadziła około 300 narciarzy. Zarząd Główny P. T. T. reprezentował p. płk. Srokowski, kierownik okręgowego Urzędu Wychowania Fiz. i P. W. w Przemyślu.

Doskonałe tereny narciarskie w grupie Ciuchowego Działu i świetne zazwyczaj warunki śniegowe powodują olbrzymią frekwencję w tem schronisku, czego dowodem jest fakt, że mimo bardzo niekorzystnej zimy 1935 r. nocowało w samym tylko mie-

siącu grudniu 1935 r. i lutym 1936 330 osób, a 2.500 osób korzystało ze schroniska nie nocując. Rzecz oczywista, że stosunkowo skromnie urządzone schronisko, posiadające tylko 20 łóżek i 2 jadalnie na 40 osób, nie jest w stanie należycie podołać wymaganiom tego masowego ruchu turystyczno-narciarskiego. To też racjonalna rozbudowa tego schroniska jest obecnie największą troską Oddziału.

Również drugie schronisko Oddziału w Malmanstalu cieszy się coraz większą frekwencją. W roku sprawozdawczym wyremontowano część pierwszego piętra, wyprawiono pn. ścianę zewnętrzną zaprawą cementową, naprawiono rynny deszczowe, zmontowano gromochron i założono telefon lokalny, oraz bibljoteczkę turystyczną. Jedna część tego budynku z 4-ma ubikacjami zostanie bezpłatnie odstąpiona na stałe Związkowi Harcerstwa Polskiego Oddział Lwowski na kursy i obozy na podstawie specjalnej umowy.

Zarząd nad obydwoma schroniskami sprawuje Koło w Borysławiu.

Schron pod Magórą Tucholską ważny punkt noclegowy na trasie Skole—Zełemin—Magóra—granica Państwa został przez odpowiednie przeróbki dostosowany do warunków zimowych.

W dziale wydawnictw podnieść należy wydanie przez Oddział wspólnie z Kołem w Borysławiu przewodnika opracowanego pod redakcją inż. Wojnara p. t. „Turysta w Zagłębiu Naftowem“ (128 stron druku). Pomimo znacznych kosztów z tem związanych Oddział zdecydował się na to wydawnictwo, gdyż brak przewodnika któryby w sposób przystępny, ale ściśle fachowy opisywał tę ważną gałąź naszego gospodarstwa narodowego jaką jest przemysł naftowy, dał się odczuwać szerokim rzeszom wycieczek, które co roku tu zjeżdżają.

Przewodnik obok części krajoznawczej, opisującej samo Zagłębie naftowe oraz technikę wydobycia i przeróbki ropy naftowej, podaje w części turytycznej opis letni i zimowy najbardziej ciekawych tras w okolicy górskiej.

W dziale propagandowym zanotować należy urządzenie w sierpniu 1935 r. przez Koło w Skolem wspólnie z Zarządem F-my Brania Groedel wystawy regjonalnej turystyczno-łowieckiej. Wystawa posiadająca cały szereg ciekawych wykresów, mapę plastyczną oraz szereg pięknych fotografji p. Gruczelaka była wymownym dokumentem pracy P. T. T. w Skolszczyźnie na tym do niedawna zupełnie zaniedbanym turystycznie, a tak pięknym odcinku naszego kraju.

Osobny rozdział działalności stanowi praca sekcyj narciarskich Oddziału o czem piszemy w rozdziale „Narciarstwo“.

Przy Oddziele istnieje nadto sekcja ochrony przyrody, licząca 25 członków, do której zarządu należy dr. Czyrek Jan i dr. Jakubowska Stanisława, a nadto posiada Oddział

Koło w Borysławiu

liczące 58 członków. W skład jego zarządu wchodzą: dyr. Kottek, inż. Górka, inż. Mischke, inż. Wojnar i Kałuski, ponadto

Koło w Skolem

liczące 32 członków, do którego zarządu należą mjr. Szenk, Gruczelak W., Nowotarski, Łoboz i Chmułówna i wreszcie

Koło w Turce nad Stryjem

liczące 12 członków. Zarząd jego tworzą dr. Piotrowicz, Bukietyński i Feldman.

Oddział w Gorlicach.

Rok założenia 1932. Skład Zarządu: prezes Dziopek Jan, wiceprezes Rziha Franciszek, sekretarz Wójcik Adam, skarbnik Kosiba Jan, członkowie Mikołajczyk Jakób, Abratowski Tadeusz, Świrad Aleksander, Tokarski Witold, Zabierowski Stanisław.

Komisję Rewizyjną tworzyli: inż. Węgrzyn Henryk, dr. Michalski Aleksander, Czapelska Halina, a Sąd Honorowy: dr. Muchowicz Józef, inż. Marszak Henryk, Dill Jan.

Walne Zgromadzenie odbyło się 22 lutego 1935.

W roku sprawozdawczym Oddział urządził 4 zbiorowe wycieczki po Łemkowszczyźnie pod kierunkiem prezesa Dziopka i sekretarza Wójcika, przyczem w wy-

cieczkach tych wzięło udział ogółem 64 osób. Ponadto Oddział wszczął akcję celem utworzenia rezerwatu przyrodniczego na swoiście pięknym terenie Kornutów.

Oddział uruchomił trzy nowe stacje noclegowe, a mianowicie we Wysowej-Zdroju w pensjonacie „Helena“, w Wapiennem-Zdroju w zakładzie zdrojowym M. i D. Bubniaków oraz w Ługu koło Zdyni w gospodzie M. Weissmana (patrz bliższe szczegóły w dziale 4. „Prace turystyczne w górach“), wzbogacając w ten sposób stan posiadania Oddziału na terenie stosunkowo mało zagospodarowanym turystycznie.

Oddział w Jarosławiu.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes Wiśniowski Zygmunt, wiceprezes inż. Billy Zygmunt, sekretarz Skarbowski Kazimierz, skarbnik Kotzian Bolesław, członkowie: dr. Papierman Moses, Kostka Władysław, Rogalski Stanisław, Bik Bazyli.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Grabowski Zdzisław, Tenerdrowski Tadeusz, Gruszka Bruno. Sąd Honorowy: inż. Broniewski Tadeusz, mjr. Michalski Benedykt, Michejda Franciszek.

Walne Zgromadzenie odbyło się 3 lipca 1935 r.

Oddział jak co roku, urządził kilka wycieczek w Tatry i Karpaty, a nadto kładł duży nacisk na akcję krajoznawczo-turystyczną wśród młodzieży szkolnej, dostarczając jej wydawnictw i czasopism P. T. T. Ponadto na stacjach kolejowych wystawiono z inicjatywy Oddziału mapy i fotografje z terenów górskich, przyczyniając się do propagandy turystyki w Karpatach.

Oddział w Jordanowie

Rok założenia 1933. Skład Zarządu: prezes dr. Szumski Leon, wiceprezes mgr. Sawrycz Eugenjusz, sekretarz mgr. Feit Leon, skarbnik Zięba Józef, członkowie: ks. Wróbel Tomasz, Feit Natan i Leśniak Edward. Komisję Rewizyjną tworzyli: dr. Kutrzeba Wiktor, dr. Spławiński Aleksander i Friedhaber Herman.

Sąd Honorowy tworzyli: dr. Kutrzeba Wiktor, inż. Balsam Edmund, dr. Spławiński Aleksander.

Oddział w roku 1935 wybudował za staraniem prezesa dr. Leona Szumskiego, notarjusza, — mgr. Eugenjusza Sawrycza, sędziego, — mgr. Leona Feita, apl. adw. i mierniczego Józefa Zięby, kier. Urzędu Katastr., schronisko na Policy, położone na południowym stoku t. zw. „Jasnej grapy“ na wysokości 1250 m. Schronisko to jest zbudowane z drzewa i obejmuje 1 sypialnię o 16 miejscach noclegowych, 1 jadalnię (świetlicę), umywalnię, kuchnię i sień.

Najbliżej do schroniska (szlak biało-niebieski) jest z przystanku osobowego Bystra — na linji Kraków—Zakopane. Tereny narciarskie pierwszorzędne tak dla początkujących jak i dla wytrawnych narciarzy. Odbyto 2 wycieczki w okresie letnim przy udziale osób od 16—20 na Policę, oraz 1 na Luboń przy udziale osób 10. Oddział posiada sekcję narciarską o której piszemy w rozdziale „Narciarstwo“.

Oddział w Kaliszu.

Rok założenia 1931. Skład Zarządu: prezes prof. Nowosielski Stanisław, wiceprezes Weiss Ignacy (później Grabowska Janina), sekretarz Staniewska Helena (później Sadowski Zenon), skarbnik Chaszewski Zygmunt, członkowie Zarządu: Towtkiewiczowa Jadwiga, Staniewski Maurycy, Tarasin Jan, Tarasinowa Katarzyna.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Krzysik Stanisław, Kardaś Józef i Czajkowska Janina. Sąd Honorowy Ulrych Aleksander, Czapski Kazimierz i Dancygier Mieczysław.

Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 31 maja 1935, a nadzwyczajne poświęcone uczczeniu pamięci Marszałka J. Piłsudskiego 20 maja 1935.

Działalność Oddziału wskutek szczególnych warunków była bardzo utrudniona. Pomimo starań nie doszły do skutku zamierzone wycieczki i odczyty: akcja propagandowa ograniczała się tylko do komunikatów w prasie miejscowej.

W znacznej mierze przyczyniło się do takiego stanu rzeczy zniesienie indywidualnych zniżek kolejowych, wskutek czego liczba członków zmalała.

Dopiero pod sam koniec roku 1935 udało się przełamać trudności i ożywić ruch, jednak skutki tej akcji ujawniły się dopiero w roku 1936 przez znaczne zwiększenie liczby członków, przygotowanie imprez i odczytów oraz żywą propagandę dzięki uzupełnieniu Zarządu i utworzeniu specjalnej sekcji propagandowej.

Oddział „Górnośląski“ w Katowicach.

Rok założenia 1922. Skład Zarządu: prezes adw. Kaźmierczak Edmund, wiceprezes prof. Grzybowski Józef, sekretarz dyr. Kęsa Antoni, skarbnik adw. Dzięcioł Alfons, członkowie: dr. Kocur Adam, dr. Korowicz Marek, Lipowczan Jan, mg. Górski Roman, inż. Konopczyński Adam, dr. Stateczny Walenty, adw. Stawski Jan, dr. Gondzik Jan, inż. Przybyłowski Jerzy, adw. Mroczkowski Bolesław, Kowalski Wawrzyniec.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Güntner Edward, Winkler Józef i Szneider Józef. Sąd Honorowy: wicemarszałek Sejmu Śląskiego dr. Dąbrowski Włodzimierz, podprok. Rieger Andrzej i inż. Kuczyński Antoni.

W łonie Zarządu funkcjonował Komitet Wykonawczy, złożony z prezesa, wiceprezesa, skarbnika, sekretarza, kierownika Sekcji Wysokogórskiej, a nadto w skład jej wchodzili: dr. Gondzik J., Lipowczan J. i Mroczkowski B.

Walne Zgromadzenie Oddziału odbyło się 6 grudnia 1935 r.

Oddział nadal posiada dwa schroniska, a to: na Przyłupiu pod Baranią i na Równicy. Pięknie rozwijająca się przy Oddziele Sekcja Wysokogórska krzewi sport wysokogórski wśród członków P. T. T. na Śląsku w sposób nader intensywny.

Szczególnie żywo rozwija się akcja wykładowa z dziedziny historji i ideologji alpinizmu oraz opisów wypraw wysokogórskich.

W okresie od 6 lutego do 18 grudnia 1935 odbyło się 16 odczytów urządzanych przez Sekcję Wysokogórską przy Oddziele, o której działalności piszemy w rozdziale „Turystyka Wysokogórska“. Odczyty te cieszyły się znaczną frekwencją. Oddział posiada bibljotekę złożoną z 49 tomów i 35 map.

Koło w Rybniku

liczące 220 członków. Zarząd tworzą: dr. Adam Władysław, Gorzołka Augustyn.

Koło w Pszczynie

liczące 36 członków. Zarząd tworzą: prof. Grzybowski Józef, prof. Iwanowski Wacław.

Koło w Mysłowicach

liczące 45 członków. Zarząd tworzą: Pollak Jan, Szotkowski Emil, Strzykowski Henryk.

Koło w Lublińcu

liczące 28 członków. Zarząd tworzą: dyr. Czech W., Trump Wolfgang, Sumera T.

Koło w Wielkich Hajdukach

liczące 33 członków. Zarząd tworzą: dr. Stateczny Walenty, Müller, kpt. Blacha Wilhelm.

Ponadto Oddział posiada delegatury:

w Tarnowskich Górach

skupiającą 85 członków. Delegatem jest dr. Kaczmarz E.,

w Chorzowie

skupiającą 180 członków. Delegatem jest adw. Stawski Jan,

w Rudzie Śląskiej

skupiającą 20 członków. Delegatem jest Bonk Jan, oraz

w Mikołowie

skupiającą 53 członków. Delegatem jest Kurzak Jan.

Oddział w Kielcach.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes Cybulski Jerzy, wiceprezes Biłowicki Bronisław, sekretarz vacat, skarbnik Wasung Aleksander, członkowie: Knichowiecki Lucjan, Czarniecka Anna, dr. Lewkowiczówna Halina.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Stępińska Zofja i Jedlicka Marja. Sąd Honorowy: Grzegorzewski Marjan, Poczobutt Odlanicki Artur.

Walne Zgromadzenie odbyło się 29. IV. 1935.

Oddział nie rozwinął żywszej działalności na terenie swojej działalności t. j. w górach Świętokrzyskich z uwagi na rozwiniętą w tym terenie pracę Pol. Tow. Krajoznawczego. Urządził natomiast kilka odczytów, a to: dra M. Orłowicza, J. Cybulskiego i A. Wasunga.

Przy Oddziele istnieje skromna bibljoteka.

Koło w Olkuszu

liczące 15 członków. Do Zarządu jego należą: prezes St. Lipka, wiceprezes ks. prof. J. Piskorz, sekretarz J. Kania, skarbnik J. Kania, czł. zarządu dyr. K. Wegeilus.

Oddział „Czarnohorski" w Kołomyi.

Rok założenia 1873. Skład Zarządu: prezes inż. Morawetz Ludwik, wiceprezes kpt. Hanus Juljan, sekretarz Rękas Tadeusz, skarbnik Blitz Benjamin, członkowie: Dyduszyńska Helena, Gruszecki Ignacy, inż. Haczewski Feliks, por. Osica Piotr, inż. Pająk Andrzej (później Półtorak Henryk), płk. Sandecki Jan (po śmierci tegoż ks. Kośmider Wojciech), Sozańska Władysława, Sozański Władysław.

Komisję Rewizyjną tworzyli Krogulski Juljan, Damm Józef, Pliszewski Stanisław, Sąd Honorowy: dr. Kramer Henryk, mgr. Moszoro Stefan, Sobota Karol.

Walne Zgromadzenie odbyło się 14. IV. 1935.

Do zasadniczych prac Oddziału zaliczyć należy wydatne uporządkowanie Dworku Czarnohorskiego w Worochcie, który też w ostatnim roku sprawozdawczym skupił całą uwagę Oddziału.

Oddział w Kosowie.

Rok założenia 1935. Skład Zarządu: prezes inż. Friser Oskar, wiceprezes Giżejowski Kazimierz, sekretarz inż. Eugenjusz Hiliński, skarbnik ppłk. Lewicki Józef, członkowie Zarządu: inż. Kocowski Władysław, inż. Dobiecki Józef. Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Pudło Rudolf, Wichański Sergjusz, Wysocki Wiktor.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące Komisje: budowlana (inż. Friser i inż. Hiliński), propagandowa (Giżejowski, Staniewiczowa), wycieczkowa (dr. Tobiczyk).

Walne Zebranie odbyło się 22. II. 1935, a nadzwyczajne 2. V. i 19. V. 1935.

W lutym 1935 po dłuższej przerwie reaktywowano Koło P. T. T. w Kosowie jako należące do Oddziału w Kołomyi. 28 kwietnia 1935 Koło uległo przekształceniu w samodzielny Oddział.

Zarząd Oddziału odbył 14 posiedzeń, na których omawiano bieżące sprawy, a w szczególności sprawy dotyczące zagospodarowania terenu. Korzystając z przyznanej przez Zarząd Główny P. T. T., subwencji w kwocie 300 zł., na uruchomienie schroniska w Burkucie — Zarząd Oddziału przystąpił w maju do częściowego remontu oraz zagospodarowania schroniska. W akcji tej wydatnie dopomógł Zarządowi Oddziału Dowódca Dywizji w Stanisławowie, przysyłając patrol odkażający, który przeprowadzał dezynfekcje schroniska; dzięki pomocy płk. Wł. Ziętkiewicza zaopatrzone zostało ono w pościel i koce.

Zarząd Oddziału na podstawie zawartej umowy z fundacją hr. Skarbka, objął w posiadanie 2 domki w Popadyńcu i Bałtagule, w których po przeprowadzeniu gruntownego remontu urządzono schroniska, każde na 30 turystów. Ogólny koszt remontu na Popadyńcu wyniósł ok. 2.000 zł., schroniska w Bałtagule ok. 2.200 zł. w tem schronisku jednak muszą być jeszcze wykonane piece, zaś we wszystkich schroniskach winno być uzupełnione urządzenie wewnętrzne, a w szczególności pościel.

Zarząd Oddziału zbudował przy poparciu Towarzystwa Przyjaciół Huculszczyzny w roku sprawozdawczym dwa nowe schronika: pod Babą Ludową oraz

pod Skupową. Schroniska te są typu mniejszego, o pojemności od 16-tu do 20-tu turystów. Teren pod budowę schroniska pod Babą Ludową wydzierżawiono od gromady Uścierzyki za czynszem rocznym 2 zł., zaś pod budowę schroniska pod Skupową zakupiono. Koszt schroniska pod Skupową wynosi 1.800 zł., koszt schroniska pod Babą Ludową wynosi około 2.800 zł. Budowę, oraz remonty wykończono do dnia 31 grudnia 1935 roku. Wszystkie schroniska zostały zaopatrzone w pewną w pościel uskuteczniono staraniem płk. Ziętkiewicza. W nowo-urządzonych schroniskach zatrudniono stałych płatnych dozorców, gdyż wszelkie próby wydzierżawienia schronisk nie odniosły żadnych rezultatów spowodu zbyt słabej frekwencji turystów na tym odcinku górskim. Wynagrodzenie dozorców jest w granicach 30—40 zł. miesięcznie, co obciąża Oddział roczną kwotą do 1.680 zł. Zarząd Oddziału wykonał szereg lustracyj w Burkucie oraz sprawował przez swych delegatów nadzór nad nowemi budowami. W lutym 1936 r. ze schronisk naszych korzystały oficerskie raidy narciarskie. W r. 1935 wyznakowano 2 nowe szlaki, a mianowicie: 1) Żabie—Kręta i 2) Żabie—Kraśnik—Skupowa.

Obecnie posiada Oddział 5 zagospodarowanych schronisk: Burkut, pod Skupową, pod Babą Ludową, w Popadyńcu i na Bałtagule. Z tych schronisk wykazuje jedynie Burkut znaczniejszą frekwencję i daje, choć niewielki, jednak pewny dochód. Zarząd Oddziału — zdając sobie sprawę z tego, że jedynie budowa nowego wielkiego schroniska w Burkucie umożliwi należyte utrzymanie innych schronisk, czyni usilne zabiegi, by uzyskać pozwolenie na budowę nowego schroniska w Burkucie. Zależy to od Min. Opieki Społecznej, w którego resorcie leży dysponowanie tym objektem. Zarząd Oddziału niejednokrotnie zdawał sprawę z tego bądź to na posiedzeniu Głównego Zarządu P. T. T. i Komisji Wschodnio-Beskidzkiej, bądź też w pisemnych sprawozdaniach. Nadto Oddział czynił i czyni dalej starania na terenie Tow. Przyjaciół Huculszczyzny o poparcie tego decydującego o dalszym istnieniu Oddziału — usiłowania.

Obecnie przystąpił Oddział do wykonania projektu schroniska w Burkucie. Nadto posiada Oddział 6 stacyj noclegowych (Żabie, Zełene, Szykmany, Uścieryki, Jaworów, Pistyń). Prace Oddziału w roku 1935 były prawie wyłącznie, budowlane. Mimo posiadania skromnych środków finansowych, oraz mimo niezmiernie trudnych warunków budowy, wszystkie schroniska zostały w projektowanym terminie ukończone i uruchomione.

Delegaci Oddziału wzięli udział w uroczystem złożeniu ziemi na Sowińcu, w obradach w Zjeździe w Wiśle, w Zjeździe Delegatów w Stanisławowie, w jednem posiedzeniu Zarządu Głównego i w obradach Komisji Wschodnio-Beskidzkiej we Lwowie.

Oddział w Krakowie.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes dr. Nowicki Jan, wiceprezes dr. Stolfa Emil, sekretarz Petecki Jan K., skarbnik dr. Gorski Ludwik (później J. A. Szczepański), członkowie: dr. Fredro-Boniecki Aleksander, inż. Czerwiński Jan W., dr. Dorawski Jan K., prof. dr. Goetel Walery, inż. Kiełpiński Jan, prof. dr. Kowalski Tadeusz, mgr. Krygowski Władysław, dr. Lardemer Adam, dr. Łaba Włodzimierz, dr. Ralski Edward, Szczepański J. A.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Dreszer Marjan, Nodzeński Adam, dyr. Żmuda Piotr. Sąd Honorowy: dr. Kosch Teodor, prof. dr. Smoleński Jerzy, prof. dr. Zoll Fryderyk.

W łonie Zarządu funkcjonowały trzy komisje a to bibljoteczna (dyr. dr. Magiera Jan, Petecki J. K., Szczepański J. A.), funduszu naukowego (prof. dr. Goetel W., prof. dr. Kowalski T., Petecki J. K.) i schroniskowa (dr. Fredro-Boniecki A., inż. Kiełpiński J., Petecki J. K. i dyr. Żmuda P.).

Walne Zebranie odbyło się 30 kwietnia 1935 r.

W lokalu Oddziału mieści się siedziba Koła Krakowskiego Klubu Wysokogórskiego z bibljoteką, obejmującą ok. 1.000 tomów i archiwum. W lokalu Oddziału mieści się również nadal administracja „Taternika".

Bibljotekę Oddziału prowadził w tym roku, podobnie jak i w dawnych latach, z wielkiem nakładem pracy dr. Jan Magiera.

W roku sprawozdawczym urządził Oddział jeden odczyt publiczny inż. J. Kiełpińskiego p. t. „Na bezdrożach Marokka" (Wyprawa alpinistyczna w góry Atlasu),

zaś w lokalu Oddziału odbyły się trzy odczyty z przeźroczami dla członków Zarządu Głównego i zaproszonych gości.

W zarządzie Oddziału znajdują się dwa schroniska tatrzańskie, nad Morskiem Okiem i w Roztoce. Frekwencja w tych schroniskach przedstawiała się w roku ubiegłym następująco: Morskie Oko noclegów członkowskich 2.977, noclegów niecztonkowskich 2.469, razem 5.446. Roztoka noclegów członkowskich 3.639, noclegów nieczłonkowskich 1.543, razem 5.182. W schronisku nad Morskiem Okiem przeprowadzono w roku sprawozdawczym następujące adaptacje: naprawiono szkody wyrządzone lawiną, która zniszczyła ogrodzenie, przystań na jeziorze i uszkodziła szopę na łódź. Zainstalowano łazienkę i poprawiono kanalizację i urządzenie wodociągowe. Nadto przeprowadzono szereg drobnych napraw. Pozatem wydatnie uzupełniono i powiększono inwentarz. Koszty tych robót, oraz uzupełnienie inwentarza wyniosły kwotę zł. 6.178,53.

W schronisku w Roztoce wybudowano nowe piętrowe skrzydło, mieszczące na parterze umywalnie, osobne dla pań i panów, ubikację na łazienkę i dwa pokoje 4-ro osobowe, zaś na piętrze 6 pokoi 2-osobowych oraz jedną salę 14-osobową. Doprowadzono ponadto do budynku ze źródełka bieżącą zimną wodę, Rozbudowane schronisko zaopatrzono odpowiednim inwentarzem. Roboty te wraz z kosztem zakupna inwentarza wyniosły kwotę zł. 9.778,32. Nadmienić należy, że Oddział w Krakowie objął dzierżawę schroniska w Roztoce w roku 1932 i od tego roku do końca roku sprawozdawczego wypłacił na przebudowę i rozszerzenie tego schroniska kwotę zł. 27.925, zaś na powiększenie inwentarza łącznie z urządzeniem kuchni turystycznej kwotę zł. 5.636, czyli razem kwotę 33.561 zł.

Na ubiegłem Walnem Zgromadzeniu uchwalono nowy statut, który zatwierdzony został przez tutejsze Województwo decyzją z dnia 18 września 1935 r.

Zarząd Oddziału *in corpore* wziął udział w dniu 19 października 1935 r. w sypaniu Kopca im. Marszałka Piłsudskiego, w ramach uroczystości urządzonych przez Zarząd Główny i wszystkie Oddziały. Reprezentacja Oddziału złożyła głaz zniesiony ze szczytu Mięguszowieckiego przez sędziego Sądu Apel. dr. Wł. Łabę.

W pierwszych dniach listopada zawiązała się przy Oddziale Sekcja Ochrony Gór, która rozwinęła odrazu ożywioną działalność i wygotowała dla użytku Oddziału i Zarządu Głównego obszernie umotywowany memorjał w sprawie kolejki linowej na Kasprowy. Przewodniczącym jej został wybrany prof. U. J. dr. T. Kowalski.

Zawiązana w roku ubiegłym Sekcja Narciarska nie została dotychczas mimo usilnych starań tak Oddziału jak i Zarządu Głównego przyjęta do Polskiego Związku Narciarskiego, wobec stanowiska tego ostatniego.

W lutym odbyło się konstytuujące zebranie ogólne Koła Krakowskiego Klubu Wysokogórskiego, które weszło z Oddziałem w Krakowie w ścisłą łączność.

Oddział w Krynicy.

Rok założenia 1929. Skład Zarządu: prezes dr. Graba-Łęcki Wacław, wiceprezes mgr. Nitribitt Roman, sekretarz Skimina Jan, skarbnik Porzycki Władysław oraz inż. Nowotarski Leon, inż. Winkler Rudolf, Gajowski Tadeusz, Porzycki Stanisław, inż. Krówka Józef, Wieniawski Władysław.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Chmiel Józef, Kmietowicz Stanisław, Kamyk Michał. Sąd Honorowy: dr. Rachwał Tadeusz, Reicher Klemens i dr. Zarzycki Emanuel.

Walne Zgromadzenie odbyło się 14. I. 1936 r.

Oddział skoncentrował wszystkie swoje wysiłki w pracy nad wykończeniem schroniska im. Marszałka Józefa Piłsudskiego na Jaworzynie. Ponadto w zakresie znakowania dokonał Oddział odnowienia znaków na terenie Jaworzyna—Krynica i Krynica—Rytro; na szlakach tych ustawiono łącznie 8 tablic orjentacyjnych.

Oddział we Lwowie.

Rok założenia 1921. Skład Zarządu: prezes prof. Lenkiewicz Adam, wiceprezes dr. Majewski Wacław, sekretarz red. Starzewski Stanisław, skarbnik Wełeszczuk Józef, członkowie: dyr. Guzecki Michał, Czajkowski Janusz, Krystek Tadeusz, inż. Łańcucki Marjan, dr. Nikliborc Jan, prof. dr. Pawlikowski Jan Gwalbert, dr. inż. Schubert Konrad, płk. Kocur, Uwierowa Helena, Podlacha Wincenty (troje ostatnich ustąpiło w ciągu roku) w ich miejsce dokooptowano Hankiewicza Zdzisława, Konopacką Zofję i Konopackiego Władysława.

Kamisję Rewizyjną tworzyli: dr. prof. Seifert Teofil, Szafrański Tadeusz i Bujak Jan. Sąd Honorowy: dr. Beynarowicz Michał, prof. dr. Łomnicki Antoni, inż. Przetocki Kazimierz, prof. dr. Ostrowski Tadeusz i dr. Westfalewicz Marjan.

Walne Zgromadzenie odbyło się 6. IV. 1936 r.

W łonie Zarządu funkcjonowały Komisje: turystyczna (prof. Lenkiewicz, dr. Majewski, Starzewski i Czajkowski), robót w górach (Starzewski, Lenkiewicz i Czajkowski), życia towarzyskiego (Konopacka) i odczytowa (inż. Łańcucki).

Oddział posiada dwa schroniska, a to: w Jali i Świcy oraz jedną stację turystyczną w Sławsku. Prócz tego buduje obecnie trzy nowe schroniska, a to: w Mołodzie, na przełęczy Wyszkowskiej (znajduje się w stadjum ostatecznego wykończenia) i na Ruszczynie pod Sywulą.

Oddział organizował z początkiem sezonu 5 wycieczek w góry przy sposobności pociągów popularnych. Prócz tego odbyło się szereg wycieczek w Beskidy Środkowe, w Gorgany, w Czarnohorę i w góry Czywczyńskie, w których wzięło udział łącznie 185 osób.

W sezonie letnim i zimowym roku sprawozdawczego biuro Oddziału udzielało wszelkich informacyj z zakresu turystyki, jak komunikaty śniegowe, biuletyny o pogodzie, dane o schroniskach i t. d., współpracowało przy organizacji pociągów popularnych oraz sprzedawało karty uczestnictwa do tych pociągów. W lokalu Oddziału funkcjonowało w dalszym ciągu „Biuro Turystyczno-informacyjne P. B. P. „Orbis“ i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego“ mające współdziałać z Orbisem w organizacji wycieczek i imprez turystycznych. W związku z tem biuro przyjęło sprzedaż biletów turystycznych 1000 km, zgłoszenia na wycieczki, zagraniczne i krajowe i sprzedaż biletów do pociągów popularnych.

Oddział brał czynny udział w zjazdach i posiedzeniach, dotyczących spraw turystyki lub specjalnych spraw Towarzystwa. Delegaci Oddziału wzięli udział w Zjeździe Turystycznym w Wiśle w maju 1935 roku następnie w posiedzeniach Towarzystwa Przyjaciół Huculszczyzny, komitetach turystycznych Dyrekcji Kolejowej we Lwowie i Stanisławowie, w wojewódzkiej Komisji Turystycznej we Lwowie. Ponadto delegaci Oddziału brali udział w posiedzeniach Zarządu Głównego i Komisji Międzyoddziałowej Wschodnio-Beskidzkiej.

Oddział prowadził w dalszym ciągu prace przygotowawcze do przyszłej konwencji turystycznej polsko-rumuńskiej.

Celem rozwinięcia życia towarzyskiego wśród członków Oddziału co drugą środę odbywają się w lokalu Oddziału zebrania towarzyskie, w czasie których uproszeni prelegenci wygłaszali referaty z zakresu turystyki, narciarstwa i t. d. wyświetlano fotografje i przeźrocza. W okresie sprawozdawczym odbyło się 14 herbatek z referatami następującej treści: dr. Aleksander Kosiba: „Wrażenie z pobytu w Grenlandji“, dr. Aleksander Wąsowicz: „Himalaje w obrazach“, prof. Adam Lenkiewicz: „Szlakiem narciarskim od Sławska do Worochty“, dr. Aleksander Kosiba: „Niektóre spostrzeżenia z życia Eskimosów“, prof. dr. Franciszek Smolka: „O kraju nieznanym, co się zwie Polesie“, mgr. Marjan Konopacki: „Moje wakacje na Huculszczyźnie“ cz. I i cz. II-ga, Zbigniew Schneigert: „Na żaglach do Anglji“, dr. Bolesław Popielski: „Apteczka turysty“, dr. Piotr Kontny: „Ze studjów nad Huculszczyzną“, Grzegorz Syniewski: „Święto Prutu“, Związek Pań Domu: pokaz kulinarny p. t. „Kuchnia turysty“. Na herbatki uczęszczało przeciętnie 45 osób.

Prócz szczególnie żywo rozwijającej się Sekcji narciarskiej, o której piszemy w dziale „Narciarstwo“, istnieje przy Oddziele sekcja kajakowa, złożona z 20 członków, na której czele stoi inż. Polturak Leopold i sekcja gier sportowych, złożona z 10 członków, na której czele stoi Konopacki Władysław.

Koło w Przemyślu

liczące 42 członków do którego Zarządu należą: prezes dr. Zaczek, dr. Neus i dr. Biber.

Koło w Iwoniczu

liczące 25 członków. Zarząd jego tworzą hr. Załuski Bogdan, inż. Postępski Romuald, Dęmbski Zygmunt, Rygiel Antoni, Tumas Leon, Maciegów Eugenjusz, dyr. Klimek Wiktor, Łącka Helena i inż. Gołaszewski Leon. Koło posiada ruchliwą sekcję narciarską.

Koło w Dolinie

liczące 15 członków. Do Zarządu należą: inż. Dżułyński i dr. Zabiega.

Oddział w Łodzi.

Rok założenia 1923. Skład Zarządu: prezes dr. inż. Loth Emiljan, I. wiceprezes płk. dr. Więckowski Stanisław, II. wiceprezes inż. John Adolf Franciszek, I. sekretarz Pfeiffer Ryszard, II. sekretarz Woszczyk Piotr, III. sekretarz Bergwitz Herbert, I. skarbnik Jarociński Kazimierz, II. skarbnik Szmalc Alfred, Bajer Czesław (jako reprezentant Koła Taterników), inż. Wendt Herman (jako reprezentant sekcji narciarskiej), red. Wagner Wacław, dr. Stołyhwo Tadeusz oraz zastępcy prof. Lorenz Zygmunt, inż. Sulikowski Kazimierz, mgr. Goliński Władysław i dyr. Mińkowski Aleksander.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Podciechowski, Kleck Wacław i dr. Ściesiński Kazimierz. Sąd Honorowy: ks. Kotula Karol, inż. Biedrzycki, dr. Szelągowski Stanisław.

Walne Zgromadzenie odbyło się 31 marca 1935 r. zaś nadzwyczajne w celu uchwalenia nowego statutu 20 października 1935.

W łonie Zarządu funkcjonowały następujące komisje: komisja propagandowa w składzie red. W. Wagner, dr. T. Stołyhwo, inż. A. Fr. John, zast.: prof. Z. Lorentz inż. K. Sulikowski, St. Sandmeer; Komisja lokalowa w składzie: inż. K. Wendt, Cz. Bajer, T. Woszczyk, red. W. Wagner, K. Jarociński; „Łódzka Delegatura Komitetu Święta Gór“ w składzie: dr. inż. E. Loth, inż. A. Fr. John, inż. H. Wendt, red. W. Wagner, Cz. Bajer, K. Jarociński, dyr. A. Mińkowski, W. Kleck, R. Pfeiffer, oraz Komisja Ochrony Przyrody (w stadjum organizacji) w składzie: inż. K. Sulikowski, dr. K. Ściesiński, inż. J. Adamowiczówna.

W dwa tygodnie po objęciu władzy przez obecny Zarząd zaszła konieczność przeniesienia sekretarjatu Oddziału z dotychczasowego lokalu przy ul. Piotrkowskiej L. 102, udzielonego mu bezinteresownie przez Stowarzyszenie Techników, do nowego pomieszczenia, a jednocześnie stworzenia stałej obsługi członków, którzy korzystali dotąd z honorowej pracy p. Heleny Zdrojewskiej.

W związku z powyższem Zarząd postanowił na nadzwyczajnem posiedzeniu w dniu 16. IV. 1935 r. niezwłocznie przenieść sekretarjat do zaofiarowanego mu bezinteresownie przez Polską Agencję Telegraficzną lokalu przy ul. Piotrkowskiej 125; ustalić adres korespondencyjny na imię drugiego sekretarza Zarządu p. Piotra Woszczyka, Piotrkowska 125, uruchomić dwa dwugodzinne dyżury w tygodniu dla załatwienia spraw członkowskich, zobowiązać członków Zarządu i zastępców do obsługi dyżurów. Jednocześnie wyłoniona przez Zarząd komisja lokalowa przystąpiła do poszukiwania odpowiedniego lokalu na stałą siedzibę Oddziału. Pomimo trudności finansowych sprawa ta została pomyślnie załatwiona; Oddział zawarł ze Stowarzyszeniem Aptekarzy umowę na podnajem od dnia 1. VII. 1935 r. jednego pokoju przy ul. Piotrkowskiej 120, za sumę zł. 50 miesięcznie z prawem używalności sali posiedzeń pod warunkiem dodatkowych opłat na oświetlenie. Przeniesienie sekretarjatu do nowego lokalu nastąpiło ze względów technicznych dopiero 15. IX. 1935 r. W międzyczasie członkowie Zarządu ofiarnie pracowali nad załatwianiem wszelkich spraw członkowskich w czasie dyżurów w P. A. T.

Jednocześnie Zarząd wykazywał dużą aktywność w życiu wewnętrzno-organizacyjnem i społecznem.

Zgon Marszałka Piłsudskiego zgromadził członków zarządu na nadzwyczajnem posiedzeniu w dniu 17. V. 1935 r., na którem uchwalono stosowną rezolucję żałobną oraz zainicjowano listę ofiar wśród członków Oddziałów na wzniesienie w Lesie Wolskim pod Krakowem Kopca Marszałka Józefa Piłsudskiego. W wyniku tej akcji zebrano zł. 603, które wraz z wyasygnowaną przez Oddział sumą zł. 100, przekazano Komitetowi Budowy Kopca Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W związku z prośbą p. starosty grodzkiego dr. Wrony, Zarząd wyłonił na Nadzwyczajnem Zebraniu w dniu 22. VI. 1935 r. ze swego grona „Łódzką Delegaturę Komitetu Święta Gór“, która przeprowadziła odpowiednią akcję propagandową na gruncie miejscowym.

Okres powakacyjny zaznaczył się ponownem nasileniem prac Zarządu, które zogniskowały się głównie dokoła trzech spraw: urządzenia wewnętrznego lokalu; zaangażowania stałego funkcjonarjusza; uchwalenia nowego statutu.

W pierwszej z wymienionych spraw wydatną pomoc okazało Zarządowi Koło Taterników Łodzian, które zainicjowało dobrowolną składkę wśród członków Oddziału. Zbiórka przyniosła zł. 473,50. Wobec tego, że wydatki wyniosły zł. 764,80, przeto Zarząd nie zamknął jeszcze listy ofiar, licząc na pokrycie deficytu przez dalszych ofiarodawców.

Nowy statut Oddziału został uchwalony na Nadzwyczajnem Zgromadzeniu w dniu 20 października 1935 r., a następnie zatwierdzony przez Zarząd Główny P. T. T. w dniu 18 listopada 1935 r. Ostatnio statut został zgłoszony do Urzędu Wojewódzkiego w celu zarejestrowania.

Następnie zasadniczego uregulowania domagała się sprawa odpowiedniego pomieszczenia składnicy narciarskiej, która mieściła się dotychczas na strychu odstąpionym Oddziałowi przez tutejszy oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego W związku z powyższem Zarząd wynajął od Polskiej Agencji Telegraficznej salę przy ul. Piotrkowskiej 125, doskonale nadającą się na składnicę.

Z innych spraw Oddziału należy wymienić: uporządkowanie kartoteki członkowskiej, działalność odczytową prowadzoną wspólnie z Kołem Taterników, kontynuowanie zbiórki na fundusz budowy schroniska, który w końcu 1935 r. wyniósł zł. 610,50, udział w posiedzeniach Zarządu Głównego i zjazdach delegatów w dn. 22 i 23 VI. 1935 r. w Stanisławowie oraz w dn. 20. X. 1935 r. w Krakowie, współudział w akcji sadzenia limb w Tatrach, wyrażający się w przeznaczeniu na ten cel subsydjum w sumie zł. 100 i wiele innych.

Ogółem Zarząd odbył w okresie sprawozdawczym 12 zebrań zwyczajnych i 3 zebrania nadzwyczajne.

O rosnącej popularności Oddziału w Łodzi świadczy dalszy wzrost liczby członków, opłacających składki z 216 w 1934 r. do 255 w 1935 r.

Przy Oddziale istniały i czynne były w okresie sprawozdawczym dwie sekcje sportowe: „Koło Taterników Łodzian" i „Sekcja Narciarska P. T. T. Łódź". W dniu 22 stycznia r. b. Zarząd Oddziału zatwierdził nowy regulamin Koła Taterników, reorganizujący Koło na nowych zasadach.

Wreszcie nadmienić należy, że Oddział posiada bibljotekę składającą się z 92 tomów i 179 przeźroczy.

Działalność Koła Taterników Łodzian oraz sekcji narciarskiej omawiamy na innem miejscu.

Oddział „Beskid" w Nowym Sączu.

Rok założenia 1906. Skład Zarządu: prezes prof. Rapf Feliks, wiceprezes Bukowski Henryk, sekretarz Golachowski Kazimierz, skarbnik Krajewski Stefan, członkowie: Bogusz Józef, Gargula Alfons, Kostańska Amelja, dr. Kozaczka Adam, Nowakowski Zbigniew, Szwenik Leon. Komisję Rewizyjną tworzyli: Hibl Ludwik, dr. Janczy Franciszek, Szeworski Stefan, zaś Sąd Honorowy: dr. Borowczyk Feliks, ks. dr. Cierniak Jędrzej, dyr. Tyrała Henryk.

Walne Zgromadzenie odbyło się 27 stycznia 1935 r.

Oddział gospodaruje nadal w schronisku w Szczawnicy Niżniej na Piaskach, posiada bibljotekę, która wzrosła w roku sprawozdawczym do pokaźnej liczby 390 tomów i 293 przeźroczy. Ponadto z dziedziny propagandowej urządził odczyt prof. dra W. Goetla: „Przez Afrykę od Przylądka Dobrej Nadziei do Aleksandrji".

W ciągu lata pertraktowano bezskutecznie z gminą Szlachtowa celem zakupna lub wydzierżawienia parceli na Przehybie pod schronisko. Ostatecznie okazało się, że do porozumienia się z gminą nie dojdzie. Wobec tego wybrano teren poza halą, lecz w jej bezpośredniej bliskości na gruncie hr. Stadnickiego. Pertraktacje o kupno w toku.

Oddział odnowił w ub. roku 30 km szlaku górskiego.

Istniejące dotąd przy Oddziale Koło w Grybowie było nieczynne.

Oddział „Gorce" w Nowym Targu.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes dr. Mora-Mieszkowski Zygmunt, wiceprezes: dr. Ptaś Karol, sekretarz Lubertowicz Juljan, skarbnik Jarosz Stanisław, członkowie: Bryniczka Józef, dr. Bolkot Władysław, Drużbacki Franciszek, Polak Edward, Ossowski Henryk, Olbrychtowicz Kazimierz.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Kador Alfred, mgr. Stachoń i dr. Hammerschlag

Izrael. Sąd Honorowy składał się z mgr. Kosseka, Lubertowicza Władysława i Zapiórkowskiego Adama.

W roku 1935 po otrzymaniu przez Oddział subwencji z Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji w kwocie 10.000 zł., przykryto budujące się nowe schronisko tymczasowym dachem, poczem wykończono prowizorycznie parter przez założenie podłóg, podwójnych okien, drzwi, pieców, tudzież przez wykończenie suszarni w suterynach i zaopatrzenie parteru w odpowiednie umeblowanie. W ten sposób trzy duże sale parterowe oddano do użytku narciarzy na sezon zimowy 1935/36. W schronisku zainstalowano radjo, a nadto powiększono bibljotekę.

Frekwencja turystów i narciarzy zwiększa się z dniem każdym tak, że jakkolwiek w „tymczasowem schronie" jest miejsc noclegowych 30, zaś w nowem schronisku znajduje się już obecnie 40 łóżek, czyli łącznie w obydwu budynkach 70 miejsc, — niejednokrotnie musiano dla pomieszczenia zgłaszających się na nocleg, umieszczać ich na siennikach na podłodze.

Oddział postawił sobie za zadanie dążyć do uzyskania dalszych znaczniejszych funduszów, by przy ich pomocy wykończyć w r. 1936 budujące się nowe schronisko w myśl planów zatwierdzonych przez władze i umożliwić w ten sposób swobodne pomieszczenie najmniej dla około 200 osób i dać tem samem turystom i narciarzom możliwie najwięcej wygody.

Staraniem Zarządu odbył się odczyt wygłoszony przez prof. dr. Walerego Goetla pt. „Prawda o Parku Pienińskim i Tatrzańskim", ponadto urządzono liczne wycieczki zbiorowe tak w porze letniej jak i zimowej.

Istniejące dotąd przy Oddziele Koło w Czarnym Dunajcu zostało zlikwidowane.

Oddział w Poznaniu.

Rok założenia 1921. Skład Zarządu: prezes dr. Smoluchowski Tadeusz, wiceprezes prof. dr. Jakubski Antoni, sekretarz dr. Kamiński Feliks, skarbnik mgr. Mrozek Władysław, członkowie: Byrt Jan, prof. Czekalski Józef, prof. Dedio Stanisław, dr. Gadomski A., inż. Hetper Zygmunt, prof. dr. Kilarski Jan, dr. Młodziejowski Jerzy, Rasińska Jadwiga.

Do Komisji rewizyjnej należeli: Stróżyński Józef, inż. Mroczkowski Władysław, prof. dr. Schmidt. W łonie Oddziału funkcjonowała komisja odczytowa w składzie: Czekalski, Dedio, Hetper, Młodziejowski i Smoluchowski.

Oddział licząc się z ewentualną budową schroniska w Dolinie Kościeliskiej, starał się zebrać w ciągu ostatnich lat pewne fundusze. Z chwilą jednakże, gdy rozbudowa schroniska na Pysznej posunęła się znacznie naprzód, — Oddział zamierza starać się o inne wykorzystanie leżących na lokacie kapitałów.

Już w zeszłem sprawozdaniu wspomniano o subwencjonowaniu naukowo-górskich prac, jakoteż znacznym datku zł. 500.— na Polską Wyprawę w Atlas. Obecnie toczy się żywa korespondencja z Zarz. Głównym, jakby najlepiej zużytkować fundusz ten i rok 1936 przyniesie prawdopodobnie realne wyniki tych usiłowań.

Pocieszającym objawem jest stałość liczby członków Oddziału pomimo ubytku zniżek kolejowych i kryzysu, oraz znaczny przyrost nowych. W 1936 r. Oddział zamierza poświęcić baczną uwagę rozrostowi stanu posiadania na Pomorzu, gdzie krystalizuje się ten ruch zwłaszcza w Bydgoszczy i Gdyni.

W końcu podnieść należy, że Oddział dysponuje bibljoteką składającą się z 200 tomów, 20 map i 160 przeźroczy. Żywa akcja odczytowa jaką Oddział rozwinął — przyczyniła się do znacznej jego popularyzacji. Odczyty były urządzane co sobotę w zimie i na wiosnę wspólnie z oddziałem Pol. Towarzystwa Krajoznawczego.

Delegatura w Bydgoszczy

skupiająca 12 członków. Delegatem jest inż. Dobrowolski Włodzimierz.

Delegatura w Gdyni

skupiająca 11 członków. Delegatem jest Niemierkiewicz Marjan, oraz

Delegatura w Grudziądzu

skupiającego 4 członków. Delegatem jest mjr. Gąsiorowski Henryk. Z końcem okresu sprawozdawczego przygotowano zamianę delegatury na osobne Koło P. T. T.

Oddział w Rabce.

Rok założenia 1921. Skład Zarządu: prezes ks. kan. Surowiak Jan, wiceprezesi red. Czoponowski Jerzy i Janowiec Andrzej, sekretarz Czoponowska Eleonora, skarbnik ks. Zapałowicz Stefan, członkowie Zarządu: Andersówna Zofja, ks. Bulanda Justyn, Huk Włodzimierz, Janowcowa Helena, Klempka Władysław, Korngruenowa Franciszka, Moskalski Ludwik, mgr. Pilcer Ignacy, Sobańska Karolina, dyr. Świerz-Zaleski Tadeusz, Tadrzyńska Władysława.

Komisję Kontrolującą tworzyli: dr. Cybulski Teodor, dr. Kaden Kazimierz, dr. Olszewski Józef.

Działalność Oddziału rozwijała się w 2 kierunkach: konserwacji urządzeń turystycznych i uregulowania stanu prawnego własność schronisk, oraz dalszych prac, związanych z uzupełnianiem eksponatów Muzeum Regjonalnego im. Wł. Orkana w Rabce i stworzeniem odpowiedniego dla nich pomieszczenia.

Schronisko na W. Luboniu było otwarte przez cały rok i zwłaszcza w sezonie letnim cieszyło się dużą frekwencją. Inwentarz schroniska został częściowo uzupełniony.

W schronisku na Starych Wierchach w Gorcach uporządkowano stan prawny własności w ten sposób, że od hr. L. Wodzickiego z Poręby Wielkiej zakupił Zarząd Główny parcelę gruntową o powierzchni 15 arów, oraz budulec zużyty do budowy schroniska za cenę zł. 1.500. Nieruchowość ta po załatwieniu formalności prawnych będzie zahipotekowaną na rzecz całości P. T. T. z tem, że Oddziałowi P. T. T. w Rabce będzie przysługiwać nieograniczone w czasie prawo użytkowania tego objektu.

Nadzór nad schroniskami z ramienia Oddziału bezinteresownie pełnił Dr. Żebracki Witold.

Obok schronisk prowadził Oddział Turystyczny dom noclegowy w Rabce mieszczący się w willi „Wisła", w którym jednak frekwencja była słaba, mimo b. niskich cen noclegów.

Ponieważ program rozbudowy szlaków turystycznych w regjonie gospodarki turystycznej Oddziału został całkowicie wykonany i dalsza rozbudowa tych urządzeń nie jest przewidywana, Oddział ogranicza się do konserwacji znakowań, odnawiając rok rocznie jedną trzecią część szlaków.

Na ogólne żądanie letników, którzy licznie korzystają z porad i informacyj Biura w sezonie letnim i zimowym, Oddział wznowi w nadchodzącym sezonie letnim zbiorowe wycieczki w Beskid Wyspowy, Gorce, Pieniny, na Babią Górę i w Tatry.

W toku organizacji znajduje się również Sekcja narciarska.

Ilość eksponatów w Muzeum Regjonalnem przy Oddziale P. T. T. w Rabce, pozostającem pod kierownictwem Ks. Justyna Bulandy, w roku sprawozdawczym znacznie wzrosła i przekroczyła sumę jednego tysiąca. Ponieważ dotychczasowe pomieszczenie Muzeum w dzwonnicy starego kościoła w Rabce zagrażało eksponatom, Oddział, uznając czasowo stary kościół za najbardziej odpowiednie miejsce dla Muzeum, przystąpił do przebudowy wnętrza dzwonnicy, stwarzając cztery stylowo wykończone sale muzealne z urządzeniem wewnętrznem. Obecnie eksponaty są systematycznie rozmieszczane w obrębie poszczególnych sal, przyczem wyodrębniono następujące działy: świątków, ceramiki, etnografji i sztuki ludowej.

Ze względu na bezpieczeństwo, zarówno kościoła, cennego zabytku podhalańskiego budownictwa drewnianego, jak również i zbiorów muzealnych, jest rzeczą konieczną i pilną założenie dobrych gromochronów, oraz przeprowadzenie najpilniejszych robót konserwacyjnych budynku. Oddział zainteresuje tą sprawą Krakowski Urząd Konserwatorski, licząc na jego życzliwe poparcie.

Rozwój Muzeum Regjonalnego w Rabce, które zdobyło w krótkim czasie wiele cennych i oryginalnych eksponatów, a nawet pewną ilość unikatów, postępuje szybko naprzód, tak, że Muzeum to stanowi już dzisiaj najpoważniejszą kulturalną placówkę w zdrojowisku i zasługuje na najżywsze zainteresowanie i poparcie ze strony wszystkich czynników. Dlatego z uznaniem podnosimy fakt ofiarowania znacznego datku na cele muzealne przez P. Ministra Spraw Zagranicznych Józefa Becka (300.— zł.), przyznanie subwencji przez Ministerstwo Komunikacji na zabezpieczenie eksponatów (500.— zł.), oraz dotację Gminy Rabki (100.— zł.).

Oddział w Radomiu.

(Sprawozdania nie nadesłał).

Oddział w Sanoku.

Rok założenia 1929. Skład Zarządu: prezes Jasiński Ludwik, wiceprezes dr. Domański Stanisław, sekretarz Tomasik Tomasz, skarbnik mgr. Hrabar Jan, członkowie hr. Potocki Jan, hr. Potocki Stanisław, dr. Rajchel Jan, Robel Marjan, inż. Kosina Jan, Wiktor Paweł, rtm. Ryl Bolesław, mjr. Stahlberger Stanisław, Wawrosz Czesław, dr. Słuszkiewicz Edmund, dr. Domański Stanisław, dr. Baraniecki Bolesław. W ciągu roku dokooptowano inż. Kościuszkę Tadeusza i Pytla Stanisława.

Komisję Rewizyjną tworzyli: insp. Szemelowski Antoni, inż. Fingerhut Maksymiljan, Wasylewiczówna Matylda.

W łonie Zarządu funkcjonowały trzy komisje, a to: turystyczna (inż. Kosina J., mjr. Stahberger, dr. Domański, Potocki Stanisław, mgr. Hrabar, rotm. Ryl), propagandowa (dr. Słuszkiewicz, prof. Baraniecki, rtm. Ryl, Tomasik), oraz letniskowo-gospodarcza (dr. Domański, dr. Rajchel, Potocki, Wiktor, Wawrosz, inż. Kościuszko, Pytel).

Walne Zebranie odbyło się 22 stycznia 1936 r.

Oddział reaktywował swą działalność w dniu 21 stycznia 1936 r. po kilkuletniem milczeniu i ostatnio zajął się znakowaniem szlaków na terenie swojej działalności. W najbliższej przyszłości zamierzone jest zawiązanie Kół w Lesku, Brzozowie i Rymanowie.

Oddział pomimo trudnych warunków zdołał skupić 55 członków.

Oddział w Stanisławowie.

Rok założenia 1876. Skład Zarządu: prezes inż. Firich Antoni, I. wiceprezes Buczek Tadeusz, II. wiceprezes płk. Lochschmied Rudolf, sekretarz Dziurzyński Zenon, skarbnik mgr. Szwabowicz Witold, gospodarz mgr. Gryczuk Juljan. Członkowie: prof. dr. Brygider Włodzimierz, Heyzman Kazimierz, płk. dypl., Kaliński Władysław (ustąpił w ciągu roku w związku z przeniesieniem służbowem), inż. Katz Maurycy, insp. Kusiba Tadeusz, prof. Sawicki Franciszek, mjr. Madej Adam, inż. Ohly Stefan, mgr. Rydel Tadeusz, dr. Tomaszek Stanisław, Trembiński Apolinary, dr. Wilder Oskar.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Misiołek Stanisław, inż. Swoboda Jan, Wiśniowski Mieczysław. Sąd Honorowy: gen. Łukoski Kazimierz, dr. Kuryś Stanisław, prof. Rosenbaum Maksymiljan.

Walne Zebranie odbyło się 24 maja 1935 r. W łonie Zarządu funkcjonowała komisja Techniczno-budowlana w składzie inż. Ohly St., inż. Katz M., insp. Kusiba T., inż. Kisielewski Zygmunt, Heyzman K., robót w górach (Dziurzyński Z., Drabik Tadeusz, Sobolewski Michał) i wycieczkowo-turystyczna (Buczek T., Dziurzyński Z., Drabik T., Sobolewski M.).

Staraniem Oddziału umieszczone zostały tablice orjentacyjne i mapy z objaśnieniami na stacjach kolejowych wzdłuż doliny Prutu tam, gdzie ich dotychczas nie było względnie było ich za mało. Dzięki zasłudze p. Drabika Tadeusza Oddział posiada obecnie dokładnie opracowaną metrykę szlaków wyznakowanych, która oddaje nieocenione usługi na zjazdach turystycznych, konferencjach i t. p. pozwalając na stałą ich ewidencję.

Najbardziej imponującą pracą było wyznakowanie nowej trasy „Marszu szlakiem II Brygady Legjonów". Znakowania tego dokonało 3 członków Oddziału pod osobistem kierownictwem sekr. Oddziału Dziurzyńskiego Z. w ciągu około 4 tygodni. Z uwagi na to, że znakowanie wykonywano już w czasie sezonu zimowego i to w bardzo niesprzyjających warunkach atmosferycznych, włożono w nie dużo poświęcenia, wysiłku i pracy, co jednak nie poszło na marne, gdyż w rezultacie stworzono szlak wyznakowany pierwszorzędnie. W szczególności wspomnieć należy, że na trasie wycięto w lesie ścieżki długości 5 km, oraz umieszczono słupy o wysokości 3.5 m celem ułatwienia orjentowania się w terenie w czasie ciężkich warunków atmosferycznych. Zauważyć także należy, że szlak powyższy wyznakowany trwale, posiada obok walorów narciarskich również pierwszorzędne znaczenie dla turystyki letniej.

Ponadto Oddział rozwijał podobnie jak w latach ubiegłych także w roku sprawozdawczym bardzo ożywioną i intensywną działalność. W sezonie letnim t. j. w czasie od 15/VI—15/IX 1935 r. urządzono szereg wycieczek turystycznych z Jaremcza i Worochty jakoteż ze Stanisławowa. Wycieczki z Jaremcza i Worochty organizowane były przez Biura Informacyjno-Wycieczkowe Oddziału, prowadzone przez dokładnie obznajomionych z terenem Karpat Wschodnich przewodników, którzy ukończyli uprzednio zorganizowany przez Oddział specjalny kurs o bardzo szerokim i bogatym

programie. Ogółem urządzono w sezonie letnim 84 wycieczek, w tem pieszych 62, kolejkami i autokarami 18 i 4 wycieczki zagraniczne pociągami (3 do Czechosłowacji i 1 do Rumunji, 450 osób). Pod względem frekwencji ogółem wzięło udział w wycieczkach 1873 osób. Dość duży w porównaniu z rokiem ubiegłym spadek frekwencji przypisać należy nieszczególnym warunkom atmosferycznym w sezonie letnim roku sprawozdawczego.

Oddział spodziewa się, że sezon letni w roku 1936 da o wiele lepsze wyniki dzięki przeprowadzonej ostatnio reorganizacji oraz dzięki temu, że Oddział naskutek swych usilnych starań otrzyma do dyspozycji autokary z Ministerstwa Komunikacji.

Oddział posiada 4 schroniska i 2 schrony we własnych budynkach a to: pod Chomiakiem, na Przełęczy Tatarskiej, na Zaroślaku pod Howerlą, na Niżnej pod Doboszanką i 2 schrony pod Borewką.

W roku sprawozdawczym poczyniono szereg inwestycyj schroniskowych. I tak: w schronisku pod Chomiakiem przerobiono fundament, zainstalowano gromochron i wykonano częściowo rów odwadniający i mur oporowy za łączną kwotę zł. 936.40. Wykończenie rowu odwadniającego i muru oporowego preliminowane jest na rok 1936 na kwotę zł. 3.600 —, niezależnie od tego przewidywane jest ujęcie źródła wody, przeprowadzenie instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych oraz wyprawa budynku schroniska wewnątrz, na łączną kwotę ponad 4.000.— zł.

W schronisku na Przełęczy Tatarskiej ukończono w roku sprawozdawczym budowę studni kosztem zł. 530.60. Na rok 1936 przewidywane są drobne inwestycje oraz uzupełnienie inwentarza na łączną kwotę zł. 700.—

Schronisko na Zaroślaku pod Howerlą otrzymało w roku 1935 elektryczne oświetlenie, a nadto dokonano przeróbki niemal wszystkich pieców i uzupełniono inwentarz. W roku 1936 przewidywane są dalsze inwestycje przedewszystkiem asenizacyjne, wodociągowe i kanalizacyjne, których koszt obliczony został na kwotę ponad 6.000.— zł.

O ile chodzi o schronisko na Niżnej pod Doboszanką, to w roku sprawozdawczym zaopatrzono je w dostateczną ilość inwentarza.

Schronami pod Borewką opiekuje się nadzwyczaj troskliwie Koło w Kałuszu. Dzięki wysiłkom tegoż, schron nowy (sezonowy) pod Borewką został w roku sprawozdawczym kompletnie wykończony i urządzony. Niezależnie od tego, Koło w Kałuszu urządziło przy pomocy finansowej Zarządu Głównego P. T. T. stację turystyczną w Brosznowie, jakoteż przeprowadziło kilka szlaków turystycznych na powierzonym swej opiece terenie górskim. Ogromnie żywa i wszechstronna działalność tego Koła zasługuje na specjalne wyróżnienie spośród 7 Kół Oddziału czynnych w roku sprawozdawczym.

Ponadto Oddział posiada 11 stacyj turystyczno-noclegowych oraz 2 kioski jako pomieszczenie dla biur informacyjno-wycieczkowych, które czynne są w Jaremczu w sezonie letnim, w Worochcie zaś w sezonie letnim i zimowym.

W roku sprawozdawczym nie prowadził Oddział żadnej budowy spowodu braku funduszów, ograniczył się jedynie do poczynienia koniecznych inwestycyj w istniejących schroniskach, a resztę wpływów użył na spłatę zobowiązań, które w rezultacie tak planowej gospodarki zmniejszyły się bardzo wydatnie. W roku 1936 Oddział przystąpi do realizacji programu budowy dalszych schronisk. Na pierwszym planie jest budowa nowego schroniska przy klauzie Zubrynki pod Doboszanką; w dalszym zaś programie — budowa schroniska w Rafajłowej. Wspomnieć należy, że wszelkie formalności wstępne związane z tą budową oraz przygotowanie kosztorysu i kupna gruntu zostały załatwione. Wkońcu Oddział przystąpić ma także w r. 1936 do przygotowania budowy reprezentacyjnego schroniska na Zaroślaku pod Howerlą najprawdopodobniej obok obecnie istniejącego schroniska. Projekt tego schroniska jest w opracowaniu, a realizacja jego uzależniona jest całkowicie od ostatecznej aprobaty i finansowej pomocy czynników państwowych.

Osobny rozdział działalności Oddziału stanowi działalność Koła fotografów-amatorów Oddziału. Na czele jego stoją prezes Buczek T., wiceprezes prof. Rosenbaum M., sekretarz inż. Katz M., skarbnik Wiśniowski Mieczysław i jako członkowie inż. Kohn Emanuel, Domański Zygmunt, Gajkowski Antoni, Fribes Gwido. Koło to liczy 32 członków. Do najważniejszych czynów jego należy urządzenie III Wystawy Sztuki Fotograficznej, której otwarcie nastąpiło dnia 29. IX. 1935 r. Wystawa ta zgromadziła prace 48 autorów łącznie z wystawcami stanisławawskimi, którzy tym razem odnieśli znaczny sukces, jak to wynika z recenzyj prasy fotograficznej.

Z około 350 prac przyjęto na wystawę 283. Z okazji powyższej wystawy, wydano ilustrowany katalog, o którym z uznaniem wyrażają się tak wystawcy jak i prasa. Drugą imprezą poprzedzającą wystawę był konkurs pod hasłem „Stanisławów w obrazie", którego wynikiem był nabytek przez Koło bardzo cennych i wartościowych prac stanisławowskich amatorów, zrzeszonych przeważnie w Kole. Na konkursie tym nagrodzono 10 autorów z 24 pracami. Zasadniczym krokiem zwrotnym dla dalszego rozwoju naszego Koła było przystąpienie do Związku Polskich Towarzystw Fotograficznych w Warszawie. Ostatnio Koło przez swoich członków brało czynny udział w Wystawach zamiejscowych, a to: w dorocznym Salonie w Warszawie oraz w Wystawie fotografiki we Lwowie. Pięknie rozwijająca się placówka fotografiki niewątpliwie znajdzie naśladowców wśród innych Oddziałów P. T. T.

Przy Oddziele istnieje Sekcja ochrony przyrody oraz doskonale rozwijająca się Sekcja narciarska (patrz rozdział „Narciarstwo").

Koło w Bitkowie

liczące 18 członków. Skład Zarządu: prezes Szulc Leopold, sekr. Szumański Wład.,

Koło w Delatynie

liczące 21 członków. Skład Zarządu: prezes dr. Matuszewski Józef, wiceprezes inż. Trachtenberg Borys, sekr. Siegelwachs,

Koło w Jaremczu

liczące 16 członków. Skład Zarządu: prezes inż. Białęski Władysław, sekr. Bieńkowski Józef,

Koło w Kałuszu

liczące 37 członków. Skład Zarządu: prezes inż. Rokita Wiktor, sekr. prof. Sytnik Jan,

Koło w Mikuliczynie

liczące 14 członków. Skład Zarządu: prezes Błażek Władysław, sekr. Hillman Jak.,

Koło w Nadwórnej

liczące 19 członków. Skład Zarządu: prezes starosta Cais Teodor sekr. dr. Schall Maksymiljan,

Koło w Sołotwinie

liczące 16 członków. Skład Zarządu: prezes dyr. Urbanowski Juljan, wiceprezes inż. Wandurski Zygmunt, sekr. Richter Ryszard.

Oddział w Stryju.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes dr. Lassota Feliks, wiceprezes dyr. Świderski Franciszek, II. wiceprezes nadkom. Słoka Władysław (później od 9. X. 1935 dokooptowano na miejsce tegoż, wskutek jego przeniesienia, Jarosza Władysława), sekretarz prof. Bielas Marjan, skarbnik Rempel Feliks, członkowie Wąsowiczówna Helena, dr. Becher Jonas, Wasong Jan. Komisję Rewizyjną tworzyli: Ornstein, Klein i Krasiński.

Zarząd Oddziału współdziałał w organizowaniu „Święta Gór" w roku ubiegłym w Skolem oraz Wystawy regjonalnej urządzonej przez tamt. Koło P. T. T. Zarząd zorganizował wycieczkę popularną ze Stryja do Skolego w czasie wspomnianej imprezy.

W roku 1935 Oddział pomagał w organizowaniu „Dnia Narciarza", w czasie którego odbyły się imprezy narciarskie jak: biegi, skijöring za koniem, motocyklem i t. d. — przy licznym udziale młodzieży P. W. i W. F.

Zarząd wraz z członkami Oddziału odbył wycieczkę do Bubniszcza celem pobrania odłamka skały, który został przewieziony i złożony na kopcu Marszałka Józefa Piłsudskiego na Sowińcu.

Oddział utrzymuje sezonowe Biuro informacyjno-wycieczkowe w Morszynie organizując wycieczki piesze i samochodowe na przestrzeni Worochta—Truskawiec.

Oddział „Pieniński" w Szczawnicy.

Rok założenia 1890. Skład Zarządu: prezes dr. Werner Artur, wiceprezes Masztelarz Juljan, sekretarz dr. Sonnenthal Paweł, skarbnik inż. Walczenko Włodzimierz

oraz inż. Kociołek Leon, inż. Smulski, Woroniecki Adam i dr. Laskowski jako członkowie.

Komisję Rewizyjną tworzyli: dyr. Palczewski Stefan, dr. Riegelhaupt Salomon, Brzękowski Jan, Sąd Honorowy dr. Lustig B. i Majerczak Jacenty.

Walne Zebranie odbyło się 9 lutego 1936 r.

Oddział jest gospodarzem dwóch placówek turystycznych a to wydzierżawionego od Jacentego Majerczaka domu w Szczawnicy Niżnej i „Gospody Pienińskiej", znajdującej się u wejścia do Parku Narodowego w Pieninach, w której prowadzona jest restauracja dla wygody członków P. T. T.

Pod względem wycieczek, odczytów, zebrań towarzyskich, kursów narciarskich i t. d. działalność Oddziału w roku ub. była bardzo nikła, jednakowoż obecnie Zarząd ma zamiar, zlikwidowawszy spory wewnętrzne między członkami ze Szczawnicy i Krościenka rozwinąć ożywioną działalność.

Oddział Pieniński P. T. T. pozostał w stałym kontakcie z Kierownictwem Parku Narodowego w Pieninach. Również udzielał Oddział Pieniński przebywającym na terenie Krościenka i Szczawnicy przedstawicielom W. I. G. licznych wskazówek i współdziałał z nimi w pracach kartograficznych.

Oddział P. T. T. współdziałał nadto z władzami administracyjnemi w sprawie uregulowania flisactwa na Dunajcu, czego rezultatem było częściowe usprawnienie porządku i kolejności w przewozie łódkami.

Oddział w Tarnowie.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes Ks. Dr. Pinda Franciszek, wiceprezes Dr. Hempel Stanisław (później inż. Dyrdoń), sekretarz Dr. Carewicz Emiljan, skarbnik Wysocki Tadeusz (później inż. Leuchter M.), członkowie: inż. Dyrdoń A., Dr. Fink H., prof. Godowski M., inż. Ignatowicz K., inż. Ogłaza L., Dr. Simche Z., Tyrybon T. (jako delegat Koła w Rzeszowie).

Komisję Rewizyjną tworzyli: dr. Weiss, Wasserman J., Reich J., a Sąd Honorowy dr. Małecki, inż. Mierzejewski, dr. Oberleder.

Walne Zgromadzenie odbyło się 17 lutego 1935 r. a nadzwyczajne dnia 5. XI. 1935 poświęcone uchwaleniu statutu.

Oddział posiada stacje turystyczne na Lubaniu i w Czorsztynie (w hotelu Szperlinga). Nadto staraniem Sekcji Narciarskiej Oddziału urządzono całoroczną stację turystyczną na Lubince w pobliżu Wału w Pogórzu Rożnowskiem.

Przy oddziele została utworzona sekcja ochrony przyrody pod przewodnictwem prof. dr. Simchego.

Koło w Rzeszowie

liczące 23 członków, do którego Zarządu należą prezes mgr. Uzarski J., wiceprezes Dihm Stanisław, sekretarz Tyrybon J., skarbnik Wróbel W.

Oddział w Warszawie.

Rok założenia 1918. Skład Zarządu: prezes Osiecki Stanisław, wiceprezes Jaroszyński Jan, sekretarz Rożycka Jadwiga, skarbnik dr. Rozenkranz Achilles, zastępca inż. Rzewnicki Jan, członkowie: Dzięciołowski Bohdan, prof. Drewnowski Kazimierz, Kubacki Kornel, Mogilnicki Henryk, Lenartowicz Stanisław, Rothert Bolesław, Bernadzikiewicz Stefan. Komisję Rewizyjną tworzyli: Jenike Karol, Kręcki Jan i Jankowski Jan.

Zarząd został podzielony na 3 Komisje: schroniskową (St. Osiecki, J. Jaroszyński), wycieczkową (B. Rothert, St. Lenartowicz), odczytową (K. Drewnowski, J. Jaroszyński, K. Kubacki).

W ciągu roku 1935 odbyło się 1 posiedzenie zwyczajne doroczne i jedno nadzwyczajne oraz 5 zebrań miesięcznych, na których frekwencja wynosiła średnio ok. 450 osób.

Na zebraniach miesięcznych były wygłoszone następujące odczyty: 31. I. 1935 — dr. Mieczysław Orłowicz: „Z Beskidów Huculskich", 14. III. 1935 — Stanisław Osiecki: „Katastrofa na Nanga Parbat", 30. IV. 1935 — płk. Tadeusz Zieleniewski: „Wędrówka narciarska od Gorganów po góry Czywczyńskie", 31. X. 1935 — prof. dr. Marjan Sokołowski: „Polska wyprawa wysokogórska w Kaukaz", 3. XII. 1935 — Wiktor Ostrowski: „Wyjście na Dych-Tau oraz turystyka wysokogórska w Z. S. S. R.".

Zarząd Oddziału odbył 4 posiedzenia plenarne i 8 posiedzeń prezydjum.

W sezonie letnim dr. Mieczysław Orłowicz prowadził 3 wycieczki: w Gorgany, na Czarnohorę i w Beskidy Huculskie przy udziale 18 osób, Beskidy Śląskie i Tatry przy udziale 5 osób oraz w Góry Świętokrzyskię przy udziale 9 osób.

Bibljoteka Oddziału składa się z 397 tomów, przy bibljotece czynna jest czytelnia pism turystycznych polskich i zagranicznych. Zbiór przeźroczy Oddziału wzrósł w roku 1935 o 169 sztuk i wynosi obecnie 3.784, w czem tatrzańskich — 1.728, z Beskidów Wschodnich i Zachodnich — 877, z Alp, Kaukazu, Himalajów i innych — 1.179. Pozatem Oddział posiada 350 negatywów i fotografji. Wartość tych zbiorów wynosi ok. 3.800.

Majątek Oddziału w Tatrach stanowi schronisko na Hali Gąsienicowej wartości zł. 531.000 oraz inwentarz wartości zł. 53.318. W roku sprawozdawczym wybudowano w schronisku 2 natryski na ciepłą i zimną wodę, na drugiem piętrze przeniesiono do jednej ubikacji wszystkie umywalnie, przeznaczając ubikację drugą wyłącznie dla ustępów, dobudowano przy budynku gospodarczym nowy chlewek, oraz poprawiono lodownie. W pobliżu schroniska w celu zadrzewienia posadzono 30 limb i około 100 kosówek, które zostały ogrodzone. Schronisko podobnie, jak w latach ubiegłych, administrowane jest we własnym zarządzie, administratorką była p. Helena Bauerówna. Frekwencja noclegowa w schronisku wynosiła w roku 1935 — 8.710 noclegów wobec 6.997, 9.034, 8.108, 7.847, w latach 1934, 33, 32, 31, w porównaniu więc z rokiem ubiegłym liczba noclegów wzrosła o 1.713, głównie jednak w starem schronisku. Ruch turystyczny w roku ubiegłym był w dalszym ciągu stosunkowo słaby, głównie spowodu złych warunków atmosferycznych. Opłata za noclegi w schronisku wynosiła: zł. 3 w pokojach i zł. 2 na sali na poddaszu dla nieczłonków, dla członków zaś P. T. T. zł. 2 i zł. 1. Z praw członkowskich w schronisku korzystali w roku ubiegłym członkowie Warszawskiego Klubu Narciarskiego, wzamian za udzielenie zniżki członkom Oddziału w schronisku w Dolinie Chochołowskiej, członkowie Karpackiego Towarzystwa Narciarskiego wzamian za zniżki w schroniskach K. T. N. Z dniem 1 stycznia 1936 r. ceny noclegów w schronisku zostały obniżone i wynoszą dla członków w pokojach 4 i 6-łóżkowych zł. 1.75 i w pokojach większych 14 i 16-łóżkowych zł. 1.50, a wieży i strychu zł. 1, dla nieczłonków zaś odpowiednio zł. 2.50, 2.25 i 1.50.

W roku sprawozdawczym odnowiono ścieżkę z Kuźnic na Halę Gąsienicową, oraz uporządkowano kilka ścieżek w okolicy Hali Gąsienicowej.

W ubiegłym roku Zarząd nie mógł przystąpić jeszcze do budowy drugiego schroniska drewnianego, zaprojektowanego w r. 1934 w dalszym ciągu, spowodu braku zgody wspówłaścicieli Hali. Zakupiony materjał drzewny został odpowiednio zabezpieczony.

W sprawozdawczym 1935 roku zaszedł w terenie gospodarki Oddziału w Tatrach wysoce smutny fakt z punktu widzenia ochrony przyrody. Zorganizowana przy wybitnym udziale Ministerstwa Komunikacji spółka przystąpiła do wybudowania kolejki linowej z Kuźnic na Kasprowy Wierch, wbrew licznym protestom tak Towarzystwa Tatrzańskiego jak i innych towarzystw turystycznych, Ligi Ochrony Przyrody oraz wbrew opinji Państwowej Rady Ochrony Przyrody. W ten sposób zostały unicestwione długoletnie zabiegi Oddziału o zabezpieczenie pierwotnego wyglądu Hali dla przyszłego Parku Narodowego, dla którego to celu wyłożono znaczne fundusze na zakupno udziałów na Hali Gąsienicowej. Hale Gąsienicowa i Goryczkowa uległy na znacznych przestrzeniach zniszczeniu przez wytrzebienie lasu, budowę dróg, rozsadzanie skał, dowóz materjałów, szczyt zaś Kasprowy zeszpecony został wzniesieniem pod nim obszernego budynku przeznaczonego na stację kolejki i restaurację. Niezależnie od tego spółka zażądała wywłaszczenia 2½ ha terenów na szczycie Kasprowego dla bliżej nieskonkretyzowanych celów.

W roku sprawozdawczym Oddział nie korzystał z żadnych subwencji natomiast z własnych funduszów udzielił subwencje: Oddziałowi P. T. T. w Stanisławowie w kwocie zł. 400, Oddziałowi P. T. T. w Krynicy w kwocie zł. 200.

W roku sprawozdawczym istniały przy Oddziele: Koło Wysokogórskie P. T. T., które ostatnio przystąpiło do Klubu Wysokogórskiego P. T. T., sekcja narciarska oraz sekcja ochrony gór (o działalności ich patrz rozdziały: „Turystyka wysokogórska“, „Ochrona przyrody“ i „Narciarstwo“).

Oddział w Wilnie.

Rok założenia 1924. Skład Zarządu: prezes prof. dr. Czeżowski Tadeusz, wiceprezes dr. Zaremba Stanisław K., sekretarz Zajkowska Aleksandra, skarbnik dr. Kapp Michał, członkowie: Aleksandrowiczowa Marja, dr. Kruszyński Jan, Zynda Bolesław.

Komisję rewizyjną tworzyli: prof. dr. Kempisty, Makojnik Wiesław, Mrózek Karol. Sąd Honorowy: dr. Brenstein Michał, prof. dr. Kempisty Stefan, prof. dr. Rudnicki Juljusz.

Walne Zgromadzenie odbyło się 12. IV 1936.

Oddział posiada bibljotekę, która w roku sprawozdawczym wzrosła do liczby 172 tomów i 480 przeźroczy.

Oddział w Zagłębiu Dąbrowskiem.

Rok założenia 1930. Skład Zarządu: prezes inż. Ferch Józef, wiceprezes Krzemieński Bohdan, sekretarz Łogiewa Ludwik, skarbnik Stonawski Paweł, członkowie: Ratkowski Sylwester, Korwin-Olszewski Jerzy, Zieleniewski Jan, Burski Bolesław, Sikora Paweł oraz zastępcy: Meller Teofil i Adamek Alojzy.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Kucharz Stanisław, Jędrusik Stefan, Fąferko Józef. Sąd Honorowy: inż. Wieczorkiewicz Tadeusz, dr. Osiński Adam, dyr. Sokólski Antoni.

Walne Zgromadzenie odbyło się w dniu 5 kwietnia 1935 r.

W roku sprawozdawczym Oddział szczególną uwagę zwrócił na organizację wycieczek zbiorowych, mających na celu popularyzację najbliższych terenów Beskidu Małego, ze względu na mające się budować schronisko na Kocierzu przy udziale Oddziału. Zorganizowano 3 wycieczki zbiorowe autobusami do Porąbki i w każdej z nich uczestniczyło po 50 osób. W ciągu sezonu zorganizowano również podobną wycieczkę do Ojcowa i, jak w poprzednich latach, na Kozubową, która cieszyła się znaczną frekwencją.

W dziedzinie administracji Oddział założył kartotekę, pozwalającą na przejrzystą kontrolę składek członkowskich. Księgowość Oddział prowadzi systemem amerykańskim.

Oddział brał udział w pracach Wojewódzkiej Komisji Turystycznej w Kielcach.

Koła w Zawierciu i w Radomsku zostały zlikwidowane.

Oddział w Zakopanem.

Rok założenia 1922. Skład Zarządu: prezes dr. Malicki Tadeusz, wiceprezes dr. Jasiński Włodzimierz, sekretarz Lachman Odo, skarbnik Zwoliński Tadeusz, członkowie: dr. Nowotny Gustaw, inż. Schiele Kazimierz, inż. Smólski Stanisław, Jabłoński Michał, Oppenheim Józef, Miłoszewska Zofja, Kramarzowa Sabina.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Ritterschild Zdzisław, dyr. Zborowski Juljusz, kpt. Krokowski Józef. Sąd Honorowy: arch. Kirkor Józef, Zwoliński Stefan i Małecki Marjan.

Walne Zgromadzenie odbyło się 7 czerwca 1935 r.

Przy Oddziele istnieje sekcja ochrony gór, do której Zarządu należą: dyr. Malicki T., Bujak I., Zdyb St., Oppenheim J.

Oddział posiada schronisko w dol. Pięciu Stawów Polskich na głównym szlaku turystycznym Zakopane—Zawrat—Morskie Oko. Schronisko to rozbudowane w ostatnich latach, okazuje się już przy zwiększającej się rokrocznie frekwencji turystów niewystarczające na pomieszczenie zbiorowych wycieczek. Również w porze zimowej frekwencja ta jest dość duża ze względu na dogodne warunki narciarskie, które trwają tam do późnej wiosny (koniec maja). Z tych względów sprzyjających turystyce zimowej, Oddział wybudował w ostatnim roku narciarnię i suszarnię. Zarząd czuwa nad uzupełnieniem sprzętu ratowniczego i apteczki w schronisku. Dzierżawca schroniska Andrzej Krzeptowski doskonały narciarz, nadto obeznany świetnie z warunkami turystyki letniej, daje pełną gwarancję udzielenia natychmiastowej pomocy w wypadkach górskich. Krzeptowski brał udział w kursie ratowniczym organizowanym dla wszystkich dzierżawców schronisk. Schronisko wyposażone jest w komplet bielizny pościelowej, koce i poduszki. W programie najbliższych prac jest zaprowadzenie światła elektrycznego i wodociągu w schronisku.

Przy Oddziele istnieje sekcja narciarska, o której działalności piszemy w dziale „Narciarstwo", sekcja pływacka, licząca 12 członków, której kierownikiem jest Bujak

Ignacy, a kapitanem sportowym Zając Karol oraz Koło Strzeleckie liczące 45 członków. Kierownikiem jego jest Bujak Ignacy, zaś kierownikami drużyny są Ratkiewicz Bohdan i Lorek Eugenjusz.

Oddział „Babiogórski“ w Żywcu.

Rok założenia 1905. Skład Zarządu: prezes inż. Mączyński Mieczysław, wiceprezes Nowak Bronisław, sekretarz inż. Fucik Wiktor, skarbnik Faruzel Rudolf, członkowie: inż. Fox Stanisław, Moliński Andrzej, Ziemnowicz Kazimierz, Pantofliński Władysław, Wróbel Tomasz, prof. Panczakiewicz Czesław, inż. Krupiński Alfred, Olszowski Szczepan, inż. Wietrzny Tadeusz.

Komisję Rewizyjną tworzyli: Kolarz Michał, Pałkoń Jan, Dwornicki Adam. Sąd Honorowy: dr. Pelz Roman, dr. Gwoździewicz Władysław i Munk Artur.

Walne Zgromadzenie odbyło się 29 marca 1935, a nadzwyczajne poświęcone uchwaleniu statutu 12 czerwca 1935 r.

W łonie Zarządu funkcjonowały Komisje: robót w górach (Wróbel Tomasz), turystyki (inż. Fucik W.) i propagandy (tenże).

Oddział posiada trzy schroniska: na Babiej Górze, Pilsku i Leskowcu. W roku sprawozdawczym przeprowadzono następujące inwestycje:

W schronisku na Babiej Górze wykonano w dwóch salach sypialnych stałe piętrowe prycze drewniane o pojemności około 60 miejsc noclegowych. Na pryczach mieszczą się materace — 36 kompletów. Dokupiono 20 sztuk koców, 92 prześcieradeł, oraz do dwóch sal sypialnych 2 piece kaflowe przenośne. Przeniesiono drzwi wchodowe (zamiast dotychczas bezpośrednio do sali jadalnej) ze sali jadalnej do dawnej starej kuchni, którą zamieniono na przedpokój, suszarnię i skład nart.

W schronisku na Pilsku wybito okna w sypialniach na poddaszu i wyszalowano kompletnie jedną z tych sal. Wykonano na poddaszu jeden pokoik z dwoma łóżkami. Wykonano urządzenie oświetlenia elektrycznego przy pomocy siły z turbiny wodnej i uzyskano 35 punktów świetlnych oraz syrenę alarmową. Dokupiono 20 szt. koców, 100 sztuk prześcieradeł, oraz dwa piece kaflowe, przenośne. Kupiono na Hali Miziowej, na której stoi schronisko, dalsze części idealne tej hali.

P. Wróbel wyznaczył nowy szlak długości 1½ km. odnowił gruntownie 80½ km szlaków istniejących, nadto ustawił w terenie 45 sztuk drogowskazów oraz wykonał dla 10-ciu stacyj mapy orjentacyjne, przy użyciu map 1:100.000, do których wkreślił szlaki turystyczne i zestawił dla każdej stacji jako wyjściowej, tury wycieczek.

Przy Oddziale istnieje ruchliwa Sekcja Narciarska, której przewodniczy inż. Fucik Wiktor (piszemy o niej w rozdziale „Narciarstwo).

Koło w Wadowicach,

założone w r. 1927, liczy 50 członków. Zarząd jego tworzą: prezes prof. Panczakiewicz Czesław, sekretarz dr. Pelz Roman, skarbnik dr. Klęczar Stanisław i Maciołowski Bronisław.

Zarząd Koła powiększył inwentarz noclegowy schroniska na Leskowcu, dokupując bieliznę i sienniki, w przyszłym roku zaś ma zamiar dokupić jeszcze koce tak, by nietylko łóżka, ale i sienniki posiadały pełne nakrycia. Na kapliczce, znajdującej się obok schroniska umieszczono lampę orjentacyjną kolorową (dla próby), a nad drzwiami wchodowemi do schroniska od zewnątrz umieszczono lampę białą. W roku sprawozdawczym dokończono pertraktacyj o prawo używania wody ze źródła, znajdującego się powyżej schroniska i zaintabulowano to prawo na rzecz Towarzystwa. Zarządca schroniska podobnie jak ubiegłych lat, prowadzi prymitywną stację meteorologiczną, podając komunikaty narciarskie. Również zorganizowano dojazdy furmankami z Wadowic do końca wsi Ponikwi pod Leskowcem stale w dnie świąteczne i niedziele przez okres zimowy.

Koło w Andrychowie,

założone w 1933 r. liczy 37 członków. Zarząd jego tworzą: p. o. prezesa inż. Wietrzny Tadeusz, sekretarza Fryś Franciszek, skarbnika Weber Alfred.

Koło utrzymuje stację turystyczną na przełęczy Kocierskiej w chacie Karcza Józefa.

CZĘŚĆ III.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 1935.

1) BILANS
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

Aktywa:

Kasa	3.509,84	
P. K. O. r-k czekowy	12.247,77	
Banki p/g wykazu	13.397,85	29.155,46
Pożyczka Narodowa		1.000,—
Dłużnicy p/g wykazu	32.781,95	
Dłużnicy — Oddziały p/g wykazu	10.420,29	43.202,24
Gebethner — Magazyn p/g wykazu		20.898,75
Biuro — Zakopane		777,60
Nieruchomości p/g wykazu		1,277.287,97
Odznaki — 1762 à 1,25		2.202,50
Bibljoteka		551,96
Ruchomości — Biuro Kraków	4.825,30	
Ruchomości — Biuro Zakopane	2.007,20	
Ruchomości — Dworzec Zakopane	4.299,50	11.132,—
Antycypacje czynne p/g wyk.		3.191,04
	Zł.	1,389.399,52

2) RACHUNEK DOCHODÓW I WYDATKÓW
POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

W y d a t k i:

Administracja p/g wykazu	30.922,18
Dworzec Tatrzański p/g wykazu	4.936,34
Subwencje wypłacone p/g wykazu	84.887,78
Roboty w górach	1.990,17
Wkładki do tow. obc. p/g wykazu	2.092,87
Wierchy t. XIII. p/g wykazu	21.728,10
Inne wydawnictwa p/g wykazu	5.338,10
Druk Nalepek P. T. T.	526,72
Druk Nalepek dla P. Z. N. (wymiennych)	36,—
Nalepki i legit. gratis	637,20
Druk legit. P. T. T.	810,85
Odznaki	1,75
G. O. T.	699,20
Koszty podróży p/g wykazu	9.737,50
Mapy — zakupione	29,05
Administracja nieruchomości	453,15
Odsetki — wypłacone	535,66
Rk. dyspozycyjny	4.119,31
Nadwyżka bilansowa za 1935 r.	62,45
	Zł. 169.544,38

Główna Komisja Kontrolująca:
(—) Dr. Kazimierz Maślankiewicz
(—) Marjan Dreszer
(—) Dr. Marjan Książkiewicz

Zestawił:
(—) Piotr Czlapiński

ZARZĄDU GŁÓWNEGO
W KRAKOWIE 31. GRUDNIA 1935.

Pasywa:

Kapitał zakładowy	1,331.409,92	
Kapitał obrotowy	10.830,17	1,342.240,09
Wierzyciele p/g wyk.	23.972,50	
Wierzyciele — Oddziały p/g wyk.	288,15	24.260,65
Antycypacje bierne p/g wyk.		22.836,33
Nadwyżka bilansowa za 1935		62,45
	Zł.	1,389.399.52

ZARZĄDU GŁÓWNEGO
W KRAKOWIE ZA ROK 1935

D o c h o d y:

Nalepki P. T. T. 12.349 à 6,—	74,094,—
Nalepki P. T. T. zniżkowe 807 à 3,—	2.421,—
Nalepki dla P. Z. N. (wymienne)	742,—
Nalepki A. S. T. T.	1.966,95
Legit. P. T. T. konwenc. 5.763 à 2,—	11.526,—
Legit. P. T. T. inne	52,70
Legit. uczestników-narciarzy	215,50
G. O. T.	547,65
Dworzec Tatrzański	8.868,67
Dochód z innych nieruchomości	189,56
Roztoka — czynsz	200,—
Subwencje — otrzymane	66.580,—
„Wierchy“ — sprzedane	504,—
Inne wydawnictwa sprzedane	242,34
Gebethner — Wydawnictwa sprzedane	144,25
Mapy — sprzedane	88,92
Odsetki — otrzymane	1.160,84
	Zł. 169.544,38

Prezes:
(—) Prof. Dr. Walery Goetel

Skarbnik:
(—) Dr. Włodzimierz Łaba

3) BILANS BRUTTO
ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO W KRAKOWIE NA DZIEŃ 31. XII. 1935.

	Obroty		Salda	
	Winien	Ma	Winien	Ma
Rk. Kasy	108.814,81	105.304,97	3.509,84	
„ Roztoki		200,—		200,—
„ P. K. O.	247.778,96	235.531,19	12.247,77	
„ G. O. T.	699,20	547,65	151,55	
„ Banków	35.283,28	21.885,43	13.397,85	
„ Pap. Wart.	1.000,—		1.000,—	
„ Dłużn. i Wierz.	77.475,91	68.666,46	8.809,45	
„ Mag. Gebethner	22.811,25	2.056,75	20.754,50	
„ Oddziałów	112.639,61	102.507,47	10.132,14	
„ Roztoki (Ruch.)	3.416,—	3.416,—		
„ Nal. P. T. T.	1.126,72	74.694,—		73.567,28
„ Nal. P. T. T. zniż.	201,—	2.622,—		2.421,—
„ Leg. P. T. T.	812.85	11.528,—		10.715,15
„ Leg. narc.	26,—	241,50		215,50
„ A. S. T. T.	1.052,25	3.019,20		1.966,95
„ Nal. dla P. Z. N.	57,—	763,—		706,—
„ L. O. P.	3.470,40	3.470,40		
„ Nal. i Leg. gratis.	637,20		637,20	
„ Leg. P. T. T. zniż.	1,50	54,20		52,70
„ Administracji	33.406,37	2.484,19	30.922,18	
„ Biura P. T. T. Zak.	29.199,24	28.421,64	777.60	
„ Dyspozycyjny	4.794,31	675,—	4.119,31	
„ Dworca Tatrz.	4.964,84	8.897,17		3.932,33
„ Dworca Tatrz. (Ruch.)	8.309,56	4.010,06	4.299,50	
„ Robót w Górach	1.990,17		1.990,17	
„ Wkł. do tow. obc.	2.092,87		2.092,87	
„ Subwencyj	93.701,18	75.393,40	18.307,78	
„ Ruchomości (Biuro)	6.832,50		6.832,50	
„ Nieruchomości	1,277.401,44	113,47	1,277.287,97	
„ Rezerwy	15.195,86	1,346.605,78		1,331.409,92
„ Propagandy	2.025,91	2.025,91		
„ Odsetek	535.66	1.160,84		625,18
„ Odznak	2.653,50	449,25	2.204,25	
„ Podatków	3,30	3,30		
„ Map	29,05	88,92		59,87
„ Adm. Nieruch.	453,15	189,56	263,59	
„ Wierchów	21.780,35	556,25	21.224,10	
„ Ochr. Przyr.	8.40	8,40		
„ Wydawnictw innych	5.512,83	417,07	5.095,76	
„ Bibljoteki	551,96		551,96	
„ Koszt. podróży	10.762,50	1.025,—	9.737,50	
„ Antycypacyj	48.951,22	68.596,51		19.645,29
„ Kapitału		10.830,17		10.830,17
„ Przechodni	122.230,60	122.230,60		
	2,310.690,71	2,310.690,71	1,456.347,34	1,456.347,34

4) BANKI

K. K. O. Kraków ks. Nr. 436	10.892,95
K. K. O. Kraków rach. czekowy	174,—
K. K. O. Kraków ks. Nr. 108.683	1.676,96
K. K. O. Kraków ks. Nr. 140.766	603,39
Bank Gospodarstwa Krajowego, Kraków . .	50,55
	Zł. 13.397,85

5) DŁUŻNICY.

Gebethner i Wolff, Kraków	1.079,62
Porębski Stefan, Kraków	19.426,37
Jasiński Wł., Zakopane	108,92
Gubrynowicz, Lwów	11,70
Owczarzak T., Krościenko	170,—
Niemczyk St., Kraków	200,—
„Orbis“ (Drukarnia), Kraków	549,—
Ożgowa J., Kraków	130,—
O. P. T. T. Bielsko	1.005,—
„ Krynica	5,—
„ Rabka	5,—
„ Stanisławów	3.705,—
„ Żywiec	4.763,34
Bibljoteka Publiczna, Zakopane	340,—
Federowicz J. (St. meteorol.), Zakopane . .	50,—
Broński K.. Zakopane	1.233,—
	Zł. 32.781,95

6) ODDZIAŁY DŁUŻNE (za pobrane leg. i nalepki).

Biała	456,10
Bielsko	437,80
Częstochowa	9,90
Drohobycz	1.066,05
Dziedzice	2,10
Gorlice	75,15
Jarosław	42,80
Katowice (zł. 640,80 wpłynęło 4. I. 1936 r.)	2.272,40
Kielce	271,55
Kołomyja	100,35
Krynica	152,30
Lwów	559,04
Łódź	161,55
N. Sącz	39,65
Rabka	1.180,78
Radom	21,50
Sosnowiec	388,55
Stryj	606,30
Szczawnica	221,50
Wadowice	1,35
Warszawa	1.249,95
Zakopane	596,78
Żywiec	506,84
	Zł. 10.420,29

7) WYDAWNICTWA P. T. T.
na składzie u Firmy Gebethner i Wolff w Krakowie.

„Wierchy"	t. V.	535	egz.		
„	t. VI.	875	„		
„	t. VII.	3.483	„		
„	t. VIII.	910	„		
„	t. X.	385	„		
„	t. XI.	600	„		
„	t. XII.	1.815	„		
„	t. XIII.	100	„		
Razem		8.703	egz.	à 2,25	19.581,75
„O. Śl. w Beskidzie"		245	„	à 2,60	637,—
„Pam. Tow. Tatrz.		170	„	à 4,—	680,—
					Zł. 20.898,75

8) NIERUCHOMOŚCI.

Dworzec Tatrzański, Zakopane	71.985,69	
Państw. Szkoła Przem. Drzew., Zakopane	34.100,—	
Szopa, Zakopane	1.145,75	107.231,44
Schronisko Morskie Oko	165.000,—	
„ Roztoka	50.000,—	
„ przy Pięciu Stawach	100.000,—	
„ na Pysznej	90,—	
„ na Hali Gąsienicowej	531.000,—	846.090,—
„ na Starych Wierchach		2.561,67
„ w Mallmanstału		1.500,—
Parcela, Zakopane	166.300,—	
Parcela „Markowe Szczawiny“ (udział)	1.176,50	167.476,50
Udziały na Halach w 1931	120.527,10	
„ „ „ „ 1932	11.478,73	
„ „ „ „ 1933	13.576,86	
„ „ „ „ 1934	5.935,30	
„ „ „ „ 1935	910,37	152.428,36
	Zł.	1,277.287,97

9) ANTYCYPACJE CZYNNE.

Druk nal. P. T. T. na 1936	307,76
Druk leg. narc. na 1936	39,—
Druk leg. uczestn. na 1936	25,50
Nalepki L. O. P. na 1936	2.500,—
Nalepki dla człon. dożyw. na 1936	108,—
Nadruk na nal. „zimowe 1936“	16,—
Ubezpieczenie Kasy na 1936	134,78
Kupony od Poż. Nar. zrealiz. w 1936	60,—
Zł.	3.191,04

10) WIERZYCIELE.

K. K. O., Kraków (poż. hip.)	11.096,—
Anczyc, Kraków	10.470,—
L. O. P., Kraków	2.374,50
Prof. dr. W. Goetel, Kraków	5,—
„Nasza Księgarnia“	18,—
Muzeum Tatrzańskie, Zakopane	9,—
	Zł. 23.972,50

11) ODDZIAŁY — WIERZYCIELE

Andrychów	30,40
Kalisz	11,40
Kraków	51,20
N. Targ	50,25
Poznań	85,—
Tarnów	59,90
	Zł. 288,15

12) ANTYCYPACJE BIERNE.

Nalepki i legitymacje (sprzedane) na 1936 . .	22.430,05
Składowe za grudzień wypł. w 1936	11,30
Koszty drobne za grudzień wypł. w 1936 . . .	23,45
Pod. od uposaż. sł. za grudzień wypł. w 1936 . .	25,53
Ubezpieczalnia Społ za grudzień wypł. w 1936 .	167,61
Fundusz Pracy za grudzień wypł. w 1936 . . .	23,90
Elektryczność za grudzień wypł. w 1936 . . .	13,54
Telefony zamiejsc. za grudzień wypł. w 1936 . .	11,52
Przybory biur. za grudzień wypł. w 1936 . . .	27,23
Honor. autor. t. XIII Wierchów wypł. w 1936 .	10,20
Podatek lokatorski za IV. kw. 1935 wypł. w 1936 .	90,—
	Zł. 22.836,33

13) ADMINISTRACJA.

Płace	19.765,20
Utrzymanie Biura	2.712,23
Przybory kancelaryjne	932,28
Portorja	2.025,92
Telefony, telegramy	1.661,16
Podatek lokatorski	360,—
Stemple	2,65
Świadczenia społeczne	1.988,52
Koszty prawne	136,—
Noworoczne	37,—
Prenumerata czasopism	225,—
Składowe	132,—
Druki	69,30
Przepisywanie na maszynie	28,20
Ubezpieczenie od kradzieży	149,47
Różne wydatki	697,25
	Zł. 30.922,18

14) WYDATKI DWORCA TATRZAŃSKIEGO.

Płace	1.128,—
Noworoczne	5,—
Utrzymanie Dworca	832,86
Remont Dworca	686,42
Podatki	198,05
Pranie bielizny	1.117,70
Druki	21,50
Asekuracja	835,11
Różne	111,70
	Zł. 4.936,34

15) SUBWENCJE WYPŁACONE.

Oddziały na rob. w górach:

O. P. T. T. Bielsko	1.023,63		
O. P. T. T. Drohobycz	3.000,—		
O. P. T. T. Gorlice	200,—		
O. P. T. T. Jordanów	2.800,—		
O. P. T. T. Katowice (skreślenie zadłużenia z lat poprzedn.)	2.500,—		
O. P. T. T. Kołomyja	34,15		
O. P. T. T. Kosów	800,—		
O. P. T. T. Krynica	800,—		
O. P. T. T. Lwów	1.000,—		
O. P. T. T. Nowy Sącz	1.400,—		
O. P. T. T. Nowy Targ	1.400,—		
O. P. T. T. Stanisławów	2.700,—		
K. P. T. T. Wadowice	200,—		
O. P. T. T. Zakopane	2.000,—	Zł.	19.857,78

Komisja Narciarska:

S. N. Biała	580,—		
S. N. Częstochowa	380,—		
S. N. Borysław	360,—		
S. N. Drohobycz	100,—		
S. N. Lwów	450,—		
S. N. Łódź	490,—		
S. N. Skole	600,—		
S. N. Stanisławów	700,—		
S. N. Tarnów	240,—		
S. N. Warszawa	150,—		
S. N. Zakopane (Schr. Pyszna)	675,—		
S. N. Zakopane (Szlaki narc. w Tatrach)	225,—		
S. N. żywiec	530,—		
Kom. Narc. Zakopane (Administracja)	550,—		
S. N. Zakopane (Zawody Worochta)	120,—		
S. K. N. Katowice	180,—		
P. T. T. S. „Beskid Śląski" (Orłowa)	200,—	Zł.	6.530,—
„Taternik"		„	3.000,—
T. O. P. R.		„	1.500,—
Fundusz Alpinistyczny im. M. Świerza		„	1.500,—

Nadzwyczajne:

z Min. Komunikacji:				
O. P. T. T. Jordanów	5.000,—			
O. P. T. T. Lwów	17.000,—			
O. P. T. T. Nowy Sącz	8.000,—			
O. P. T. T. Nowy Targ	10.000,—	40.000,—		
Wyprawa na Kaukaz		5.000,—		
z W. F. i P. W. — O. P. T. T. Kosów		6.500,—		
z Min. Spr. Zagr. — wyjazd na Kongres Alp.		1.000,—	Zł.	52.500,—
			Zł.	84.887,78

16) SKŁADKI DO TOWARZYSTW OBCYCH.

Asocjacja Słowiańskich Tow. Turyst., Kraków .	1.000,—
Związek Polskich Towarzystw Turyst., Warszawa	700,—
Międzynarodowa Unja Alpejska, Genewa, Frs. 214,—	367,87
Międzynarod. Biuro Ochrony Przyrody, Bruksela .	25,—
	Zł. 2.092,87

17) „W I E R C H Y".

Druk „Wierchów" t. XIII. 15.000 egz. . . .	18.970,—
Rotograwjury „Akropol" 15.000 egz. . . .	1.075,—
Honorarja autorskie	1.254,70
Klisze	33,85
Wysyłka	33,—
Fotografje	7,55
Zakupione stare roczniki	354,—
	Zł. 21.728,10

18) INNE WYDAWNICTWA

„Turysta w Polsce"	2.400,—	
„Turysta w Polsce" adresy . . .	90,—	2.490,—
Sprawozdanie za 1934		2.130,10
Statuty		466,—
Zakupno broszury L. O. Przyr. . .		30,—
Zakupno drobnych wydawnictw . .	211,40	
Zakupno fotografij do wydawn. . .	10,60	222,—
		Zł. 5.338,10

19) KOSZTY PODRÓŻY.

Posiedzenia Zarządu Głównego P. T. T.	2.468,80
Zjazd Delegatów 1935 r.	2.277,50
„ Karpacki (Wisła)	453,10
Sprawy Wschodnio-Beskidzkie	1.258,25
„ Zachodnio-Beskidzkie	413,30
„ Tatrzańskie	214,80
Komisja Narciarska	313,70
Gł. Komisja Kontrolująca	385,90
Prezydjum	509,80
Centr. Biuro	169,60
Sprawy turystyczne w Warszawie	480,20
Komisja poroz. z Pol. Tow. Kraj.	203,15
Sprawy wydawnicze	218,90
Różne	370,50
	Zł. 9.737,50

20) BUDŻET ZARZĄDU GŁÓWNEGO P. T. T. NA ROK 1936.

(Rk w złotych i groszach)

PRZYCHODY:

I. Zwyczajne:

1) Legitymacje i nalepki:			
a) 10.300 członków po zł. 6,—		61.800,—	
b) 2.700 członków po zł. 3,—		8.100,—	
c) 5.000 legitymacyj po zł. 2,—		10.000,—	
d) 13.000 nalepek A. S. T. T. po gr. 15 . .		1.950,—	81.850,—
2) Nieruchomości:			
A) Dworzec Tatrzański:			
a) Noclegi	4.000,—		
b) Restauracja	1.000,—		
c) Bibljoteka Publiczna	720,—	5.720,—	
B) Szkoła Przemysłu Drzewnego . . .		2.200,—	
C) Roztoka (schronisko)		200,—	
D) Różne		150,—	8.270,—
3) Górska Odznaka Turystyczna (Odznaki, protokoły, regulaminy)			2.000,—
4) Zwroty Oddziałów dłużnych (O. Katowice)			1.147,—
5) Subwencje samorządowe			2.700,—
6) Różne			2.333,—
			98.300,—

II. Nadzwyczajne:

Zwroty od Oddziałów dłużnych			8.000,—
		Razem zł.	106.300,—

WYDATKI:

I. Zwyczajne:

1) Subwencje:			
A) Oddziałom na roboty w górach		10.700,—	
B) Klubowi Wysokogórskiemu P. T. T.:			
a) na Fundusz Alpinistyczny	1.500,—		
b) na wypr. w góry pozaeurop. . . .	2.500,—		
c) na Taternika	2.500,—	6.500,—	
C) Inne:			
a) O. Krak. spłata poż. hip.	1.060,—		
b) Naukowe	600.—		
c) mjr. H. Gąsiorowskiemu	750,—		
d) T. O. P. R.	1.500.—	3.910,—	21.110,—
2) Roboty w górach Zarządu Głównego . .			1.300,—
3) Wydawnictwa:			
a) Wierchy		17.500.—	
b) Sprawozdanie roczne		1.500,—	19.000,—
4) Narciarstwo			3.250,—
5) Górska Odznaka Turystyczna:			
a) Dalsza wypłata za wybicie odznak . .		2.400.—	
b) Druki do G. O. T., regulaminy . . .		500,—	2.900,—
6) Posiedzenia, zjazdy, podróże			8.500,—

7) Administracja:			
a) Centralne Biuro Kraków płace . . .	14.720,—		
b) Centralne Biuro Kraków utrzymanie . .	7.045,—	21.765,—	
c) Biuro w Zakopanem płace	5.700,—		
d) Biuro w Zakopanem utrzymanie . . .	735,—	6.435,—	
e) Ubezpieczalnia społecz.		1.790,—	29.990,—
8) Nieruchomości:			
a) Dworzec Tatrzański (utrzym. i rem.) . .		4.000,—	
b) Administracja nieruchomości		400,—	4.400,—
9) Ubezpieczenia, podatki, koszta prawne . .			1.300,—
10) Druk legitymacyj i nalepek			2.000,—
11) Różne:			
a) Prenumeraty wydawnictw		230,—	
b) Składki do innych towarzystw . . .		1.900,—	2.130,—
12) Do dyspozycji Prezydjum			2.420,—
			98.300,—
II. Nadzwyczajne (na subwencje Oddziałom, roboty w górach i inne prace bież.)			8.000,—
		Razem zł.	106.300,—

ZESTAWIENIE FINANSOWE ODDZIAŁÓW (wraz z Kołami) I SEKCYJ ZA 1935 R.

		PRZYCHODY							ROZCHODY									
		1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
L. p.	Oddział, Sekcja, Koło	Saldo z 1934 r.	Składki członkowskie	Nieruchomości	Subwencje otrzymane	Pożyczki zaciągnięte i spłaty z rozliczeń	Różne	RAZEM zł.	Składki wpłacone do Zarz. Gł.	Roboty w górach	Administracja	Subwencje, pożyczki udzielone i zaliczki do rozlicz.	Długi i odsetki splacone	Zakupno nieruchom. i ruch.	Różne	Saldo na r. 1936	RAZEM zł.	L. p.
1.	Biała	793,30	7.898,90	46,67	300,—	1.472,10	235,60	10.746,57	3.708,90	239,85	1.135,15	420,—	1.034,96	127,30	266,38	3.814,03	10.746,57	1.
2.	Bielsko	199,97	33.296,90	2.315,90		22.400,—	205,40	58.418,17	14.480,75	5.184,23	3.682,30	300,—	13.281,07	18.370,—	391,55	2.728,27	58.418,17	2.
2a.	Koło Dziedzice	6.468,59	2.000,50				40,—	8.509,09	962,25		300,70	45,—	2.400,—			4.801,14	8.509,09	2a.
3.	Bochnia	607,92	394,40					1.002,32	188,30		79,90	125,—				609,12	1.002,32	3.
4.	Cieszyn	1.489,98	11.082,—	2.400,—		875,—	523,24	16.370,22	5.801,35	1.866,88	2.425,21	3.170,—			2.161,46	945,32	16.370,22	4.
5.	Częstochowa	164,42	1.592,75	50,—	380,—	200,—	683,—	3.070,77	862,55	213,10	335,35		884,75		493,70	281,32	3.070,77	5.
6.	Drohobycz	109,62	5.023,40		3.935,—		1.118,—	10.186,02	3.146,10	4.060,34	696,93	300,—	1.016,80		553,78	412,07	10.186,02	6.
7.	Gorlice	623,18	574,—		200,—		36,68	1.433,86	301,20	235,35	108,15	75,—				714,16	1.433,86	7.
8.	Jarosław	226,09	560,90					786,99	334,35		185,10					267,54	786,99	8.
9.	Jordanów	629,34	485,30		7 821,—	470,18		9.405,82	352,50	8.155,78	132,40	470,18	85,—			209,96	9.405,82	9.
10.	Kalisz	113,02	319,60					432,62	61,50		162,45	20,—			13,15	175,52	432,62	10.
11.	Katowice	2.595,36	42.802,59	4.347,90	5.000,—		177,62	54.923,47	20 385,30	10.912,23	6.493,—	1.350,—	11.148,83	2.038,75	2.414,96	180,40	54.923,47	11.
12.	Kielce	472,22	593,65					1.065,87	356,—		83,96				50,46	575,45	1.065,87	12.
12a.	Koło Olkusz	28,27	203,—				1,50	232,77	120,—		16,65		63,59			32,53	232,77	12a.
13.	Kołomyja	1.344,71	781,20	5.143,60			488,99	7.758,50	447,50	3.477,48	853,31	140,—	2.005,—	6,50	12,20	816.51	7.758,50	13.
14.	Kosów	83,34	—	504,95	7.300,—	2.985,—		10 873,29	293,45	9.866,47	69,—	394,70				249,67	10.873,29	14.
15.	Kraków	17.047,58	24.671,38	8.450,—			497,28	50.666,24	15.209,—	21.041,63	7.424,96	2.950,—			482,25	3.558,40	50.666,24	15.
16.	Krynica	4.690,54	1.068,50	644.70	18.800,—		4.953,03	30.156,77	545,20	20.898,15	391,38		3.588,—	29,85	111,99	4.592,20	30.156,77	16.
17.	Lwów	370,09	16.229,94	719.65	18.200,—	17.094,08	752,14	53 365,90	10.566,74	11.234,84	5.206,97	18.241,61	1.827,87	194,95	1.031,81	5.061,11	53.365,90	17.
18.	Łódź	2.119,39	3.864,—				2.196,35	8.179,74	2.284,55		612,89	658,45		937,59	1.551,20	2.135,06	8.179,74	18.
19.	Nowy Sącz	6.482,82	2.174,20		9.405,—		1.071,53	19.133.55	1.173,20	700,18	335,75	50,—		619,15	393,05	15.862,22	19.133,55	19.
20.	Nowy Targ	331,04	1.077,50	1.687,25	11.613,—		736,69	15.445,48	397,—	12.887,85	1.449,08	5,—		250,—	181,56	274,99	15.445,48	20.
21.	Poznań	10.122,30	4.570,30				524,43	15.217,03	2.571,15		770,30				169,20	11.706,38	15.217,03	21.
22.	Rabka	181,27	720,75	1.321,50	1.400,—		1.075,35	4.698,87	341,50	513,15	212,59		1.341,62		1.504,53	785,48	4.698,87	22.
23.	Radom																	23.
24.	Stanisławów	1.314,95	2.286,90	3.832,92		13.823,24	1.147,49	22.405,50	2.329,10	1.743,22	3.975,41	3.806,49			7.052.18	3.499,10	22.405,50	24.
25.	Stryj	38,61	456,90		170,—			665,51	204,35	58,45	222,31			3,—		177,40	665,51	25.
26.	Szczawnica (Krościenko)	311,73	244,20	489,25			22,19	1.067,37	128,55	454,75	107,40	60,—				316,67	1.067,37	26.
27.	Tarnów	4.213,01	3 058,09				287,94	7.559,04	1.516,45	503,25	839,98	150,—		47,—		4.502,36	7.559,04	27.
28.	Warszawa	123,23	22.753,35	1.756,90			702,73	25.336,21	10.924,35		10.064,03	700,—			2.267,06	1.380,77	25.336,21	28.
29.	Wilno	70,67	365,10					435,77	159,10		30,15	24,12		85,25		137,15	435,77	29.
30.	Zagłęb. Dąbr. (Sosnowiec)	636,17	5.958,10				7,84	6.602,11	2 696,15		1 235,05				474,—	2.196,91	6.602,11	30.
31.	Zakopane	41,—	4.923,55	4.528,35	2.752,10		638,72	12.883,72	2.803,72	6.169,83	1.568,65	80,—	1.000,—		491,30	770,22	12.883,72	31.
32.	Żywiec	375,80	4.428,30	7.000,—		9.161,27	1.656,13	22.621,50	2.099,50	8.259,64	595,44		11.291,07		10,80	365,05	22.621,50	32.
32a.	Koło Andrychów	661,40	617,80			123,43	19,04	1.421,67	411,10	25,—	29,45					956,12	1.421,67	32a.
32b	Koło Wadowice	380,01	839,20	782,81	117,50		48,55	2.168,07	427,25	1.005,75	104,—		20,—	139,15	62,80	409,12	2.168,07	32b.
A.	Klub Wysokogórski	595,71	806,70		5.840,—	28,—	1.074,43	8.344,84			1.274.70	1.800,—			5.139,10	131,04	8.344,84	A.
B.	Sekcja Narc. (Oddz. Zakopiański)	100,—	1.517,30	2.889,65	3.829,60		560,66	8.897,21	834,95	2.735,75	715,20		20,—		4.587,59	3,72	8.897,21	B.
C.	Sekcja Rat. (T. O. P. R.)	5.410,12			4.500,—	135,—	258,62	10.303,74			880,—			4.595,60		4.828,14	10.303,74	C.
		71.566,77	210.241,15	48.912,—	101.563,20	68.767,30	21.741,77	522.792,19	109 424,91	132.443,15	54 805,25	35.335,55	51.008,56	27.444,09	31.868,06	80.462,62	522.792,19	